

Capitula libri primi. De officijs beati Ambrosij.

<https://hdl.handle.net/1874/456973>

Inciunt Capitula libri primi. De officiis beati Ambrosij.

De paterno amore	1.
De ratione silentij	2.
Non respondendum contumeliis inferentibus	3.
De bono officio	4.
De officio loquendi	5.
De officio medio et perfecto	6.
De misericordia in pauperes	7.
De putantibus deum de afflictis iustis non curare	8.
Solutio questionis huiusmodi	9.
Cur peccatores habundent cum instigant et efficiantur.	10.
De bono officio quod homini congruit ab adolescentia. Et quod verecundia multimodis fit	11.
Quod quedam nostri membra corporis pro verecundia abscondere debeamus.	12.
Ordo verecundie	13.
Quod propter convivia aut fabulas seculares domos alienas non adire debeamus	14.
Cautela et qualiter exprimatur iracundia	15.
De animi ratione	16.
De loquendi modo. et ioco et sono vocis	17.
Quid vite actioni congruat	18.
Exemplum patris scorum de peccatis vite actionibus	19.
De quatuor virtutibus id est prudentia iustitia	

fortitudine et patientia.	201.
Quod deorum sit sapienter et in veritate omnia putare	211.
De inquirendo scientiam veram	221.
De prudentia que in virtutes alias derivat	231.
De iusticia beneficentia et liberalitate	241.
Quod iusticia in pacis et tempore belli servatur	251.
Quod fides iusticie sit fundamentum	261.
De beneficiis que in liberalitate et benivolo dividuntur	271.
De perfecta liberalitate.	281.
Quod bona liberalitas sit primis subvenire	291.
De eo que aliis largiendo factus est pauper. et quod sacerdos proprium totum largiri non debet	301.
Quod senibus ac debilibus et nobis sua tribuentibus si egerat plerumque sit offerendum. Et de eo quod salomon dicit. si sedens cenare ad mensam potentis	311.
De laude benivolentie	321.
De fortitudine una de quatuor virtutibus	331.
De fortitudine a socio repellente iniuriam	341.
Quod ea Iude fortitudo vocetur que omnia vicia ostendit	351.
Despectio rerum terrenarum et de mortificatione et tranquillitate servorum dei	361.
De contemptu persecutionis	371.
De providendo adversa rationabili cogitatione	381.
Laus fortitudinis eo quod gerat bellum cum vicinis	391.
Quod sanctus job cum perditis vicinis afflixit	401.
De factis in prelio fortitudine vincens	411.
De victoria Iudemach. et Jonathe fratre eius	421.

De passionibus martirū	• 83.
De passione beati laurentij leuite	• 84.
De poſi inſolētī? nō abutēda ⁊ adulaōe	• 87.
De temperantia	• 86.
De adoleſcētib⁹ ſenior⁹ ꝑſilij⁹ adiūgēdis	• 88.
De vnoq⁹ hoīe ad id qđ ē vtile ſit applicādo	• 88.
De hīs qui ſecularium ſequūtur affectum in ec cleſiaſtico ordine nō admittendis	• 87.
De honeſtate noſtri actus	• 70.
De habitu mulieris qualis debeat eſſe	• 71.
De generali decore	• 72.
De ſermone ſuaui omnibus gratum prebendū ⁊ de motu animi cauendo	• 73.
De appetitu iracūdie ꝑpter iniuriā facto	• 72.
De iracūdia quomodo ēprimatur	• 77.
De requie poſt reſurrectionem	• 76.
De ymagine dei ⁊ ymagine dyaboli	• 71.
De mercatore auaro imanes diuicias cumulan te ⁊ ymagine dei a ſe auferente	• 78.
De leuitis quales debeant eſſe	• 79.
De altaris miniſtris qꝫ aſſumī non dñt ex cōiu gij⁹ ſecūdis ⁊ qꝫ idē miniſtri veſtimenta ſua la uare debeant	• 60.
De officio non mediocri leuitarum	• 61.
De cōitate omnium hominum	• 62.
De eo qđ ē cū officiō. ⁊ qđ ē cōiñ officiū	• 63.
De leuita qualē eē debeat. ⁊ de laude ipi⁹	• 68.

Incipit liber primus beati Ambrosii de officiis

On arrogans videri arbitror si inter filios suscipiam affectum docendi. cum ipse humilitatis magister dixerit. Venite filij audite me. timore domini docebo vos. In quo licet et humilitatem verecundie eius spectare et gratia. Dicendo enim timorem domini qui cunctis videtur esse omnibus expressit in signe verecundie. Et tamen cum ipse timor in cum sapientie sit et effector beatitudinis. quam timentes dominum beati sunt. preceptore se sapientie docende. et demonstratorem beatitudinis adipiscere euidenter significauit. Et nos ergo ad imitanda verecundiam seduli ad offerendam gratiam non usurpatores. que illi spiritus infudit sapientie. et per illum nobis manifestata et visu optata atque exemplo nobis quasi liberis tradimus. Cum effugere non possumus officium docendi quod nobis refugientibus imposuit sacerdotum necessitudo. Dedit etenim deus quosdam quidem apostolos. quosdam autem prophetas. alios vero euangelistas. alios autem pastores et doctores. Non igitur michi apostolorum gratiam vendico. Quis enim hoc nisi quos ipse filius elegit dei. Non prophetarum gratiam. Non virtutem euangelistarum. Non pastorum circumspectionem. sed tantum modo intentionem et diligentiam circa scripturas

ſi magis opto aſſeq̃ quā vltimā poſuit ap̃luſ int̃
officia ſcōꝝ. ⁊ hanc ipſam vt docendi ſtudio
poſſim diſcere. Vnus enim verus magiſter eſt
qui ſolus nō didicit quod om̃s doceret. Homi
nes autem diſcunt prius quod doceāt. ⁊ ab illo
vel alio accipiūt. qđ alijs tēdant. Qđ ne ipſum
quidē michi accidit. Ego enim Ambroſius ra
ptus de tribunalib⁹. atq; adminiſtracōis inſu
lis ad ſacerdotium docere vos capi qđ ip̃e nō di
dici. Itaq; factum eſt vt prius docere inciperē
q̃ diſcere. diſcendum igitur michi ſimul ⁊ docē
dū eſt qm̃ nō vacavi ante diſcē. Capi. 2.

Vid autem pre ceteris debemus diſcere.
q̃ tacere vt poſſim⁹ loqui. ne prius me
vox cōtempnet mea. q̃ abſoluat aliena
Scriptum eſt enim Ex verbis tuis condemnate
ris. Quid opus eſt igitur vt properes piculum
fulcipere cōtempnacōis loquendo. cum tacēdo
poſſis eſſe tucior. Compluēs vidi loquendo pec
catū incidiffe. vix quēq; tacendo. Ideoq; tacē
noſſe. q̃ loqui difficilius eſt. Scio loqui pleroſ
q; cum tacere neſciant. Ratū eſt tacere. quēq;
cum ſibi loqui nichil proſit. Sapiens eſt ergo q̃
nouit tacere. Deniq; ſapientia dixit. Dñs dedit
michi liguam erudicōis quando oporteat ſi
monem dicere. Merito ergo ſapiens. qui a do
mino accipit. quo tēpe ſibi loquēdū ſit. Vnde

bene ait scriptura homo sapiens tacebit vsq; i
tempus. Ideo sancti dñi qui scirent. qd vox hois
plerūq; peccāi annuncia est. et iniciū erroris huā
ni sermo est hominis. amabant tacere. Demiq;
sanctus dñi ait. Dixi custodiam vias meas. vt
non delinquā in lingua mea. Sciebat enim et le
gerat diuine esse pcedōis vt homo a flagello
lingue sue absconderetur. et a consciēcie sue te
stimonio. Verberamur enī tacito cogitacōis
nostre obprobrio et iudicio consciēcie. Verbe
ramur etiā vocis nostre verbere. cum loquimur
ea quorū sono ceditur anim⁹ noster. et mēs cō
sanciat. Quis autem est qui mundum cor a
peccōum habeat colluione. aut non delinquat
in lingua sua. Et ideo quia neminem videbat ca
stum os seruare posse ab immundicia sermois
ipse sibi filētiō legem imposuit innocentie vt ta
cendo culpam dedinaret. quā vix effugere poss;
loquendo. Audiam⁹ ergo cautionis magistrū
Dixi custodiam vias meas. Hoc est michi dixi
tacito cogitacōis precepto. indixi michi vt cu
stodirem vias meas. Alie sunt vie quas debe⁹
sequi. alie quas custodire. Sequi vias domini
custodire nostras ne in culpam dirigāt. potes
autem custodire. si non cito loquaris. Lex di
cit. Audi israel dominū tuū. Non dicit loquē
s; audi. Ideo Eva lapsa est. quia locuta est viro

quod nō audierat a dñō deo suo. prima vox dō
mini dei dicit tibi. Audi Si audias custodis vi
as tuas. ⁊ si lapsus es cito corrigis. In quo enī
corrigit iuuenior viam suam nisi in custodiēdo
verba domini. Tace ergo prius et audi. vt nō
delinquas in lingua tua. Graue malū vt aliq̃s
ore suo contempnetur. Etenī si p̃ ocioso verbo
reddet vnusquisq; racōnem. quāto magis pro
verbo impuritatis ⁊ turpitudinis. Grauiora sūt
enim verba p̃cipitacōnis q̃ ociosa. Ergo si pro
ocioso verbo racō poscitur quanto magis pro
sermone impietatis pena exoluitur. Quid igit̃
mutos nos esse oportet. Minime Est enim tēp⁹
tacendi. ⁊ tempus loquendi. Deinde si pro ver
bo ocioso ēddimus racōnem. Videamus ne ēd
damus ⁊ pro ocioso silentiō. Est enim ⁊ nec otio
sum silentium vt erat susanne. que plus egit
tacendo. q̃ si esset locuta. Tacendo enim apud
homines. locuta est deo. Nec vllum maius indi
cium sue castitatis inueni q̃ silentium. Consci
entia loquebatur vbi vox non audiebatur. nec
quererat pro se hominum iudiciū. que habe
bat dñi testimonium. Ab illo igit̃ volebat ab
soluti. quem sciebat nullo modo posse falli. Ip̃e
dñs in euangelio tacens opabatur salutem ho
minum. Recte ergo dauid non silentium sibi in
dixit ppetuum. s; custodiam. custodiamus ergo

cor nostrū. Custodiam⁹ os nostrū. Vtrūq; enī
scriptum est. Dic vt os custodiam⁹. Alibi tibi
dicitur. Omni custodia serua cor tuū. Si custo
diebat dauid tu nō custodies. Si immunda la
bia habebat ysaias qui dixit. O miser ego qm̄
opundus sum. quia cum sim homo ⁊ immūda
labia habeo. si ppheta dñi immunda labia ha
bebat. quō nos mūda habemus. Et cui nisi vni
cuiq; nostrū scriptum est. sepi possessionem tu
am sp̄imis. aurū ⁊ argentū tuū alliga. ⁊ ori tuo
fac ostium ⁊ v̄tē. et v̄rbis tuis ingū ⁊ sta
teram. Possessio tua mens tua est. Aurū tuum
cor tuum est. Argentum tuum eloquium tuum
est. Eloquīa domini Eloquia casta. Argentum
igne examinatum. Bona etiā anime possessio
mens bona. Deniq; possessio pretiosa homo mū
dus. Sepi ergo hanc possessionem. et circūual
lato cogitationibus. munito sp̄imis sollicitudi
um ne in eam irruant et captiuam ducant ira
tionabiles corporis passionēs. ne incurserint
motus graues. ne diripiant vindemiam eius
transeuntes viam. Custodi interiorem homi
nem tuum. noli eum quasi vilem negligere ac
fastidire. quia pretiosa possessio est. Et merito
pretiosa. cuius fructus non caducus et tempo
ralis. sed stabilis atq; eterne salutis est. Co
le ergo possessionem tuam vt sint tibi agri.

Alliga sermonem tuū ne luxuriēt. ne lascīuiat
multiloquū peccata sibi colligat. Sit ēstrictior
a ripis suis coherceatur. Cito lutum colligit am
nis exundans. Alliga sensum tuum. non sit re
missus ac defluus. ne dicatur de te. non est ma
lagma apponē neq; oleū neq; alligaturā Habz
suas habenas mentis sobrietas. quibus regit
a gubernatur. Sit ori tuo ostium vt claudatur
vbi oportet. et obseretur diligentius ne quis i
iracundiam exāret vocem tuam. a cōtumeliam
rependas cōtumelie. Audisti hodie lectum. Ita
scāmini et nolite peccare. Ergo a si irascimur. qz
affectus nature est. nō potestatis. malum fmo
nem de ore nostro nō pferamus. ne in culpam
ruamus. Sed iugum sit verbis tuis a statera.
hoc est humilitas atq; mensura vt lingua tua
mentū subdita sit. restringatur habene vincul
frenos habet suos. quib; reuocari possit ad mē
suram. Sermones pferat libra examinatos iu
sticie. vt sit grauitas in sensu. i sermone pond⁹
in verbis mod⁹. Nec si custodiat aliquis sit mi
tis mansuetus modestus. Custodiēdo enim os
suum. a retinendo linguam suam. nec prius lo
quendo q̄p interrogetur a expediat. atq; exami
net verba sua. si dicendum hoc. si dicendū adū
sum hunc si tempus sermonis hui⁹. Vñs pro
fecto exerceat modestiam. ac mansuetudinem et

patientiam vt nō ex indignacōe ⁊ ira in sermo
nem erumpat. Nō alicui⁹ passionis iudiciū det
in verbis suis nō ardorem libidinis flāmate. in
sermone suo indicet. et inesse dictis suis stimu
los iracūdie. ne sermo postremo qui cōmenda
re interiora d; viciū aliqđ eē i morib⁹ apiat et
pdat.

Nō rēndendū otumeliā inferētib⁹.

Vnc enim maxime Capitulū. 3.

insidiatur aduersari⁹. qñ videt in nobis
passiones aliquas generari. tūc fomites
mouet. laqueos parat. vnde nō immerito sicut
audistis hodie legi ppheta dicit. Quia ipse libe
rauit me de laqueo venantiū et a verbo asperō.
Simachus irritacōis verbum dixit. Alij pūe
bacōis. Laqueus aduersarij sermo noster est
s; etiā ipē nō min⁹ aduersari⁹ nobis. loqmur
plerumq; quod excipiat inimicus. et quasi no
stro gladio nos vulneret. Qūto tolerabili⁹ est
alieno gladio q̃ nostro pīre. Explorat ergo ad
uersari⁹ nostra arma. ⁊ concutit sua tela. si vi
derit mouei me. inserit aculeos suos vt semina
ria iurgiorum excitet. Si emisero verbum inde
corum. laqueum suum stringit. Interdum mi
chi quasi escā pponit vidē possibilitatē vt dū
vindicaē cupio. ipē me inseram laqueo. ⁊ nodū
mortis astringā michi. Si quis ergo hūc adū
sariū sentit pūtem esse. tunc magis custodiam

adhibere debz dei suo. ne det locum aduersalo
sed non multi hunc vident. Sed etiam ille cauē
dus est qui videri potest. Quicūq; irritat. quicū
q; incitat. quicūq; exasperat. quicūq; incen
ua luxurie aut libidinis suggerit. Quando ergo
aliquis nobis cōuiciatur la cessit ad violentiam
prouocat. ad iurgium uocat. tūc silentium exer
eamus. tunc muti fieri non erubescamus. pec
cator est enim qui nos prouocat. qui iniuriam
facit. Et nos similes sui fieri desiderat. Deniq; si
taceas si dissimiles solet dicere. Quid taces: lo
quere si audes. sed non audes. mutus es. elin
guem te feci. Si ergo taceas plus rumpitur. vi
ctum sese putat. irritum post habitum atq; illu
sum. Si rē spondeas infupiozem se factum arbitē
tur. quī parem inuenit. Si enim taceas dicetur.
ille conuiciatus est huic. contempnit iste. Si ēfe
ras cōtumeliam dicetur ambo conuiciati sunt.
Vterq; cōdempnatur nemo absoluit. Ergo il
lius est studium vt iritet. vt similia illi loquar
similia agam. Iusti est autē dissimulare. nichil
loqui. tenere bone fructum conscientie. plus cō
mittere bonorū iudicō q̃ criminātis insolentia
contentū esse grauitate morū suorū. Hoc est ei
silere a bonis. quia bene sibi conscius. falsis nō
debet moueri. nec estimare plus ponderis in ali
eno esse conuicio q̃ i suo testimonio. Ita sit vt

etiā humilitatem custodiat. Si autē nolit hui
lior videri. talia tradat et dicat ipse secū. Dic ergo
vt me contempnat. et in conspectu meo loquat talia
aduersus me quasi nō possim ego ei apire os.
cur non etiā ego dicā in quibus eū iustificare
possim. Dic ergo vt michi iniurias faciat qua
si vir non sim. quasi vindicare me non possim
Dic vt me criminetur quasi ego non possim g
rauiora in eo componere. Qui talia dicit nō est
mitis atq; humilis. non est sine temptatione.
Temptator enim exagitat. Ipse ei tales opini
ones inserit. plerumq; adhibz hominem atq;
appōit neq; spiritus. qui hec illi dicat. Sed tu
in petra firmū vestigiū tene. Et si seruus conuici
um dicat. iustus tacet. Et si infirmus contume
liam faciat iustus tacet. Et si pauper criminet
iustus non respondet. Hec sunt arma iusti vt
tacendo vincat. Sicut periti iaculandi cedētes
solent vincere. et fugientes grauioribus sequē
tem vulnerare ictibus. Quid enim opus ē mo
ueri cum audimus conuicia. Cur nō imitamus
dicentem. Obmutui et humiliatus sum. et filius
a bonis. An hoc dixit tantummodo. non etiā
fecit dauid. Immo efecit. Nam cum ei conuici
aretur semel filius. tacebat dauid. Et quū se
ptus armatis non retorquebat conuiciū. nō
vlcōez quēbat. eousq; vt dicēt sibi saine filio

quid vindicāre in eum vellet non pmiserit. Ibat
ergo tāq̃ muos ⁊ humiliatus ibat tacēs nec
mouebatur. cum vir appellaretur sanguinis q̃
erat conscius pprie mansuetudinis. Non ergo
mouebat conuicijs cui habundabat bonorum
operū conscientia. Itaq; qui cito iniuria moue-
tur. facit se dignū videri contumelia. dum vult
ea indignus probari. Melior est itaq; qui cōte-
pnit iniuriam q̃ qui dolet. Qui enim contēpnit
quasi non sentiat ita despiciat. Qui autem dolet
quasi sentiat. Neq; improvide ad vos filios me-
os scribens huius psalmi problemio vsus sum.
Quem psalmū ppheta dauid sancto Iudithim
legendum canendūq; dedit. Ego vobis suadeo
tenendū. delectatus ei⁹ sensu profundo. ⁊ virtu-
te sentētiarum. Aduersimus enim in hīs que
breuiter libauimus. et silendi patientiam ⁊ o-
portunitatem loquendi. ⁊ in posterioribus con-
temptum diuiciarum. que maxima virtutū fun-
damēta sūt hoc psalmo doceri

De bono

Vm igitur hunc

officiō capi. ⁊.

psalmum considero. successit animo de

officijs scribere. De quibus etiam si qui

dam phie studentes scripserunt vt panethius
⁊ filius ei⁹ apud grecos. tullius apud latinos
non alienū duxi a nostro munere vt et ip̃e scri-
berem. Et sicut tullius ad erudiendū filium ita

ego quoq; ad nos informādos filios meos. Ne
q; enim minus vos diligo. quos in euangelio
genui. q̄ si cōingio suscepissem. Non enim vehe
mentior est natura ad diligendū q̄ grācia pl⁹
certe diligere debemus. quos ppetuo nobiscum
putam⁹ futuros. q̄ quos in hoc tantum seculo
illi degentes nascunt⁹ frequēter qui de deceant
patrem. vos aut⁹ elegim⁹ vt diligamus. Itaq;
illi necessitate diligūtur que non satis pdonea
atq; diuturna est ad ppetuitatem diligēdi ma
gistra. vos iudicō quo magnū caritatis pond⁹
ad vīm diligēdi adiūgitur pbaē quos diligas
a diligē quos elegeris. Ergo quomā psonē cō
ueniūt videam⁹ vtrum res ipsa conueniat scri
bere de officijs. Et vtrū hoc nomē philosopho
rum tantūmodo stote aptum sit. an etiā i scri
pturis ēpiat⁹ diuinis. Pulchre itaq; dū legim⁹
hodie euāgelium. quasi adhortat⁹ur adscriben
dum sanct⁹ spūs obtulit nobis lōnē. qua cōfir
maremur etiā in nobis officiū dici posse. Nam
cum zacharias sacerdos obmutuisset in tēplo
a loqui nō poss⁹. factū est inq̄t. vt impleti sūt di
es officij eius abijt in domum suam. Legimus
igitur officiū dici a nobis posse nec ratio ipa
abhorret. qn̄ quidē officiū ab efficiēdo dictū pu
ta⁹ q̄si efficiū. s; ppe⁹ decorē pmoīs vna immuta
ta lra officiū nuncupai. Vt certe vt ea agas

que nulli officiānt proſint omnib⁹. Officia au-
tem ab honeſto ⁊ vtili dici eſtimauerunt. et de
hīs duobus eligere quid preſtet. Deinde ince-
dere. vt duo cōcurrāt honeſta ⁊ duo vtilia. ⁊ q̄
ratur. quid honeſtius ⁊ quid vtilius primū igi-
tur in tres partes diuiditur. honeſtum ⁊ vtile.
et quid preſtantius. Deinde hec tria in quinqz
genera diuiſerunt. in duo honeſta. et duo vtili
a et eligendi iudiciū. Prima p̄tinere aiūt ad
decus honeſtatemqz vite. Secunda ad vite cō-
moda. copias. opes facultates. de hīs eligendi
iudiciū fuisse. Vnde illi Nos autē nichil oīno
niſi quod deceat ⁊ honeſtum ſit futurozū magis
q̄ p̄ficiū meſimur formula. Nichilqz vtile ni-
ſi qd ad vite illius eterne p̄ſit grāciam defini-
mus. non quod ad delectacōnem p̄ſtis. Neqz a
aliqua cōmoda in facultatibus et copiis opū
conſtituimus. ſed incōmoda hec putam⁹ ſi nō
reiciantur. Ea qz oneri cum ſint eſtimamus ma-
gis q̄ diſpendio cū erogantur. Non ſup̄fluum
igitur ſcrip̄cōis noſtre eſt opus. quia officiū
diuerſa eſtimamus regula. atqz illi eſtimaue-
runt. Illi ſecu. i cōmoda in bonis ducunt. Nos
hoc etiā in detrimētis. qm̄ quā hic recipit bo-
na vt ille diues. illic cruciatur. et lazarus quī
mala hic p̄tulit. illic conſolacōnem inuenit. De-
inde qui illa non legūt noſtra legent ſi volent

qui non sermonum suppellectilem neq; artē di-
cendi sed simplicem rerū exquirunt grāciam.

De officio loquendi Capi. 7.

Eorum autem in nostris scripturis pri-
mo constitui loco. qđ grece preponi dicitur
instruimur et docemur legētes. te decet
ymn⁹ de⁹ in syon. vel grece coiri peyonos oeos
enemo. Et apłs ait loquere que decet sanā do-
ctrinā. Et alibi. decebat aut eum p quē oia. et p
pter quē omnia multis filiis in gloriā adductis
ducem salutis eorū p passionem cōsumari. Nū-
quid prior panecchius. nūquid Aristotiles qui
et ipse disputavit de officio qđ dauid. cum et ipse
pythagoras qui legitur socrate antiquior pro-
phetam secut⁹ dauid legē silentij dederit suis.
Sed ille ut p quāquēniū discipulis vsum in-
hiberet loquendi. dauid autem non ut natūe
munus imminueret. sed ut custodiam proferē-
di sermōis docēt. Et pythagoras quidē ut non
loquēdo. loqui docēt. dauid ut loquendo ma-
gis discerem⁹ loqui. Quō enim sine exercitio do-
ctrina. ā sine vfu pfect⁹. Qui disciplinā bellicā
vult assequi. cotidie exercet armis. et tanq̃ in
pāndu posit⁹ pludit preliū et velut coram po-
sico predit hoste atq; ad picā vitesq; iaculādi
et suos exploāt lactos vl adūsaiorum dedinat i-
ctus et vigilantē exit obtutu. Qui nauim in mari

regere gubernaculis studet. vel remis ducere. p
us in fluuio pludit. Qui canendi suauitatem et
vocis affectant pstantia. prius sensim in canen
do vocem erant. Et qui viribus corporis legitimi
moq; ludandi certamine coronā petūt. quoti
diano vsu palestre durantes mēbra. nutriētes
patiētiā. laborē assuescunt. Nec ipsa natura
nos in paruulis docet qui prius sonos meditā
tur loquendi ut loqui discant. Itaq; sonus ex
citatio quedam. et palestra vocis est. Ita ergo
et qui volunt discere cauēem loquendi. qd na
ture est non negent. qd custodie est exerceant
ut. qui in specula sunt. specularando intendāt non
dormiendo. Omnis enim res ppijs ac domesti
cis exercitijs augeatur. Ergo dauid tacebat. nō
semp. sed pro tempe. non iugiter neq; omnib;
sed irritanti aduersario. puocanti peccatori nō
respondebat. Et sicut alibi ait. Loquētes vani
tatem et cogitātes dolum non audiebat quasi fur
dus et mutus non apiebat illis os suum. Quia
et alibi habes. Noli respondere imprudenti ad
imprudētiā ei. ne similis illis fias. primum
igitur officiū est loquendi modus. hoc sacrifici
um laudis. deo dependitur. Hoc reuerentiā ex
hibetur cum scripture diuine leguntur. hoc ho
norantur parētes. Scio loqui pterosq; cū tace
re nesciant. Rarum est quēq; tacere. cū sibi nō

profit loqui Sapiēs vt loquatur. multa prius
cogitat. quid dicat. et cui dicat quo in loco. et
quo in tpe. Est ergo et tacendi et loquendi mo-
dus. Est etiā in factis mod⁹. pulchrū est igitur
tenere mensuram officiij.

De officio medio
fficiū autē omē et pfecto Capitu. 6.
aut mediū aut pfectū est. Quod sancta
rū scripturarū auctoritate pbaē possum⁹
Habem⁹ etenim et in euāgelio dixisse dñm si vis
in vitam eternā veniē. serua mādata. Dicit illi
Que. Ihesus aut dixit illi. Nō homicidiū faciēs
non adulterabis. nō faciēs furtū. Nō falsum te-
stimonium dices. Honora patrē et matrē. et di-
liges primum tuū sicut teipm. Hec sūt media
officia. quib⁹ aliqd dēst. Deniq; dicit illi adole-
scens. Omnia hec custodiui a iuuentute mea. qd
adhuc michi dēst. Ait illi ihesus. Si vis pfect⁹
esse. vade et vende omnia bona tua et da paupib⁹
et habebis thesaur⁹ in celo. et veni sequere me.
Et supra habes scriptū vbi diligēdos inimicos
et orandū dicit pro calūpniātib⁹. et psequētib⁹
nos. et benedicē maledicētes. hoc nos facere
debē si volum⁹ pfecti eē. sicut pater nū qui in ce-
lo est. Qui sup bonos et malos solem suum iub⁹
radios fundē. et pluuiā et rore terras vniuer-
sorum sine vlla discretionē pinguescere. Hoc ē
igit pfectum officiū quod cathortomia dixerēt

60

greci quo corriguntur omnia que aliquos po-
tuerunt lapsus habere. De misericordia in pauperes

Ona etiam misericordia Capi. A.

que et ipsa perfectos facit. quia imitatur
perfectum patrem. Nichil tam commendat
christianam animam quam misericordia. primum in pauperes
ut cuncti iudices parcius nature. que omnibus ad
usum generat fructus terrarum. ut quod habes
largiaris pauperi. et consortem et conformem tuum
adiuves. Tu minimum largiris. ille vitam accipit
Tu pecuniam das. ille substantiam suam estimat.
Tuus denarius census illius est. Ad hec plus ille
tibi confert. cum sit debitor salutis. Si nudum
vestias. te ipsum indues iusticiam. Si peregrinum
sub tectum tuum inducas. si suscipias egentem. il-
le tibi acquireret sanctorum amicitias et eterna ta-
bernacula. Non mediocri ista gratia. Corpo-
ralia seminas et recipis spiritualia. Miraris iudici-
um domini de sancto job. Mirare virtutem eius quam
poterat dicere. Oculus erat cecorum. et pes claud-
rum. Ego infirmorum pater. velleribus agnorum meo-
rum. calefacti sunt humeri eorum. foris non habi-
tabat peregrinus. Ostium autem meum omni veni-
enti patebat. Beatus plane de cuius domo nunquam
vacuo sinu pauper exiit. Neque enim quisquam ma-
gis beatus. quam qui intelligit super pauperis necessi-
tatem. et infirmi atque inopis erumpnam. In die

Iudiciū habebit salutē a dñō. quē habebit sue
debitorem misericordie. De putatib⁹ deū

de afflictis iustis non curare Capitulū octauū

Ed pleriq; reuocantur ab officiō dispēsa
triciis misericordie dū putant hoīs actus
non curare dñm. aut nescire eū quid in
occultis geram⁹. quid teneat nostra cōscīentia
aut iudiciū eius neq; q̄ iustū videri. quando
peccatores diuichs habūdaē vident gaudē ho
norib⁹. sanitate liberis. Cōtra aut. iustos ⁊ im
pes de gere. inhonozos. sine liberis. infirmos cor
pore. luctu frequē. Nec mediocris ea Questio
qn̄ quidem tres illi ēges. amici Job ppter ea eū
peccatorem pnūciabant. qz imopē factū ex diui
te. orbatum liberis ex secundo parente. pfusum
vltcrib⁹ a capite vsq; ad pedes videbāt. Quib⁹
hanc sanctus Job pponit assertiōnem. Si ergo
ppter peccata mea hec patior. Cur impij viuūt
Inueterauerunt autē ⁊ in diuichs semen eorū
secundum voluntatem. filiū eorum in oculis. do
mus ipsorum habundant. timor autem nūq̄.
flagellum autem a domino non est ipis. Nec
videns infirmus corde. exagitur et studium
auertit suum. Cuius dicturus sermones. ante
sanctus promisit Job dicens Portate me. ego
autem loquar. deinde ridete me. Nam et si ar
guor quasi homo arguor. portate ergo onus

sermonū meorū. Didurus enim sum quod nō
probo. sed ad vos redarguendos. pferam sūmo
nes eorum iniquos. aut certe quia ita est vsus
Quid autem. Nūquid ab homine arguor. Hoc
est. homo me non potest redarguere quia pec
caui. Et si argui dignus sum. quia nō ex euiden
ti culpa me arguitis. s; ex iniurijs estimatis me
rita delictorū. Videns ergo infirmus. habūda
re iniustos succi sibi prosperis. se aut atteri di
cit dño. Discede a me. vias tuas sciē nolo. Quid
prodest quia seruimus ei. aut que vtilitas quia
occurrim⁹ ipsi. In manib⁹ eorū omnia bona. o
pera autem impiorum non videt. Laudatur in
platone q; in policia sua posuit eum. qui contra
iusticiam disputandi partes recepisset. postu
lare veniam dictorū que non probaret. et veri i
ueniendi. atq; examinande disputacōis gratia
illa sibi impositam psonam dicere. Quod eius
q; tuli⁹ probauit. vt ipse in libris quos scripse
de re publica. eam sententiā dicendā putauerit
Quanto antiquior illis Job. qui hec prim⁹ epe
rit. nec eloquentie phalerā de grā. sed verita
tis probande ptermittenda estimauit. Statim
q; ipse questionē enodem eddidit. subiciens q;
extinguatur lucerna impiorum. et futura sit co
rum euerfio. Non falli deum doctorem. sed cē ve
ritatis iudicem. Et ideo non secundū forensem

habundantiā estimādā beatitudinē singulorū
sed scdm̄ interiorē conscientia. que innocentū et
flagiciosoz merita discernit. vera atq; incorru
pta penaz p̄miorūq; arbitra. Moritur innocēs
in ptate simplicitatis sue. in habūdantiā pprie
volūtatis. sicut adipe repletā aiam gerens. At
uero peccator. q̄uis habūd; fons. et delicijs dif
fluat. odorib; fragret i amaritudine aie sue vi
tam exigit. et vltimū diem claudat. nichil secum
eorū que epulatus fuerit referēs. boni nichil se
cū afferēs nisi precia scelerū suorum. Nec cogi
tans. nega si potes. diuinū esse iudiciū remuneā
cōnē. Ille suo affectu beatus. hic miser. Ille suo
iudicō absolutus. hic reus. Ille in exitu letus. hic
merens. Cui absolui pōt. qui nec sibi innocens
est. Dicite inquit michi. vbi est p̄tectio tabna
culorum eius. Signum ei⁹ non inuenietur. Vi
ta etenim facinerosi vt sompniū. Apuit ocu
los. transiit requies eius. euaniūt delectacō. li
c; ipa q̄ videt dū viuūt impioz reges in infer
no ē. Vinētes enī in infernū descendūt. Vides
conuiuium peccatoris. interroga eius. conscien
tiam. Nōne graui⁹ omib; fetet sepulchris. In
tueis leticiā ei⁹. et salubtatē miraris corporis filio
rū atq; opū habundantiā. Introspecte vlcera. et
vibices aie ei⁹. et cordis mestitudiez. Nā de opi
bz qd loquar cū legeis q̄ i habūdantiā ē vita ei⁹

Cū scias quia ⁊ si tibi videatur diues. tibi pau-
per est. ⁊ tuum iudiciū suo refellatur. De mul-
titudine q̄ filiorum ⁊ de indolētia q̄d loquar. cū
ipse lugeat. et sine herede futurū indicet. cū imi-
tatores sui. successores suos esse nolit. Nulla ei
hereditas peccatoris. Ergo impius ip̄e sibi pena
est. Iustus autem ipse sibi gloria. Et vtriq; aut
honorū aut malorū operū merces ex seip̄o soluit

Solutio questionis h̄mōi. Capitulum. 9.

¶ Sed reuertamur ad p̄positum. ne diuisio-
nem factam preterisse videamur. qua oc-
currimus opinioni eorū. qui vidētes sce-
leratos quosq; diuites. letos. honoratos. potē-
tes. cum pleriq; iustorū egeāt atq; infirmi sine
Putant vel nichil de nobis deum curare vt epi-
curci dicunt. vel nescire adus hominum vt fla-
giciosi putant vel si scit omnia. iniquū esse iudi-
cem. vt bonos egere paciāt. habundare impro-
bos. Nec superfluous velut quidā excursus fuit. vt
opinionī h̄mōi apostolorū affectus responderet
quos beatos iudicant. cum ipsi se miseros pu-
tent. Arbitratus enim sum. q̄ ipsi sibi facilius
q̄ nobis crederēt. Quo decurso. prodime estimo
vt refellam cetera. Et primo eorum assertionē
qui deum putant curam mundi nequaquā habe-
re sicut aristotiles asserit vsq; ad lunam. eius
descendere prouidentia. Et quis opator negligat

operis sui curam. Quis deserat et destituat. qđ ipse condendum putauit. Si iniuria est regere Nonne est maior iniuria fecisse. Cum aliqđ nō fecisse nulla iniusticia sit. Non curare qđ feceris summa demētia est. Qđ si deum creatore suū ab negant. aut ferarū & bestiarū se haberi numero censent. quid de illis dicamus. qui hac se cōdēpnant iniuria. Per omnia ire deū ipsi asserunt. et omnia in virtute eius consistere. vim & maiestatem eius p omnia elemēta penetrare terras celū mare. & putant iniuriam eius si mētē hoīs qua nichil nobis ipse prestantū dedit. penetret & diuine maiestatis ingrediatur scientia. S; hōrū magistrum velut ebriū. & voluptatis patrum. ipsi q̄ putātur sobrii irrident philosophi. Nā de aristotilis opinione quid loquar. qui putat deū suis cōtentum esse finib; & p̄scripto mō regni dege. vt poetarū loquūtur fabule. qui mūdū ferunt inter tres esse diuisum. vt alij celum alij mare. alij inferna coerenda imperio. sorte obuenerint. eosq; cauere ne vsurpata alienarum partiū sollicitudine inter se bellum excitēt. Similiter ergo asserant qđ terrarum curam nō habeat. sicut maris vel inferni non habet. Et quomodo ipsi excludunt quos sequuntur poetas. Sequitur illa responsio vtrum deum. si operis sui curam non preterit. pretereat scientia.

Ergo qui plantauit aurē nō audit. qui finxit o-
culum non videt. Non p̄terit hec vana opinio
sanctos p̄phetas. Deniq; dauid inducit eos lo-
quentes. quos supbia inflatos asserit. Quid ei
tam supbum. q̄ cum ipsi s̄ pccō sint alios indi-
gne ferant. peccatores viuere. dicentes. vsq; q̄
pccōres dñe. Vsquequo peccatores gloriabunt
Et infra. Et dixerunt nō videbit dñs. neq; intel-
ligit deus iacob. Quibus respōdit p̄pheta dicēs
Intelligite nūc insipientes in populo. et stulti a-
liquando sapite. Qui plantauit aurem non au-
diat. aut qui finxit oculum non considerat. Qui
corripit gentes non arguit qui docet hominem
scientiam. Dñs scit cogitacōnes hominū quoni-
am vane sūt. Qui ea quēcūq; vana sūt dep̄hen-
dit. ea que sancta sūt nescit. et ignorat qđ ipse
fecit. potest opus suū ignorare artifex. Homo
est et in ope suo latentia dep̄hendit. et deus o-
pus suū nescit. Alcī⁹ ergo profundū in ope q̄
in auctore. Et fecit aliquid qđ supra se eēt. cui⁹
meritum ignoraret auctor cuius affectū nescit
arbitet. Nec illis Ceterū nobis satis est ipsius
testimoniū qui ait. Ego sum scrutans corda et
renes Et in euāgelio quid ait dñs ihesus. Quid
cogitatis mala in cordib⁹ vestris. Sciebat eni-
q̄ cogitarent mala. Deniq; euangelista testat̄
dicens. Sciebat enim ihesus. cogitacōnes eorum

Quorū non poterit satis mouē opīniō. si facta e
orū considerem⁹. Nolunt supra se esse iudicem
quē nō fallat. Nolūt ei dāē occultorū sciētiām
quī metuunt occulta sua prodi. sed etiā dñs sci
ens opa eorū tradidit eos in tenebras. In no
cte inquit fur erit. Et ocul⁹ adulteri seruabit te
nebras dicens. nō cōsiderabit oculis ⁊ latibulū
psone opposuit sue. Omnis enim qui lucē fugit
diligīt tenebras. Studēs latē cū deum latere nō
possi. qui intra pfundū abyssi. ⁊ intra hominū
mētes. non solum tractata. si etiā volūēda cog
itat. Deniq; ⁊ ille quī dicit in ecclesiastico. quis
me videt. ⁊ tenebre opīūt me et parietes quē
vereor. q̄uis in lectulo suo positus hec cogitet v
bi non putauerit comprehenditur. Et erit inq̄t
de deus q̄ non intellexit timorem dei. Quid au
tē tam stolidū. q̄ putāē q̄ deū quicq̄ pretereat
cū sol q̄ minister lumis ē. etiā abdita penetret
⁊ in fundamenta dom⁹ vel secreta cōdaua. vis
caloris eius irrumpat. Quis neget nerua tēpe
rie. tepesieri interiora terrarū. quas glacies hy
berna constrinxerit. Norunt ergo arborū occul
ta vim caloris vel frigoris. adeo vt radices arbo
rum aut vranē frigore. aut fetu solis virescāt
Deniq; vbi dementia celi arriserit. Varios ter
ra se fundit i fruct⁹. Si igit̄ radius sol fūdīt lu
mē suū sup oēs terrā. ⁊ in ea q̄ clausa sūt inserit

nec vectibus ferreis. aut grauiū valuarū obici-
bus. quo minus penetret impeditur. quomodo
nō pōt intelligibilis dei splēdor. in cogitacōes
hominū et corda. semet que ipse creauit insere-
re. sed ea que ipse fecit non videt. et fecit vt me-
liora sint que facta sunt. et potentiora. q̄ ip̄e ē
qui ea fecit vt possint quādo volūt cognicōem
sui opatoris latere. Tantā ergo virtutem et po-
testatem inserit mentib⁹ nostris. vt eam comp̄-
hēdere cum velit ipse nō possit. Duo absolūm⁹
et vt arbitramur nō incōgrue nobis hmōi cecī-
dit disputacō. Cur pecōres habundēt
cū iusti egeāt et afficiātur Capitulum. 10.

Et cū gen⁹ questionis residet hmōi.
Cur pecōres habūdēt opib⁹ et diuicijs
epulentur iugiter sine merore. sine luctu
Iusti autem egeant et afficiantur. aut coniugū
amissione. aut liberorū. Quib⁹ satisfacere debu-
it illa euangelij parabola. q̄ diues purpura et
bisso induebat. et epulas copiosas exhibebat
quotidie. Paup autem plen⁹ vlcerū de mensa
eius colligebat reliquias. Post obitum vero v-
triusq; paup erat in sinu abrahe requiē habēs
Diues autē in supplicijs. Nonne euidentis est me-
ritorium aut premia aut supplicia post mortem
manere. et recte quia in certamine labor ē. post
certamē alijs victoria. alijs ignominia. Nūqd

prius q̃ cursus conficiatur. palma cuiq̃ datur
aut deferretur corona. Merito paul⁹ certamen in
quit bonū certam. cursum consummaui fidem serua
ui. Qd reliquū ēposita est michi corona iusticiē
quam reddet michi dñs in illa die iustus iudex
Non solum autem michi. sed etiam hīs quā di
ligunt aduentū eius. In illa inquit die reddet.
non hic. Hic autem in laborib⁹. in piculis nau
fragiis. quasi athleta bonus decertabat. q̃ sci
ebat. quomā p̃ multas tribulacōes oportet nos
intrare in regnū dei. Ergo nō potest quis p̃miū
accipere nisi legitime certauerit. Hec est glorio
sa victoria. nisi ubi fuerint laboriosa certamina
Nōne iniustus est. qui ante dat p̃miū q̃ certa
men fuerit absolutū. Ideoq; dñs in euangelio
ait. Beati paupes spiritu. qm̃ ip̃oz est regnū ce
loz. Non dixit. beati diuites. sed paupes. Inde
incipit beatitudo iudicō dīno ubi erumpna esti
matur humano. Beati qui esuriūt. q̃ ip̃i satura
būtur. beati qui lugēt. qm̃ ip̃i consolacōnem habe
bunt. beati misericordes qm̃ ip̃is miserebiē de⁹
beati mundo corde. quomiam ip̃i deū videbunt.
beati qui p̃secucōnem patiuntur p̃pter iusticiā.
qm̃ ip̃oz est regnum celoz. beati estis cū vobis
maledicēt hoīes. & p̃sequentur et dicent omne
malum aduersum vos p̃pter iusticiā. Gaudete
& exultate qm̃ merces ṽstra copiosa est in celo

futuram non pntem. in celo non in terra mercedem promissit esse reddendā. Quid alibi possis quod alibi debetur. quid sperare coronā erigis anteq̃ vineas. Quid detegere puluerē quid requiescere cupis. Quid epulā gestis anteq̃ stadium soluatur. Adhuc popul⁹ spectat. Adhuc athletę in scemate sunt. et tu iam ociū petis. Sed forte dicas. Cur impij letantur. cur luxuriantur. cur etiam ipi non mecum laborāt. qm̃ qui non subscripserint ad coronam. non tenentur ad laborem certaminis. Qui in stadiū non descenderint. non se pfundūt oleo. nō obliuunt puluere quos manet gloria. expectat iniuria. vngueta n̄ spectare solent. non decertaē. Non solem est puluerē. imbresq; ppeti. dicant ergo et ipsi athletę. venite nobiscum laborate. Sed respondēt spectatores. Nos hic interim de nobis iudicamus nos autem sine nobis corone si viceritis gloriā vendicabitis. Isti igitur qui in delicijs. qui in luxuria. rapinis questib⁹. Honorib⁹ studia posuerunt sui spectatores magis sunt q̃ preliatores. Habent lucrum laboris fructum virtutis nō habent. fouēt ociū astucia et improbitate aggerāt diuictarū acervos. sed exoluēt seram. licet neq̃ cie sue penam. Horū requies in inferno. tua vero in celo. Horū domus in sepulchro. tua in paradiso. Vnde pulchre vigilare eos in tumulto.

Job dixit q̄ soporem q̄lueris habē nō p̄tē. quē
ille dormiuit qui surrexit x̄ps. Noli igit̄ vt par
uul⁹ sape vt paruul⁹ loqui vt paruul⁹ cogita
re vt puul⁹ vendicare ea que sunt posterioris
etatis. p̄fectoꝝ est corona. Exspecta vt veniat
quod p̄fectum est. Quando nō p̄ sp̄m i enigma
te. sed facie ad faciem formā ipsam redopte vel
tatis possis cognoscere. Tūc qua causa ille di
ues fuerit q̄ erat improb⁹ a raptor aliē q̄ cau
sa potens ali⁹. qua causa ille habundauerit li
beis ille fultus honorib⁹ ēuelabitur. fortasse vt
dicatur raptor. diues eras qua causa aliena ra
picbas. Egestas non compulit. inopia non cog
git. Nonne ideo te diuitem feci vt excusacōnem
habere non possis. Dicatur etiā potenti. cur nō
affuisti vidue. orphanis quoq; iniuriā paciē
tibus. Nūquid tu infirmus eras. Nūquid non
poteras subueniē. Ideo te feci potētem vt nō in
ferres iniuriā violentiam sed repelleres. Nō t̄
bi scriptū ē Eripe iniuriā accipientē. nō tibi scri
ptū est. Eripite pauperē. ⁊ egenū de manu pecca
toris liberate. Dicat etiā habundāti liberis. Ho
noribus te cumulaui salubritatem corporis con
cessi tibi. Cur non secutus es precepta mea fa
mulus meus quid feci tibi. aut q̄d contristavi te.
Rōne ego tibi liberos dedi. honores contuli salu
tē donavi. Cur me negabas. Cur estimabas q̄

ad scientiam meā que gereres non puenirent.
Cur tenebas dona mea. despiciebas mandata
mea. Deniq; de iuda proditore hec colligere licet
quā a apostol^o inter duodecim elatus est. a locu-
los pecuniarū quas paupibus erogaret cōmis-
sos hātebat. ne videretur aut quasi inhonorus
aut quasi egen⁹ dñm p̄didisse. Et ideo vt iusti-
ficaretur in eo. dñs hec ei contulit vt non quasi
iniuria exasperatus. sed quasi p̄uaricat⁹ grām
maiori esset offense obnoxius.

De bono officio qđ hmōi cōgruit ab adolescē-
tia. Et qđ verecūdia multimodis sit Capitu. II.

Voniam igitur a penam improbitati. a
virtuti fore premiū satis daruit. de offi-
cijs aggrediamur dicē. que nobis ab a-
dolescentia spectāda sunt vt cū etate accrescāt
simul. Est igitur bonorū adolescentium timorem
dei habere. deferre parētib; honorem habē se-
nioribus castitatem tueri. non aspnari humili-
tatem diligere clemētiā ac verecundiam. que
ornamento sunt minori etati. Vt enim in senib;
grauitas. In iuuenib; alacritas. ita in adolescē-
tib; verecundia velud quadam dote cōmēdat⁹
nature. Erat Isaac deum timens. vt pote abrahe
indolis. deferens patri vsq; eo. vt aduersus pa-
ternā volūtatē. nec mortem ēcusaret. Joseph
quoq; cum sompniasset qđ sol et luna et stelle

adorarent eū. sed nō tū obsequio. deferrebat pa-
tri. Cast⁹ ita ut ne sermonē quidē vellet audī-
er nisi pudicum. Humilis vsq; ad seruitutē. v-
recund⁹ vsq; ad fugam. paciens vsq; ad carce-
rem. remissor iniurie vsq; ad remuneraconem.
Cui⁹ verecūdia tāta fuit vt op̄hensus a muliere
vestem in manib⁹ eius fugiēs mallet relinquē
q̄ verecūdiā deponere. Moyses quoq; a Jere-
mias electi a dño vt oracula dei predicarēt po-
pulo. quod poterant p grām excusabāt p vere-
cūdiā. Pulchra igit⁹ virt⁹ verecūdie a suauis
grā. que nō solū in factis sed etiā in ipis specta-
tur sermonib⁹. ne modum progredialis loquē-
di. nequid indecor⁹ sermo resonet tu⁹. Speculū
enim mētis plerūq; i verbis ēfulget. ipm vocis
sonū libret modestia. nec cuiusq; offendat aurē
vox fortior demiq; in ipō. Canēdigenē prima dī-
sciplina verecūdia est ymmo etiā in omī vsu
loquendi. vt sensim quis aut psallē aut canere
aut postremo loqui incīpiat vt verecūdie prin-
cipia cōmendēt p̄cessum. Silēciū quoq; ipm in
quo est reliquarum virtutū ociū maxim⁹ ad⁹
verecūdie est. Demiq; si aut infancie putatur.
aut supbie pbro datur. si verecūdie laudi ducit⁹
Tacebat in periculis susanna. et grauius vere-
cūdie q̄ vite dampnum putabat. Nec arbi-
trabatur periculo pudoris tuendam salutem

deo soli loquebatur. cui poterat casta verecun-
dia eloqui refugiebat ora intueri virorū. Est ei
et in oculis verecundia vt nec videre viros fe-
mina nec videri velit. Neq; vero quisq; solius
hanc laudem castitatis puret. Est enim vere-
cundia pudiciē comēs cui⁹ societate castitas
ip̄a tuōr est. Bon⁹ enim regende castitatis pu-
dor est comēs qui se pretendat. et quā prima pi-
cula sunt pudiciā temptatē non finat. hic p̄-
mus in ipso cognicōis ingressu dñi matrē cō-
mendat legentibus. ⁊ tanq̄ testis locuples di-
gnā que ad tale mun⁹ eligeretur astruit. q̄ in
cubiculo. q̄ sola q̄ salutata ab angelo tacet et
mota est in introitu eius. q̄ ad virilis sex⁹ spe-
ciē peregrinam turbat aspect⁹ virginis. Ita
q; q̄uis humilis. pre verecundia tamē nō cōsa-
lutauit. nec vllum responsum cūlit. nisi vbi de
fusiēpienda dñi generacōne cognouit. vt qua-
litate effectus disceret. non vt sermonem pre-
ferret. In ipsa quoq; oracōe nostra multum ve-
recundia placet multum conciliat gracie apud
dñm nostrū. Nonne hec p̄tulit publicanū. ⁊ cō-
mendauit eum. qui nec oculos audebat ad celū
leuare. Ideo iustificatur magis dñi iudicio q̄ il-
le phariseus quē deformauit p̄sumptō. Ideoq;
orem⁹ in in corrupcōne quietū ⁊ modesti spūs q̄
est ante deum locuples vt ait petrus. Magna

igitur modestia que cū sit etiā sui iuris remissior. nichil sibi vsurpans. nichil vendicans et q̄ dāmodo inter vires suas cōtractior. diues est apud deum. Apud quē nemo diues. diues est modestia quia dei porciō est. Paul⁹ quoq; orationem deferri p̄cepit cū verecundia et sobrietate primam hanc et quasi preuiā vult esse oracōis future vt non gloriatur peccatoris oracō s; quasi colorem pudoris obducat. et quo plus defert verecundie. de recordacōe delicti. hoc vteriozem mereatur grāciam. Est et in ipso motu gestu incessu tenenda verecundia. habitus enim mentis in corpis statu cernitur. Vnde homo cordis nostri absconditus. aut leuior. aut iactantior aut turbidior. aut contra grauior et cōstantior. et purior et maturior estimatur. Itaq; vox quedam est animi corpis motus. Meministis filij quendam amicū. cum sedulis se videre cōmendarē officijs. hoc solum tamen in derum a me nō receptum. qđ gestus eius plurimum dederet. Alter quoq; cum in clero repissem iubē me ne vnq̄ preiret michi. qz velut quodam insolētis incessus vertere. oculos feriret meos. Idq; dixi cum reddētur post offensam muneri. hoc solū excepī. Nec sefellit sententia. Vterq; ei ab ecclesia excessit. vt qual' incess⁹ pcedebat tal' p̄fidia aī demōstrēret nāq; alē arriane infestacōis

7
tpe fidem deseruit. Alter pecunie studio ne indi-
cium subiret. sacerdotem se nostrum negavit.
Lucebat in illorū incessu ymago leuitatis. spēs
quedam scurrarum pcurfantū. Sunt etiam q̃
sensim ambulando imitātur histrionicos gest⁹
a quasi quedā fericula pomparum et statuarū
motus mitantium. vt quocienscunq; gradum
transferunt. modulos quosdam seruare. vide-
antur. Nec cursim ambulaē honestum arbitror
nisi cum causa erigit alicui⁹ piculi vel insta ne-
cessitas. Nam plerumq; festinantes anhelos
videmus torquē ora. quibus si causa desit festi-
nacōis necessarie. neuus iuste offensiois est
Sed non de hīs dico. quibus rara pperacō ex
causa nascit. sed quibus iugis a continua i na-
tura venit. Nec in illis ergo tāq̃ simulachrorū
effigies probo nec i istis tamq̃ excussorum rui-
nas. Est etiam gressus probabilis. in quo sit spe-
cies auctoritatis grauitatisq; pondus tranquil-
litatis vestigium. Ita tamen si studium desit at-
q; affectatio. sed motus sit pur⁹ ac simplex. Ni-
hil enim fucatum placet. motum natura infor-
met. Si quid sane in natura vicij est. industria
emendz. vt ars desit correctio. Qd si etiam ista
spectantur alcius q̃to magis cauendum est ne
quid turpe ore exeat. Hoc enim grauiter coinq̃-
nat hominem. Nō enī cibis inquinat s; iniusta

obtruncatō. sed verborū obscenitas. hec etiā vul-
go pudori sunt. In nostro vero officio. nullū ver-
bum qđ inhoneste cadat. nō incutit verecundiā
Et non solum nichil ipi indecorū loqui. s; ne au-
rem quidem debem⁹ h mōi prebere dictis sicut
ioseph. ne incongrua sue audire; verecūdie. ve-
ste fugit relicta. Quoniā quē delectat audire. al-
ter⁹ loq̃ prouocat.

Qđ quedā nostri mēbra corpis p verecū-
dia abscondere debea⁹ Capitulū. 12.

Intelligere quoq; qđ turpe sit pudori mā-
xime est. Spectare vero si quid h mōi for-
tuitu accedat. quantū horrons est. Quod
ergo in alijs displicet. nunquid potest in seip-
so placere. Nec ipsa natura nos docet. que per-
fecte quidem omnes partes nostri corporis ex-
plicauit vt necessitati consuleret. a grāciam ve-
nustaret. Sed tamen eas que decori aspectus fo-
rent. in quibus forme aper quasi in arce qua-
dam locatus. et figure suauitas. et vultus spe-
cies emineret operandi q; vsus esset paratior.
obuias atq; apertas reliquit. Eas vero in quib⁹
esset naturale obsequium necessitatis. ne defor-
me sui preberet spectaculum. partim tamq̃ i ip-
so emēdauit atq; abscondit in corpore partim
docuit et sua sit tegendas. Mōne igitur ipsa na-
tura est. magistra verecūdie. cuius exemplo

modestia hominū. quā a modo scientie quid ta-
ceret appellatam arbitror id quod in hac no-
stri corporis fabrica abditum ēperit operuit a te-
ruit. Vt ostium illud qđ ex transuerso faciēdū
in archa illa Noe iusto dictum est. i qua ꝑ ecclie
vel nostri figura est corporis. p qđ ostium egerū
tur ēliquie ciborū. Ergo natū opifex sic nostre
studuit verecundie. sic decorū illud et honestū
in nostro custodiuit corpe. vt velut duā quos-
dam aque exitus cumulozū nostrorum post ter-
gum elegaēt. atq; ab aspectu nostro auerteret
ne purgacō ventris vsū oculorū offenderet. de
quo pulchre apostol⁹ ait. Que videntur inquit
membra corporis infirmiora necessariora sūt. Et
que putam⁹ ignobiliora esse membra corporis
hīs habundancōem honorem circumdamus
a que inhonesta sūt nostra honestatē habūdā-
cōem habent. Etenim imitacōne nature indu-
stria anrit grāciam. Quod alio loco etiā alci-
us interpretatū sum⁹. vt non solum absconda⁹
ab oculis. Vex etiā que abscondēda accipim⁹
eorum indicia vsusq; membroz suis appellacōi-
bus nūcupaē indecorū putem⁹. Demiq; si casu
apiantur hee partes. confunditur verecundia
si studio impudentia estimat. Vnde a fili⁹ noe
cham. offensam retulit. quia nudatum videns
patrē rēlit. Qui aut operuerūt patrē acceperūt

bñdictōis grām. Ex quo mos vetus. ⁊ in vete
Roma. ⁊ implerisq; ciuitatib⁹ fuit. vt filij cū pa
rentib⁹ puteres vel generi nō lauarent. ne pa
terne euerentiē auctoritas minueret. Licet ple
riq; se ⁊ in lauacro quantū possunt tegant. ne
vel illic vbi nudum totum corpus est. hmoi in
tectā porcō sit. Sacerdotes quoq; veteri more si
cut in exodo legim⁹. Et facies illis bracas line
as vt tegatur turpituudo sudoris. ⁊ a lumbis vsq;
ad femora erunt. Et habebit eas aaron. et filij
eius cum intrabūt in tabernaculum testimoniū
et cum accedent sacrificare ad aram sancti. et
non inducent sup se pccm ne moriantur. Quod
nonnulli nostrorū seruare ad huc feruntur ple
riq; spirituali interptacōne. ad cautionem ve
recūdie. ⁊ custodiam castitatis dictū arbitranē

Ordo verecundie Capitulū. 13.

Electauit me diuicius in partib⁹ demora
ri verecūdie. qz ad vos loquebar. qz auc
tōna ei⁹ ex vobis ecognoscens. aut dam
pna ignoratis. Que cū sit oib⁹ etatib⁹ psonis
temporib⁹ ⁊ locis apta. tamen adolescentes iu
uenilesq; annos maxime decet In omi aut suā
dū etate. vt deceat qd agas. ⁊ cōueniat et qua
dret sibi ordo vite sue. vñ tullius ec ordinē putat
i illo decoēsuari oportē. idq; positū dicit in formo
sitate ordine oīu ad actōz apto. Que difficile

ait loquendo explicari posse. & ideo satis esse intelligi. formositatem autem cur posuerit non intelligo. Quamuis enim ille vires corporis laudet. nos certe in pulchritudine corporis. locum virtutis non ponim⁹ grām tamen non erudimus quia verecundia & vultus ipōs solet pudore effundē. graciosioresq; reddē. vt enim artifex in materia comodiorē. melius operari solet. sic verecundia in ipso quoq; corporis decore plus eminet. Ita tamen vt etiam ipse non sit affectualis decor corporis. sed naturalis simplex. neglect⁹ magis q̄ expetitus. Non preciosis et altentib⁹ adintus vestimentis. sed coibus vt honestati vel necessitati nichil desit nichil accedat mitiori. Vox ipsa non ēmissa non fracta. nichil femineum sonans. qualē multi grauitatis specie simulare confuerunt. sed formam et quandam ēgulam ac fucum virilem reseruans. Hoc est enim pulchritudinem viuendi tenere. conuenientia cuiq; sexui & psonae reddē. Hic ordo gestorū optimus. hic ornatus ad omnem actionem accommod⁹. sed vt molliculū & infractum. aut vocis sonum aut gestum corporis non probō ita neq; agrestē ac rusticū. Naturā imitemur eius effigies formula. discipline forma honestatis ē.

Qd̄ ppter diuina aut fabulas seculares domos alienas non audire debeamus Capitu. 18.

Abet sane suos scopulos vetecundia nō
quos ipsa inuehit sed quos sepe incue
rit. Sed ne in intemperantium incidam⁹
conforcia. qui sub specie iocūditatis venenū in
fundūt bonis. hi si assidui sunt. ⁊ maxime in cō
uiuio. ludo ac ioco eneruant gravitatem illam
virilem. Caueam⁹ itaq; nedū relaxare animū
volum⁹. solvam⁹ omnem armoniā. quasi con
tentum quendā bonorum opex. Vfus enim cito
inflectit naturā. vnde prudenter factis conueni
re ecclesiasticis. ⁊ maxime ministroꝝ officijs
arbitror declinare extraneozum conuiuia. Et vt
iphi hospitalet sūt peregrinantibus vel vt ea
caucone nullus sit obprobrio locus. Conuiuia
quippe extraneozum occupacōnes habent. cū
etiā epulandi prodūt cupiditatem subrepūt
etiā fabule frequenter. de seculo ac volupta
tibus. Claudere aures nō potes. prohibē puta
tur superbie. Subrepūt etiā preter volunta
tem pocula. Meli⁹ est tue domui semel excuses
q̃ aliene frequēter. Et ut ipē sobri⁹ fugas. tñ ex
aliena insolētia otemptari nō d; pñtia tua vi
duaz ac ṽgimū domos. n̄ visitādi grā iuniores
adire nō ē op⁹. Et hoc cū senioꝝibz. hoc est cū pre
sbyteris. ṽl si grauior ē causa cū epō. qd necē est
vt dem⁹ secularibz obtrectādi locū. qd op⁹ est
vt ille q̃ visitacōis crebre accipiāt auctoritatē

Q8 si aliqua illarū forte labis cur alieni lapsus
fubeas inuidiam. Quā multos etiā fortes illece
bra decipit. Quanta non dederunt errori locū et
dederunt suspicioni. Cur non illa tempa quib⁹
ab ecclia vacas. lectioni impendas. Cur nō cri
stum reuisas. xpm alloquaris. xpm audias. Il
lum alloquimur cū oramus illū audim⁹ cū di
uina legim⁹ oracula. Quid nobis cum alienis
domibus. vna est domus que om̄s capit. Illi
potius ad nos veniant. qui nos requirunt. qd
nobis cum fabulis. Ministerium altarib⁹ xpi.
non obsequium hominib⁹ deferendū ēcepim⁹
humiles decet ēē mites decet mansuetos gr̄ues
patientes modū tenere in omnibus vt nullū
viciū eēi morib⁹. vel tacit⁹ vult l' pmo ānūciēt

Cautela a q̄liter ēprimat iracūdia Capi. 17.

Aueatur iracundia. aut si precauēi non
potest cohibeatur. Mala enim illex pec
cati. indignacō est. Que ita animū ptur
bat vt ratiōi non relinquat locum primū est
igitur si fieri potest vt morū tranquillitas vsu
quodam a affectione. ppositum in naturā ver
tat. Deinde quomā ita plerūq; motus infixus
est nature ac moibus. vt euelli atq; euitari nō
queat si prouideri potuerit racōne reprimatur.
Aut si prius occupatus fuerit animus ab indi
gnacōe q̄ consilio prospici ac prouideri potuerit

ne occuparetur. meditare quomodo motum a
nimi tui vincas iracundiam temperes. Resiste
ire si potes. cede si non potes. quia scriptum est
date locum ire. Jacob fratri indignanti pie ces
sit. et rebecca id est patientie instructus consi
lio. abesse maluit et peregrinari quam excitare fra
tris indignationem. et tunc redire cum fratrem
mitigatum putaret. Et ideo tantam apud deum
inuenit gratiam. Quibus deinde obsequijs.
quantis muneribus fratrem ipsum reconcilia
uit sibi. ut ille precepte benedictionis non memi
nisset. sed de late satisfactionis. Ergo si preuene
rit et occupauerit mentem tuam iracundia. et
ascenderit in te. non relinquant locum tuum. Lo
cus tuus patientia est locus tuus est ratio. Sapi
entia est locus tuus. locus tuus sedatio indigna
tionis est. Aut si te contumacia respondentis
mouerit et peruersitas impulerit ad indignationem. si non potueris mitigare mentem. reprime
linguam tuam. Sic enim scriptum est. Cohibe
linguam tuam a malo. et labia tua ne loquantur
dolum. Deinde Inquire pacem et sequere eam
pacem illam Jacob sancti vide quantam. pri
mum sedato animum si non preualueris. fre
nos lingue impone tue. Deinde reconciliacionis
studium non pretermittas. hec oratores secu
li de nostris usurpata in suis posuere libris

si ille sensus huius habet gratiam quam prior dixit
Vitemus ergo aut talem iracundiam ne sit ei
us aut in laudibus exceptio. aut in vicijis exag
geratio. Non mediocre est mitigare iracundiam
non inferius quam omnino non commoueri. Hoc
nostrum est nature illud denique commotiones in
pueris innoxie sunt. que plus habent gracie quam
amaritudinis. Et si cito pueri inter se mouentur
facile sedantur. et maiore suauitate in se recur
runt. Nesciunt se subdole artificioseque tractare
Nolite hos contempnere pueros de quibus dominus
ait. Nisi conuersi fueritis. et efficiamini sicut puer
iste non intrabitis in regnum celorum. Itaque et ip
se dominus hoc est dei virtus. sicut puer cum maledi
ceret. non remaledixit. cum percuteretur non reper
cussit. Ita ergo te compara ut quasi puer inini
riam non teneas. maliciam non exerceas. Omnia
a te innocenter proficiant. Non consideres quod
ab alijs in te reuertatur. locum tuum serua. sim
plicitatem et puritatem tui pectoris custodi. No
li respondere irato ad iracundiam eius. siue impru
denti ad imprudentiam eius. Cito culpam culpa excu
tit. Si lapides teras nonne ignis erumpit. ferunt
gentiles ut in maius omnia verbis extollere so
lent. Archite tarentini dictum philosophi quod
ad villicum suum dixerit. O te infelicem quam affli
ctam mihi iratus essem. Sed iam dauid et armata

Dexteram in indignationem compresserat. Et
quanto plus est non remaledicere. q̃ non vim
dicere. et bellatores aduersum nabal ad ultio
nem paratos abigail deprecatione reuocauerat
Vnde aduertimus tempestiuus quoq; interces
sionibus. non solum cedere nos. sed etiam dele
ctari oportere. Eousq; autem delectatus est vt
benediceret interuenientem quo ab studio vim
dicte reuocatus foret. Jam dixerat de inimicis
suis. quoniam dedinauerunt in me iniquitatem
et in ira molesti erant michi. Audiamus tur
batus in ira quid dixerit. Quis dabit michi pe
nas sicut columbe. et volabo et requiescam. Illi
ad iracundiam puocabant hic eligebat tran
quillitate. Jam dixerat Irascimini et nolite pec
care. Moralis magister. qui naturalem affectu
inflectendum magis ratione doctrine q̃ exstie
pandum nouerat moralia docet. Hoc est Ira
scimini vbi culpa est. cui irasci debeatis. Non
potest enim fieri. vt non rerum indignitate mo
ueamur. Alioquin non virtus. sed lenitudo et
emissio indicatur. Irascimi ergo ita vt a culpa
abstineatis. Vel sic. Si irascimini nolite pecca
re sed vincite ratione iracundiam. Vel certe sic
Si irascimini. vobis irascimi. quia commoti estis
et non peccabitis. Qui autem enim sibi irasci
tur quia cito commotus est desinit irasci alteri

Qui autem vult iram suam iustam probare pl⁹
inflammatur. et cito in culpam cadit. Melior au-
tem est secundum salomonem qui iracundiā
continet q̄ qui vrbē capit. quia irā etiā fortes
decepit.

De animi racōe Capitu. 16.

Auere igitur debem⁹. ne in pturbacōes
pius incidamus q̄ animos nostros ra-
tio componat. Examinat enim mentem
plerumq; aut ira aut dolor. aut formido mortis
et improviso p̄cellit ictu. Ideo p̄uenire pulchrū
est cogitacōne que volūdo mentem exerceat.
ne repentinis excitetur cōmocōib⁹. sed iugo q̄
dam racōis et habentis astricta mitescat. Sunt
autem gemini motus. hoc est cogitacōnum et
appetitus. Alteri cogitacōnum alteri appetitus
non confusi sed discreti et dispares. Cogitatio-
nes rerum exquirē. et quasi emolere muneris
habent. appetitus ad aliquid agendum impel-
lit atq; excitat. Itaq; ipso genere nature sue. et
cogitacōnes tranquillitatem sedatiōis infun-
dunt. et appetitus motum agendi excutit. Ita er-
go informati sumus. vt bonarū rerū subeat ani-
mo cogitatio. appetitus racōni obtemperet. Si
vere vt illud decorum custodia⁹ aim volum⁹ in-
tendere. ne racōnem excludat rei alicui⁹ affect⁹
si racō qd honestati oueniat examinet.

De loquēdo mō et ioco et sono vocis Capi. 17.

¶ Quomā ad cōseruacōem decoris spe
ctare dirim⁹. vt sciam⁹ in factis dictisue
quī modus. prior autem ordo loquēdi q̄
faciendi est. Sermo in duo diuiditur. In collo
quium familiare et in tractatum disceptacōem
q̄ fidei. atq̄ iusticie. In vtroq̄ seruandū ne sit
aliqua perturbacō. sed tanq̄ mitis ⁊ placidus et
beniuolētie plenus ⁊ gracie. sine vlla sermo du
catur cōtumelia. Absit p̄uax in familiari sermo
ne contentio. Questiones enim excitare magis
inanes q̄ vtilitatis aliquid afferre solet disce
ptacō sine ira. suauitas sine amantudine sit. mo
nicio sine asperitate. hortacō sine offensione. Et
sicut in omni actu vite id cauere debem⁹. ne ra
cōnem nimius animi mot⁹ excludat. s̄ teneam⁹
consilij locum. ita etiam in sermone formulam
animi teneri conuenit. ne aut ira excitetur aut
odium. aut cupiditatis nostre. aut ignauie ali
qua exprimam⁹ indicia. Sit igitur sermo h̄mōi
de scripturis maxime. Quid enim nos magis
oportet loqui. De conuersatione optima. ad
ortacōne obseruacōnis discipline custodia ha
beat caput ei⁹ racōem ⁊ finis modum. Sermo
enim tediosus iram excitat. Quā vero indeco
rum. vt cū ois cōfabulatio habē soleat incremē
tum gracie habeat nemi offensis. Tractatus
quoq̄ de doctrina fidei de magisterio cōtinentie

de disceptacōe iusticie. de hortatione diligēcie.
non vnus semp sed vt se dederit lectio nobis et
arripiendus est. et prout possum⁹ proseguē⁹
Neq; nimium plius neq; cito interruptus ne
vel fastidium derelinquat vel desidiā prodat
atq; incuriam. Oracō pura simplex dilucida at
q; manifesta plena grauitatis et ponderis. Nō
affectata elegantia. sed non intermissa gracia.
Multa p̄terea de racōne dicēdi dant p̄cepta
seculares viri. que nobis p̄tereūda arbitroz
vt de iocandi discīplina. Nam licet interdū ho
nesta ioca ac suauia sint. tñ ab ecclesiastica ab
horrent regula. Quomā que in scripturis non ē
p̄m⁹ ea quēadmodū vsurpare possumus. Ca
uendum est etiā in fabulis ne inflectant gra
uitatem seuerioris p̄positi. Ve vobis q̄ ridentis
quia flebitis dñs ait. et nos ridēdi materiā req̄
rim⁹. vt hic ridentes illic fleamus. Non solum
profusos. sed omnes etiā iocos declinādos arbi
troz. Nisi forte plenum grauitatis et gratie s̄mo
nem esse non indecorum est. Nam de voce quid
loquar q̄ simplicem et puram esse satis arbitroz
Canoram autem esse nature est. nō industrie
Sit sane distincta p̄nūciacōnis modo. et plena
fuci virilis. vt agrestem ac subrusticū fugiat so
nū. Non vt richmū affectet scēmicū. s; mysticū s̄
uet.

Quid vite actōni congruat Capi. 18.

Et ratione dicendi dictū puto. Nunc de a-
ctione vite quid cōgruat consideremus
Tria autē in hoc genere spectanda cer-
nim⁹ vnum vt racōni appetitus non reluctetur
Hoc enim solummodo possunt officia nostra il-
li decoro conuenire. Si enim appetit⁹ racōi obe-
diat. facile id quod deceat in omnib⁹ officijs cō-
seruari pōt. Deinde ne maiore studio q̄ res ip̄a
est que suscipitur. vel minore aut paruam ma-
gno ambitu suscepisse. aut magnā inferiore de-
stituisse videamur. Terciū de moracōne studio-
rum. operumq; nostrorū. de ordine quoq; rerū et
de oportunitate temporū non dissimulandū pu-
to. Sed primū illud quasi fundamentū est oīm
vt appetitus racōni pareat. secundū et terciū idē
est. hoc est in vtroq; moderaō. Vacat enim a-
pud nos speciei liberalis que pulchritudo habe-
tur et dignitatis cōtemplatio Sequitur de ordi-
ne rerū et de oportunitate tpm. ac p hoc tria sūt
Que videat⁹ vt et in aliq̄ scōrū summata possi⁹
docere.

Exemplū pat⁹ s̄ctorū de p̄dictis
Rimū igitur vite actōib⁹ Capi. 19.
ipse pater abrahā qui ad magisteriū fu-
tū successiois informat⁹ et instruct⁹ est
iussus exiē de tra sua et de cognatione sua et de do-
mo patris sui. nonne multiplicitate necessitudi-
nis prestrictus. affectu tamen appetitum racōi

obedientem prebuit. Quē enim terre sue cognā
cōmis. domus quoq; ppria grācia non delectat;
Et hunc ergo mulcebat suorum suauitas. sed
imperij celestis ⁊ ēmuneracōis eterne confide
ratio mouebat amplius. Nonne considerabat
vrozem imbecillā ad labores. teneram ad iniu
rias. decoram ad incētiūam insolentium. sine
summo non posse ducī piculo. Et tamen subire
omnia q̄ excusare. cōsulāus dīi iudicauit. deinde
cum descenderet in egiptum monuit vt diceret
se sororem esse nō vrozem ipius. Aduerte quā
ti appetitus. Timebat vxoris pudori. timebat
pprie salutē. suspectas habebat egiptiorum libi
dines. ⁊ tamē pualuit apud eum ratio exequē
de deuocōis. Considerauit enim qd dei fauore
vbiq; tutus esse posset. Offenso autē dño etiā do
mū non posset illelus manere. Vicit igitur appe
titum racō ⁊ obediētem sibi prestitit. Capto ne
pote non pterritus neq; tot ēgum turbatus po
pulis bellum reperit. victoria potius prede par
tem. cuius ipse fuit auctor recusauit. Promisso
quoq; sibi filio cum consideraret emortui cor
poris sui vires depositas. sterilitatem coniugis
⁊ supremam senectutem etiā contra vsum natu
re deo credidit. Aduerte cōuenire omnia. Appe
titus non defuit. sed repressus est. Animus eq̄
lis gerēdis. q̄ nec magna p vilib⁹. nec minora

pro magnis duceret. Moderatō pro negocijs.
ordo rerum. oportunitas tpm. mensura verborū
fide primus ⁊ iusticia precipuus. in prelio stren
nuus. in victoria non auar⁹. domi hospital⁹ vxo
ri sedulus. Sanctū quoq; eius nepotem iacob
delectabat domi securū de gere. sed mater voluit
peregrinari. vt daret fraterne iracundie locum
vicit appetitum cōsiliū salubritas. exul domo p
fugus parentib⁹. vbiq; tamē conueniētem mē
suram negocijs tenuit. ⁊ tpius oportunitatem
reseruauit. Acceptus domi parētib⁹. vt alter
matritate puocatus obsequiū bñdictōnem da
ret. alter amore pio penderet. fraterno quoq;
iudicio prelatus. cum cibū suum fratri cēdendū
putasset. delectabatur vtiq; alimento scdm na
turā. sed scdm pietatem cessit petito. pastor dñō
gregis fidus. socero gener sedul⁹. in labore im
piger in conuiuiō parc⁹. in satisfactōne pius. i
remuneratōne larg⁹. Deniq; sic fraternā mi
gauit iracundiā. vt cui⁹ verebatur. inimicitias
adipisceretur gratiam. Quid de Ioseph loquar
quī vtiq; habebat cupiditatem libertatis et fu
scepit seruiciū necessitatem. Quā subditus i ser
uitutem. q̄ in virtute constans. q̄ benignus in
carcere sapiēs in interpretatōne. in ptate mode
rat⁹. in vbrate puid⁹. in fame iust⁹. ordinē lau
dis. rebus adiungens. et oportunitatē rēporib⁹

equitatem populis. officij sui moderacone dispē
sans. Job quoq; iuxta. sedis atq; aduersis ebz
irreprehensibilē patiens. grat⁹ deo atq; accept⁹
verabatur dolorib⁹. sed se cōsolabatur. Dauid
etiam fortis in bello. patiens in aduersis. in ihe
rusalem pacificus. in victoria mansuetus. in pec
cato dolens. in senectute prouidus. rerū modos
vices temporum p singulaz sonos seruauit eta
tum vt michi videatur. nō min⁹ uiuēdi genere
q̄ canēdi suauitate predulus immortalē deo
sui fuisse meriti canēlenam. Quod hīs viris
virtutum principālium offi cium defuit.

De. 2. virtutib⁹ idēst prudētia. iusticia. fortitu
dinē. Varū primo do. a tpācia. Capi. 20.
loco constituerunt prudētiā quē in vi
ri inuestigacōe versatur a sciētiē ple
nioris infundit cupiditatem. Scdo iusticiā que
suum cuiq; tribuit. Alienū non vindicat. vtili
tatem ppriā negligit. vt cōmequitatē custo
diat. Tercio fortitudinem. que a in eb⁹ bellicis
excelli animi magnitudine a domi eminet corpo
risq; prestat virib⁹. Quarto temperantiā. que
modum ordinemq; seruat omnū. que vel agē
da vel dicēda arbitramur. Nec forsitan aliq̄s
dicat primo loco poni oportuisse. qm̄ ab hīs q̄
tuor virtutib⁹ nascūtur officiorū genera. Sz hoc
actis est vt primo officiū definiat postea cetera

in genera diuidat. Nos autē artē fugi⁹ exēpla
maiorū p^ponim⁹. que neq; obscuritatē afferūt
ad intelligēdū neq; ad tēdādū v^fuicias. Sit igitur
nob⁹ vita maiorū discipline speculū. nō calli
ditatis cōmētariū imitandi reuerentia. nō di
sputandi astucia. Aut igitē in sancto Abrahā
primo loco prudētia de quo dicit scriptura credi
dit abr^hā deo. et ēputatū ē ei ad iusticiā. Nemo
enī prudēs. q̄ dñm nescit. Deniq; insipies dixit
q̄ nō est deus. Nā sapiens nō dicēt. Quō enī
sapiens qui non requir. et auctor ē suum. qui di
cīt lapidi pater me⁹ es tu. qui dicīt diabolo ma
nichæus auctor meus es tu. Quō sapiens vt ac
rianus qui mauult impfctum auctorem habere
atq; degenerē. q̄ verū atq; pfectum. Quō sa
piens vt marcion atq; eunomius qui malūt
dñm malum q̄ bonum habere. Quomodo sa
piens qui deū suū nō timet. Inciūm enī sapi
entiē timor dñi. Et alibi habes. Sapientes nō
declinant de ore domini. sed tractant in confes
sionib⁹ suis. Simul quoq; dicendo scriptura
reputatum est ei ad iusticiam. alterius virtutis
ei gratiam detulit. primi igitur nostri diffinierūt
prudētiā in veri cōsistere cognitione. Quis
enī illorum ante abrahā dauid. salomonē
deinde iusticiā spectāē ad societate gñis hu
mani. deniq; dauid ait dispfit dedit paupib⁹

Iusticia eius manet in eternum. iustus misere
tur. iustus comodat. Sapiens a iusto totus mu
dus diuiciarum est iustus coram suis huiusmodi sua pro
munibus. iustus seipsum prius quam alios accusat. Il
le est iustus qui nec sibi praeiudicat. et occulta sua latere non
patitur videtur quam iustus abraham. suscepit in senectute
filium per promissionem. et poscenti deo negandum ad
sacrificium quous unicum non putauit. Aduerte hic
omnes virtutes quatuor in vno facto. fuit sapientie deo
credere. nec filij gratiam deferre auditis precepto. fuit
iusticie acceptum reddere. fuit fortitudinis appetitum
ratione cohibere. Ducebat hostiam pater. interro
gabatur filius. temptabatur affectus patrius sed non vin
cebatur. Repetebatur filius appellacionem pater
nam compungebat paterna viscera. sed non mi
nuebat deuotionem. Accedit et quarta virtus
temperantia. Tenebat iustus et pietatis modum
et executionis ordinem. Denique dum sacrificio neces
saria vehit. dum ignem adolet. dum filium ligat
dum gladium educit. hoc immolandi ordine me
ruit ut filium reseruaret. Quid sapientius scio
iacob. qui deum vidit facie ad faciem et benedi
ctionem meruit. Quid iustius qui ea que acquisi
erat oblatiis muneribus cum fratre diuisit Quid for
tius qui cum deo luctatus est. Quid modestius
eo qui modestiam ita et locis et temporibus defere
bat ut filie iniuriam mallet preterere coniugio quam

vindicare. eo q̄ inter alienos positus. amorī pō-
tius consulendū. q̄ odia colligenda censebat.
Noe q̄ sapiēs quī tantā fabricauit archā. Quā
iustus qui ad semen oīm reseruatus. sol⁹ ex oi-
bus a p̄terire generacōis sup̄stes est fact⁹. et
auctor future. mundo pos⁹ a vniuersis magis
q̄ sibi natus. Quā fortis vt diluuiū vinceret.
Quā temperans vt diluuiū tolleraret. Qñ itro-
iret qua moderacōne dēgeret qñ coruū qñ co-
lūbam dimittēt. quādo reciperet reuertētes qñ
exuendi oportunitatē captaēt agnoscerēt.

Qd̄ decorū sit sapiēter a i veritate oia putare

Taq; tractatu in veri in Capitu. 2i.

uestigacōe tenendū illud decorū vt sum-
mo studio requiram quid verū sit. non
falsa p̄ veris ducē. non obscuris vera inuoluē
nō sup̄fluis. vel implexis atq; ābiguis occupa-
re aīm. Quid tā indecorū. q̄ venerari ligna qd̄
īpi faciūt. Quid tā obscurū q̄ de astronomia a
geometria tractaē. q̄ pbant. a profundī aeris
spacia metiri celum quoq; a mare numeris in-
dudē reliquē cās salutis erroris querē. An il-
le erudit⁹ i oi sapiētia egyptioꝝ moyses pba-
uit ista S; illā sapia; detrimētū a stulticiā indi-
cauit. a aduersus ab eo. intimo domini quesiuit
affectu. Ideoq; vidit. interrogauit. audiuit loqñ-
tē. Quis magis sapiēs q̄ ille quē docuit deus.

Qui omnem egipſiorū ſapientia omnesq; arcū
potentias operis ſui virtute euacuauit. Nō hic
incognita ꝑ cognitū habebat. his q; temere af
ſendebat. Que duo in hoc maxime naturali at
q; honeſto loco vitāda dicant. qui ſibi nec con
tra naturam eſſe. nec turpe iudicāt. ſaxa adora
re. et a ſimulachris auxilium petere que nichil
ſenciāt. Quanto igitur excellior eſt virtus ſa
pientia. tanto magis emendū arbitror vt aſſe
qui eā poſſim⁹. De inq̄redo ſciētiā verā

Taq; ne quid contra na Capitū. 22.
turam. ne quid turpe atq; indecorum ſenciām⁹
duo hec id eſt tēpus et diligentiam. ad confi
dē racōnem rerū examinandi gracia cōferre debe⁹
Nichil eſt enim magis. quo homo ceteris ani
mantib⁹ preſtet. q̄ ꝑ racōnis eſt ꝑiceps. Cau
ſas rerum requirit generis ſui auctore inueſti
gandum putat i cui⁹ poteſtate vite neciſq; no
ſtre poteſtas ſit. qui mundū hunc ſuo nutu re
gat. cui ſciām⁹ racōnem eē red dendam noſtro
rum actuū. Nichil eſt enim qđ magis ꝑficiat
ad vitam honeſtam. q̄ vt credam⁹ eū iudicem
futurū. quē ⁊ occulta non fallant. ⁊ indecora of
fendant ⁊ honeſta delectant. Omnib⁹ igitur ho
mīnibus in eſt ſcōm naturā humanā vꝑ inue
ſtigare que nos ad ſtudioſum cognitiōis ⁊ ſciē
tię trahit ⁊ inquirendi infundit cupiditatem.

In quo excellē vniuersis pulchrū videtur. sed
paucoꝝ est assequi qui voluendo cogitationes
cōsilia examinādo. non mediocrē impendūt la-
borem. vt ad illud beate honesteq; uiuendum
peruenire possint. atq; operib⁹ appropinquaē. nō
enim qui dixerit inquit michi dñe dñe intrabit
in regnum celorum. sed qui fecerit ea que dico
Nā studia sciētie sine factis haud scio an etiam
inuoluāt magis.

De prudentia qm virtutes

Rim⁹ igitur alias deriuat Capi. 23.

officij fons prudentia est. Quid eni tā ple-
num officij q̄ deferre auctori studiū at-
q; euerētiam. Qui tamen fons a in virtutes de-
riuat ceteras. Neq; enim potest iusticia sine
prudentia esse. cum examinare quid iustū. quid
re iniustū sit non mediocris prudentie sit. Sum-
m⁹ in vtroq; error. Qui ei iustū iudicat iniustū
iniustū aut iustū. execrabil est apud deū. vt qd
habūdant iusticie imprudenti salomon ait. Ne-
q; iterū prudentia sine iusticia ē. Pietas ei in deū
iniciū intellect⁹. Qd aduertim⁹ ab huius seculi
translatū magis q̄ inuentū sapientib⁹. quia pi-
etas fundamētū ē virtutū oim. Iusticie aut pie-
tas est. prima in deū. scda i patriā. tertia i pēces-
itē i oēs. Que a ipa scd⁹ natū ē magisteriū. Si
q̄d ab i cūte etate. vbi primū sensus infundi ce-
perit. vitā amamus tāq̄ dei munus. patriam

parentesq; diligim⁹. Deinde equales quib⁹ so
ciari cupim⁹. Hinc caritas nascitur. que alios
sibi prefert. non querens que sua sunt in quib⁹
est principatus iusticie. Omnib⁹ quoq; animā
tibus innascitur primo salutē tueri. cauere que
noceant. expetere que p̄sint. vt pastum vt lati
bula quib⁹ se a piculo. ymbrib⁹. sole defendāt
qđ est prudentie. Succedit quoq; vt omnū ge
nera aiancium congregabilia natura sint. Pri
mo generis sui ac forme cōsortibus tum etiā ce
teris vt boues videmus armentis. equos gre
gibus ⁊ maxime pares paribus delectari. Cer
uus quoq; ceruis ⁊ plezq; hominib⁹ adiungi
iam de procreandi studio ⁊ sobole. vel etiam ge
neratium amore quid loquar i quo est iusticie
forma p̄cipua liquet igitur ⁊ has ⁊ reliquas
cognatas sibi esse virtutes. Siquidem et forti
tudo. que vel in bello tuetur a barbaris patriā
vel domi defendit infirmos. vel a latronibus so
cios plena iusticie fit. Et sciē quo consilio defen
dat atq; adiuuet. captaē etiam temporū. et lo
corum oportunitates prudentie ac modestie fit.
Et temperantia ipa sine prudentia modum sciē
non possit. oportunitatem noscē. ⁊ scđm mensu
ram eddē sic iusticie. Et in omnibus istis mag
nimitas necessaria sit. ⁊ quedam fortitudo men
tis plezq; ⁊ corpis vt q̄s qđ velit implē possit.

De iusticia beneficiis et liberalitate. Ca. 28.

Iusticia igitur ad societatem generis humani et ad civitatem refertur. Societas enim ratione dividitur in partes duas. iusticia et beneficiis. quam eandem liberalitatem et benignitatem vocant. Iusticia michi excelsior videtur. liberalitas gravior. Illa censuram tenet ista bonitatem. Sed primum ipsum quod putant philosophi iusticie munus. apud nos excluditur. dicunt enim illi eam primam esse iusticie formam ut ne minimus quis noceat nisi laesus iniuria. Quod etiam evangelii auctoritate vacuat. vult enim scriptura ut sit in nobis spiritus filii hominis. qui venit conferre gratiam. non inferre iniuriam. Deinde formam iusticie putaverunt. ut quis civitas id est publica pro publicis habeat privata pro suis. Ne hoc quidem secundum naturam. Natura enim omnia omnibus in commune profudit. Sic enim deus generari iussit omnia ut pastus omnibus communis esset. et terra ergo foret omnium quedam communis possessio. Natura igitur ius commune generavit. Vfurpatio Ius fecit privatum. Quo in loco aiunt placuisse stoicis. que in terris gignantur. omnia ad usum homini creati. homines autem hominum causa esse generatos ut ipsi inter se alius alii prodesse possint. Unde hoc mihi de scripturis nostris dicendum assumpserunt. Moyses enim scripsit

quia deus dixit faciam⁹ hominem ad ymaginē
 ⁊ similitudinē nostram ⁊ habeat potestatem
 piscium maris ⁊ volatiliū celi. et pecorū omnium
 et repentiū sup̄ terram. Et dauid ait Omnia sibi
 iecisti sub pedibus eius oues ⁊ boues vniuersa
 igitur ⁊ pecora campi. volucres celi ⁊ pisces ma-
 ris. Ergo omnia subiecta esse homini de nostris
 didicerunt. ⁊ ideo cōsentit ppter hominem esse
 generata hominē quoq; hoīs causa generati
 esse in libris moysi epimus dicēte domino. Nō
 est bonū hominem eē solum. faciamus ei adiu-
 torium simile sibi. Ad adiumentum ergo mulier
 data ē viro. que generaret vt homo homini ad-
 iumento foret. deniq; anteq; mulier formaretur
 dictum est de adam. Non est inuentus adiutor
 similis illi. Ad iumentum enim homo nisi de ho-
 mine habere non poterat. Ex omnibus igitur
 animalibus nullū animal simile. ⁊ vt absolute di-
 camus nullus adiutor hominis inuentus ē. mu-
 liebris igitur sexus adiutor expectabatur. Ergo
 scdm̄ dei volūtatē. vel nature copulam inuicē
 nobis esse auxilio debem⁹. certae officijs velut
 in medio om̄s vtilitates ponē. Et vt verbo scri-
 ptū ē vtat. adiumentum ferre alter alteri. Stu-
 dio vel officio. vel pecunia. vel opib⁹. vel quoli-
 bet mō. vt inter nos societatis augeat gracia
 Ne quisq; ab officio vel piculi terrore reuocetur

sed omnia sua ducat vel aduersa vel prospera
Deniq; sanctus moyses pro populo patrie bel
la suscipere grauius non reformidauit. nec regis
potentissimi trepidauit arma. nec barbarice in
munitatis expauit ferociam sed abiecit salutem
suam ut plebi libertatem redderet. Magna itaq;
iusticie splendor. que alijs potius nara quam sibi coi
tatem et societatem nostram adiuuat. excelsum
tenet. ut suo iudicio omnia subiecta habeat. opem
alijs ferat pecuniam conferat. officia non abnuat
picula suscipiat aliena. Quis non cuperet hanc
virtutis arcem tenere. nisi prima auaricia infir
maet atq; inflecteret tantae virtutis vigorem.

Quod iusticia in pacis et tpe belli seruatur. Ca

Teni dum augere opes pitulu. 27.

aggrauare pecunias. occupare terras posses
sionibus cupimus prestare diuicis iu
sticie formam exuimus. beneficentiam comu
nem amissimus. Quomodo enim potest iustus
esse qui studet eripere alteri. quod sibi querat potencie quam
cupiditas formam iusticie virile effeminat. Quo
enim potest per alios interuenire quam alios sibi subicere co
natur. Et infirmo aduersum potentes opem ferre. qui
ipse graue libtati affectat potentiam Quanta autem iu
sticia sit. ex hoc intelligi potest. quod nec locis nec
personis nec temporibus excipitur. que etiam ho
stibus reseruatur. ut si constitutus sit. cum hoste

aut locus. aut dies prelio. aduersus iusticia pu
tetur. aut loco preuenire aut tpe. Interest eni
vtrum aliquis pugna aliqua & conflictu graui
capiatur. an supiore gracia vel aliquo euentu.
Si quidem vehementiorib9 hostib9. & infidis. &
hñs qui ampli9 leserint vehementior refertur
vlcio. Vt de madianitis q̃ p mulieres suas ple
rosq; peccare fecerant ex plebe iudeoz. vnde et
dei in populū patrū iracundia effusa est. Et ideo
factum est vt nullum moyses victor supesse pa
teretur Gabaonitas aut qui fraude magis q̃
bello temptauerant plebem patrum non expu
gnaret ihesus. s; condicōis impositae afficēt in
iuria. Syros vero helizcus quos obsidentes in
ciuitatem induxerat. momētaria cecitate pcul
sos. cum quo ingrederentur videre non possent
volenti. Regi israhel percutē non acquiesceret di
cens. Non percutes quos nō captasti in gladio
et lancea tua. Pone eis panem & aquā vt man
ducent & bibant & emittantur & eant ad domi
nū suū vt humanitate prouocati graciā repre
sentarent. Deniq; postea in terram israhel veni
re pirate syrie destiterunt. Si ergo & in bello iu
sticia valet. quanto magis in pace seruanda ē
Et hanc graciā ppha hñs detulit. qui ad eū
corripientiū venerant. Sic enim legim9 q̃ i ob
sidione eius miserat rex syrie exercitum suum

cognito q̄ heliseus esset. quā filiis a argūmen
tationib⁹ ei⁹ obuiaēt omnib⁹. Quē vitens exer
citus giezī seru⁹ pphete. de salutis piculo cepit
trepidare. Cui dixit ppheta. Noli timē. quoniā
plures nobiscū sunt q̄ cum illis. Et rogante p
pheta vt apirent oculi suo. ap̄ti sūt. vidit itaq;
giezi totū montem equis repletū a currib⁹. i cir
cuitu helizei. Quib⁹ descendētib⁹ ait ppheta Per
cuciat dñs cecitate c̄citū syrie. Quo impetrato
ad syros dixit. venite post me a educā uos ad
hominem quē queritis. Et viderūt heliseū quē
corripe ge sciebāt. a videntes tenere nō poterāt.
Qd fides iusticie sit fundamētū Capitulū. 26.

Iquet igitur etiam in bello fidem a iusti
ciam seruari oportere. nec illis decorum
esse posse si violetur fides. Deniq; etiam
aduersarios molli veteres appellatione nomi
nabant. vt peregrinos vocarent. Hostes enim
antiquo ritu peregrini dicebantur. Quod eque
etiam ipsum de nostris assumptum dicere pos
sumus. Aduersarios enim suos hebrei allofi
los. hoc est alienigenas. latino appellabant vo
cabulo. Deniq; in libro Regnorum primo sic le
gimus. Et factū est in diebus illis. Conuenerūt
alienigene impugnam ad israhel. fundamen
tum est ergo iusticie fides. Iustorum enim cor
da meditantur fidem. Et qui se iustus accusat.

iusticiam supra fidem collocat. Nam tunc iusti-
cia eius apparet si vera fateatur. Deniq; ⁊ dñs
p ysaiam. Ecce inquit mitto lapidem in funda-
mentum syon id est xpm in fundamentū ecclie
fides enim omniū xpus. Ecclesia aut quedā for-
ma iusticie est. cōc ius hominū in cōc orat. i cōc
opatur. in cōmune tempratur. deniq; qui seip-
sum quotidie sibi abnegat. ipse iustus ipse di-
gnus est xpo. Ideo ⁊ paul⁹ fundamētum posu-
it xpm vt supra eum opa iusticie locaremus. qd
fides fundamentum est. In opib⁹ autem aut
malis iniquitas aut bonis iusticia est.

De beneficentia. que in liberalitatē ⁊ beni-
uolentiam diuiditur Capitulum. 28.

Ed iam de beneficiā loquamur. que di-
uiditur etiā ipsam beniuolentiam et
liberalitatē. Ex hñs igitur duob⁹ constat
beneficentia vt sit pfecta. Non enim satis ē be-
ne velle. s; etiā bene facere. Nec satis est ire rū
bene facē. nisi id ex bono fonte. hoc est bona vo-
luntate pficiatur. Dilarem enim datorem di-
ligit de⁹. Nam si inuitus facias. que tibi merces
est. Vnde apostol⁹ generaliter. Si volēs ait hoc
ago. mercedem habeo. Si inuitus dispensatio
quē michi credita est. In euangelio quoq; mē-
tas disciplinas accepimus iuste liberalitatis.
Pulchriū est igitur bene velle. ⁊ eo largiri philo

ut proſis non ut noceas. Nam ſi luxurioſo ad
luxurie effuſionem adultero ad mercedem ad
ulteri largiendū putes. Non eſt beneficiencia
iſta ubi nulla eſt beniuolencia. Officere eni iſtū
eſt. non pteſſe alteri ſi largiaris ei qui cōſpiet
aduerſus patriā qui cōgregare cupiat tuo ſū
ptu pditos qui impugnēt eccleſiam. Non ē hec
pbabilis liberalitas ſi adiuues eū qui adūſus
viduam ⁊ pupillos grauide cernit iurgio. aut i
aliqua poſſeſſiones eorum eripe conatur. Non
pbatur largitas. ſi quod alteri largitur. alteri
quis extorqueat ſi iniuſte querat. ⁊ iuſte diſpē
ſandum putet. niſi forte ut ille zacharus reddas
prius ei quadruplum quā fraudaueris ⁊ genti
litatis vicia ſite ſtudioq; credentis opacōe cō
penſes. fundamētū igitur habeat libealitas tua
hoc primū queritur. ut cū fide conferas. fraudē
non facias oblatiſ. ne dicas te plus cōferre ut
min⁹ oſeras. Quid enim op⁹ eſt dicē. fraud⁹ p
miſſio eſt In tua ptate eſt largiri qd vel. fraud⁹
fundamētū ſoluit. ⁊ op⁹ corrui. Nūquid petro
ita indignacōe efferbiūt ut anania exſigui vel
let. vel vxorē eius. S; exemplo eoz. noluit pice
ceteros. Nec illa pfecta eſt liberalitas. ſi iadā
tie cauſa magis q̄ mie largiaris. Affectus tu⁹
nomē impoſit opī tuo Qnō a te pfiſciē ſic epi
ſtimatur vides q̄ moralem iudicem habeas

Tūc confulit quomodo opus suscipiat tuum. mē-
tem tuam prius interrogat. Nesciat inquit sinī-
stra tua. quid faciat dextera tua. Non de corpe
loquitur. sed etiam vnanim⁹ tuus. frater tuus
quid facis nesciat. ne dum hic mercedem que-
ris iactantis. illic ēmuneracōis fructum amit-
tas. Perfecta autem est liberalitas. vbi silencō
quis tēgit opus suum. ⁊ necessitatibus singulo-
rum occulte subuenit quē laudat os paupis ⁊
nō labia sua. De pfcā liberalitate Capi. 28.

Emde pfecta liberalitas. fide causa. loco
tpe cōmendatur vt primū operis circa
domesticos fidei. Grandis culpa est si sci-
ente te fidelis egeat. si scias eum sine sumptu
esse. famem tolerare erumpnā ppeti. quī prese-
tim egere erubescat. Si in causam ceciderit aut
captiuitatis suorum. aut calumpnie. ⁊ nō adiu-
ues. Si sit in carcē. ⁊ penis ⁊ supplicijs ppter de-
bitum aliquod iustus excrucietur. Nam ⁊ si oī-
bus debetur. misericordia tamē iusto ampli⁹ Si
tempe afflictionis sue. nichil a te impetret. Si tē-
pore piculi. quo rapitur ad mortem plus apud
te pecunia tua valeat. q̄ vita morituri de q̄ pul-
chre Job dixit Benedictō p̄turi ī me veniebat
p̄sonaz quidē deus acceptor nō est quia nouit
omnia. nos aut omnibus quidē debem⁹ miseri-
cordiam. S; quia pleriq; fraude eam querunt

et affingūt erūpnā ideo ubi cā manifestat. psona
cōgscit tps vrget. largi⁹ se d⁹ pfundē mia. Nō
ei auar⁹ dñs ē vt plurimā qrat. Beat⁹ quidē q
dimittit oia asequit eū. Sed et ille beat⁹ ē q qd
h⁹. ex affcū facit. demq; duo minuta era vidue
illius. diuitū munerib⁹ p̄tulit. Quia totū illa qd
habuit otulit. Illi aut ex habūdātia partē exi
guā otulerūt. Affc⁹ igit diuitem. collacō aut
paupem facit. et precium rebus imponit. Cete
rum dñs nō vult siml effundi opes. s; dispēsal
nisi forte vt helise⁹. boues suos occidit et pauit
paupes. ex eo quod habuit vt nulla cura tene
retur domestica. sed relictis omnib⁹ in discipli
nam se pphetica daret. Qd bona liberalitas

St etiā sit p̄mis subueniē. Ca. 29.

illa pbanda liberalitas. vt p̄mos se
minis tui nō despicias. si egere agnoscas

Meli⁹ est enī vt ip̄e subuenias tuis quibus pu
dor est ab alijs sumptū deposcē. aut alicui postu
lare subsidium necessitati. nō tamē vt illi dicioēs
eo fieri velint. quod tu potes conferre in opib⁹.
Causa eui prestat. nō grā. neq; enī p̄pterea te
dño ditasti. vt tuos diuites facias. s; vt vitā tū
bi ppetuā fructū boni opis acq̄ras. et p̄cio misēcō
nis pccā redimas tua. putāt se parum poscere
precium tuum q̄rūt vite sue fructum adimere
p̄tēdūt. Et accusat q̄ eum diuitem non feceris

cum te ille velit eterne vite fraudare mercede
De eo q̄ alijs largiēdo fact⁹ est paup. ⁊ q̄ sa
cerdos p̄p̄iū totum largiri non debet Capi. 30.

Onsilium p̄m̄issim⁹. auctoitatē petam⁹
primū neminem debz pudere si ex diuite
paup fiat. dum largitur paup. quia cri
stus paup factus est cū diues esset. vt nos sua
inopia dītarec dedit regulam quā sequamur.
vt bona racō sit erimantī patrimonij. Si q̄ pau
perum famem ēpulis inopiam subleuauit. Vn
de ⁊ consiliū in hoc do ap̄lus dicit. Hoc enim
nobis vtile est. vt p̄p̄m imitemini. Consiliū bo
nis datur. Correptio errantes cohercet. Deniqz
quasi bonis dicit quia non tantum facere. sed
et velle cepistis ab anno p̄terito p̄fectoꝝ utrū
qz est. non pars. Itaqz docet ⁊ liberalitē tam si
ne tenuolentia. ⁊ tenuolentiam sine liberali
tate non esse p̄fectam. Vnde ad p̄fectū hortat̄
dicens. Nunc ergo et facē consummate vt quē
admodū prompta est in vobis voluntas faciē
di ita sit ⁊ proficiendi. ex eo qd̄ habetis. Si eni
volūtas p̄posita est. scdm̄ id qd̄ habet acceptū
est non scdm̄ id quod non habet Non enim vt
alijs refectio sit vobis autem angustia. sed ex e
qualitate in hoc tempe vstra habūdantia ad
illoꝝ inopiam. vt illoꝝ habūdantia sit ad ve
stram inopiam. vt fiat equalitas sicut scriptū

est. Qui multū non habūdauit. ⁊ qui modicum
non minorauit. Aduertim⁹ quēadmodum et
beniuolētiā ⁊ liberalitatem ⁊ modum cōpre
hendit. vt fructum atq; psonas. Ideo modū q̃
impfctis dabat consiliū. Non enim pactūtur
angustias nisi impfcti. Sed ⁊ si quis ecclesiam
nolens grauare in sacerdotio aliquo cōstitutus
aut ministerio. non totum qđ habet conferat.
sed operetur cū honestate quātum officio satis ē
non tamē michi vt pfectus videatur. Et puto q̃
hic angustiam non animi. sed rei familiaris di
xerit. De psonis autem puto dictum vt nostra
habundantia sit ad illoꝝ inopiam. et illoꝝ ha
bundantia ad vestrā inopiā. Id est vt populi
habūdantia sit bone opacois. ad illoꝝ subleuā
dā alendi inopiā. ⁊ illoꝝ habūdantia spiritalis
adiuuat in plebe inopiā meritū spiritalis ⁊ con
ferat ei gratiā. Vnde exemplū optimū posuit
qui multū nō habūdauit. ⁊ q̃ modicū nō minu
it. Bene hortatur ad officiū mie omēs homiēs
istud exemplum. quomā qui plurimum auri
possidet nō habundat. quia nichil est quicquid
i hoc seculo ē. Et q̃ exiguū h̃z nō minuit. q̃ n̄ ē
qđ amittit. Res sine dispēdio ē. que tota dispen
dium est. Est etiā sic intellect⁹ bon⁹. Qui pluri
mum h̃z. ⁊ si nō donat nō habūdat. Quia quā
tūis acquirat. eget semper qui pl⁹ cōcupiscit

Et qui exiguum habet non minuit. quia non multum est quod pauperem facit. Similiter ergo et ille pauper qui confert spiritualia per pecuniarias et si plurimum habet gratie. non habundat. Non enim onerat gratia. sed alleuat mentem. Sed etiam sic potest intelligi. Non habundas o homo. quantum est enim quod accepisti. et si tibi multum est. Johannes quo nemo maior est inter natos mulierum. Inferior tamen erat eo qui minor est in regno celorum. Potest et sic. Non habundat dei gratia corporaliter quia spiritualis est. Quis ei potest aut magnitudinem aut latitudinem comprehendere. quam non videt. fides si fuerit sicut genus sinapis. montes transferre potest. et non tibi datur ultra granum sinapis. Si habundet in te gratia. non est verendum ne mens tua tanto munere incipiat extolli. quia multi sunt. qui ab altitudine cordis sui gravius corruerunt. quam si nullam habuissent domini gratiam. Et qui parum habet non minuit. quia non est corporeum ut dividatur. Et quod parum videtur habenti plurimum est. cui nichil deest.

Quod semibus ac debilibus a nobis sua tribuentibus si egeant plures sit offerendum Et de eo quod salomō dicit si sedēs cenae ad men-

Consideranda iam potentis Capi. 31.
enim in largiendo etas atque debilitas.
Nonnunquam etiam verecundia quae ingenuos

prodit natales. vt semib⁹ plus largiatis. qui sibi
labore iā non queunt victū querē. Similiter et
debilitas corpis. a hec ianuāda pmtius. Tum si
quis ex diuicijs cecidit in egestatem. a maxime
si non vicō suo sed aut latrocinijs aut proseri
pcone. aut calumpnijs que habebat amisit. S;
forte dicat aliquis. Cec⁹ vno loco sedet a pteri
tur a inueniēis validus frequēter accipit. et ve
rum est quia obripit ppter importunitatē. non
est illud indicij sed tedij. Nam a dñs ait in euā
gelio de eo qui iam clauserat ostium suum. Si
quis ostium eius procatius pulset. quia fūger
a dat illi ppter importunitatē. Pulchrū quoq;
est propensiorē eius haberi rāōnem. qui tibi ā
beneficium aliquod aut munus contulit. si ipē
in necessitatē incidit. Quid enī tam cōi officiū
q̄ nō reddē qđ acceperis. nec mēsurā pari. sed
vberiorē reddendum arbitror. a vsum pensare
beneficij vt tanto subuenias quāto eius etum
pnā repellas. Etenim superiorem non esse in
referēdo q̄ i offerēdo bñficio. hoc ē minorē esse.
Qm̄ qui prior contulit. tpe superior est. humanita
te prior. Vnde imitāda nobis est in hoc quoq;
natura rer⁹ q̄ susceptū semē multiplicacōre sol⁹
numero reddē q̄ accepit. Ideo tibi scriptū est si
cut agricultura est hō inspiēs. a tāq̄ vīnea hō
egēs sēsu. Si reliq̄ris eū desolabit sic agricultuā.

Ergo etiam sapiens ut tanq̃ fenerata sibi ma
iore mensura semina suscepta restituat. Terra
ergo aut spontaneos fructus germinat. aut cre
ditos vberiore cumulo refundit. Vtrūq; debes
quodam hereditario vsu parētis. ne relinqua
ris sicut infecundus ager. Esto tamen ut aliq̃s
excusare possit qđ non dederit. Quomodo excu
sare potest qđ non reddiderit. Non dare cuiq̃
vir licet. non reddere vero non licet. Ideo pul
chre salomon ait. Si sederis cenare ad mēsam
potentis. sapienter intellige ea que apponūtur
tibi. et mitte manū tuam sciens q̃ te oportet ta
lia preparare. Si autem insatiabilis es noli con
cupiscere escas eius. hec enim obtinent vitam
falsam. Quas nos imitare cupiētes sententias
scripsimus cōferre grāciam bonum est. At qui
referre nescit durissim⁹. Humanitatis exēplū
ipsa terra suggerit. spontaneos fructus mini
strat. quos non seueris multiplicatum quoq;
ēddit quod acceperit. Negare tibi pecuniā nu
meratam nō licet. quō licet acceptam non refer
re grāciam. In prouerbijis quoq; habes q̃ ita
plurimū edibicō ista gracie apud dñm consue
uit valē. ut etiam in die ruine inueniat grāciā
qñ possunt pponderare peccata. Et quid alijs v
rar exemplis. cum dñs ipse ēmuneracōem vbe
riorem. sanctorū meritis in euangelio polliceat

atq; hortetur vt opemur bonū opūs dicens. dī
mitte a dimittimini. Date et dabitur vobis.
Mensurā bonam a cōfertam a sup̄fluētē da
bunt in sinū vestrum. Itaq; a illud conuiuium
salomonis. nō de cibis. sed de opibus est bonis
Quo enim melius epulantur animi q̄ bonis fa
cis. Aut quid aliud tā facile potest iustoz ex
plere mētes q̄ boni opis conscientia. Quis aut
iocūdiōr cibus q̄ facē volūtatem dei. Quem ci
bum sibi solum dñs habundare memorabat.
sicut scriptū est. in euangelio. meus cibus ē vt
faciam volūtatem patris mei qui i celo est hoc
cibo delectemur de quo ait p̄pheta delectaē in do
mino. Hoc cibo delectātur qui sup̄iores delecta
cōnes mirabili ingenio cōprehendunt q̄ possunt
sciē qualis sit mūda illa. a intelligibil' mētis de
lectacō. E dam⁹ ergo panes sapientie. a sature
mur in verbo dei quia nō in solo pane. s; in omī
verbo dei vita est hoīs facti ad ymaginē dei. de
poculo vero satis expresse dicit Job scūs. Sicut
terra expectās pluuiā. sic et isti sermones me
os pulchz est ergo vt diuinaz scripturaz hu
mesta⁹ alloq̄o. a q̄si ros. sic i nos v̄ba dei descen
dāt. Cū g; sedēs ad illā mensā potētis intellige
q̄s iste sit potēs. a in paradiso delectacōis positus.
atq; i conuiuiō sapientie locat⁹. cōsidera q̄ apponūt ei
bi. Scriptura dīma conuiuiū sapiē est singuli libri.

singula sunt fercula. Intellige pri⁹ que habeā
tur in ferculis dapes. ⁊ tunc mitte manū. vt ea
que legis vel accipis a dño deo tuo operib⁹ ere
quaris. ⁊ collatam in te graciā officijs repre
sentes. vt petrus ⁊ paul⁹ qui euangelizando
vicem quādam largitori muneris reddiderūt
vt possint singuli dicē. Gracia autem dei sum
id quod sum. ⁊ gracia eius in me egena non fu
it. sed habundanti⁹ illis omnib⁹ laboraui. Ali
us ergo fructū accepti beneficij vt aurum auro
argentū argento rependit. alius laborē. Alius
haud scio an etiā locupletius solū restituit
affectum. Quid enim. Si reddendi nulla facul
tas suppetit. in beneficio referendo pl⁹ animus
q̃ census opatur. magisq; pponderat beniuolē
tia. q̃ possibilitas referendi muneris. Gracia
enim in eo ipō qđ habet refertur.

De laude beniuolentie Capitulū. 32.

Agna igitur beniuolentia que etiā si ni
chil cōferat. pl⁹ exhibet. Et cum in pat
monio nichil habeat largitur plurib⁹
Idq; facit sine vllō sui dispendio. ⁊ lucro om
nium. Et ideo prestat beniuolentia supē ipsam
liberalitatē. diciōr hec morib⁹ q̃ illa munerib⁹
Plures enim sunt quī indigent beneficio q̃ q̃
habūdant. Est aut beniuolentia et cōiuncta li
beralitati. a qua ipsa liberalitas proficiat cū

largiendi affectum sequitur largiendi usus. et
sepata atq; discreta. Vbi enim deest liberalitas
beniuolentia manet comis quedam pares. oimq;
amicicia conecit et copulat. In consilijs fidelis
in prosperis leta. In tristib; mesta. ut unusquis
q; beniuolentie se magis q̃ sapiens credat con
silio. ut dauid cum esset prudentior ionathe tñ
iunioris consilijs acquiescebat. Tolle ex usu ho
minu beniuolentia tanq̃ solem e mundo tulle
ris ita erit. quia sine ea usus hominum esse non
potest ut pegrinanti monstrare viam. reuocare
errante deferre hospitium. Non igitur medio
cris virtus de qua sibi plaudebat Job dicens. fo
ris non habitabat hospes. ianua mea omni re
mēti patebat. Aquam de aqua pfluēti. dare lu
men de lumine accendē. Beniuolentia itaq; i hñs
est omnib; tāq̃ fons aque reficiens ficientem
tanq̃ lumen que etiā in alijs luceat. nec illis de
sit qui de suo lumine alijs lumē accenderint. Est
etiā illa beniuolentie liberalitas. ut si quos
habet debitores cyrographum sciendens resti
tuas. nichil a debitore consecutus debiti. Et
exemplo sui facere nos debere Job sanctus am
monet. Nam qui habet non mutuatur qui non
habet non liberat singrapham. Quid igitur
etiā si ipse non exigas auaris heredibus ser
uis. quam potes cum beniuolentie tue laude

fine damno pecunie representare. Atq; vt ple-
nius discutiā⁹ beniuolentiā a domesticis pri-
mum profecta psonis id est a filijs. parentibus
fratrib⁹. p cōiunctōnū gradus in ciuitatum p-
uenit ambitum. et de paradiso egressa mundū
repleuit. deniq; cum i viro et in femina beniuolē-
tem deus posuisset affectum dixit. Erunt ambo
in vna carne et in vno spiritu. Vnde eua se serpe-
ti credidit. qm̄ que beniuolentiā accepat mali-
uolentiā esse non opinabatur. Augetur beni-
uolentia ceteri ecclesie. fidei consorcio. iniciandi so-
cietate picipiende gracie. necessitudine. misterii-
orum communione. hec enim etiā appellacōnes
necessitudinū. reuerentiam filioꝝ. auctoritatem
et pietatem patrū. germanitatem fratru sibi vē-
dicat. Multum igitur ad cumulandā spectat be-
niuolentiā necessitudo gracie. adiuuāt etiā
non paz studia virtutū. Siquidem beniuolen-
tia etiā morum facit similitudinē. Deniq; Jo-
nathas fili⁹ regis imitabatur sancti dauid mā-
fuetudinem. ppter qd diligebat eum Vnde et
illud. Cum sancto sanct⁹ eris. non solū ad con-
uersacōem. s; etiā ad beniuolentiā deriuā-
dum videtur. Nam vtiq; et filij noe simul habi-
tabant et non erat i hīs moꝝ discordia. habita-
bāt etiā i domo patris esau et iacob. s; discrepa-
bant. Non enim erat beniuolentiā inter eos q

sibi pferret alterum. sed magis cōtentio quē p
ciperet bñ dīctōnem. Nam cū alter pcedur⁹. alē
māfuetus esset. inter dispares mores et studia
compugnātia beniuolentia esse nō poterat. Ad
de quia sand⁹ Jacob paterne de genere domus
virtutē pferre non poterat. Nichil autem tā
cōsociabile q̄ cum equitate iusticia. que velut
compar a socia beniuolentia facit vt eos quos
pares nobis credimus diligam⁹. habz autē be
niuolentia fortitudinē. Nam cum amicitia ex be
niuolentia fonte procedat. nec dubitat pro ami
co grauiā vite sustinē picula. Et si mala inquit
michi cūenerint p illū sustineo. Beniuolentia e
tiam gladium iracūdie extorquere consuevit.
Beniuolentia facit vt amici vulnera vtiliora q̄
volūtaria inimici sint ostula. beneficiā facit
vt vnus fiat ex plurib⁹. Quomā si plures ami
ci sint. vnus fiunt in quibus spiritus vnus a v
na sententia est. Simul aduertim⁹ etiam corre
ptiones i amicicijs. gratas esse que aculeos ha
bēt. dolores nō hñt. Cōpungimur enī censorijs
sermoib⁹. sed beniuolētie delectamur sedulita
te. Ad fūmā nō in omib⁹ eadē sp officia debent
nec psonaz sp s̄ plerqz cāz a tpm placōes sūt
vt vicinū quis interdū magis q̄ fratrē adiuue
rit. Qm a salo. di. Meli⁹ ē vicin⁹ i primo q̄ fra
ter lōge hitās. Et ideo plerqz aici se beniuolētie

quisq; cōmittit q̄ fratrib; nēcessitudinē. Tātū
valet beniuolentiā vt plerūq; pignora vineat
nature.

De fortitudine vna de quatuor v

Atis copiose tutib; Capitulu. 33.

iusticie loco honesti naturam et vim tra

ctauim; Nunc de fortitudine tractem; q̄

velut excellior ceteris diuiditur in res bellicas ⁊
domesticas. Sed bellicarū rerū studium a nro
officio iam alienū videtur. quia animi magis q̄
corporis officio intendim;. Nec ad arma iā spe
ctat vsus noster. sed ad pacis negocia. Maio
res autem nostri vt Ihesus naue hyperbolicā sū
son. dauid. summam reb; quoq; bellicis retule
re gratiam. Est itaq; fortitudo velut excellior ce
teris. sed nūq̄ incommutata virtus. non enim se
ipsam committit sibi. Alioquin fortitudo sine in
sticia iniquitatis materia est. Quo enim validi
or est eo promptior vt inferiorem opprimat. cū i
ipsis reb; bellicis iusta bella an iniusta sint spe
ctandū putetur. Nūq̄ dauid nisi lacessitus bel
lum intulit. Itaq; prudentiam fortitudinē comi
tem habuit in prelio. Nam ⁊ aduersus goliam
immanē mole corporis virum singulari certami
ne dimicatur;. quib; oneraretur ēspuat. virt;
enim suis laceris magis q̄ alienis integumen
tis mittitur. Deinde eminus quo grauius feriret
ictu lapidis hostem intēmit. Postea nūq̄ nisi

cōsul to dñō bellum aduersus Ideo in omnib⁹ vi
ctor p̄clis vsq; ad summam senectā manu. p
p̄clis bello aduersus tytanis suscepto feroci
bus bellator miscbatur agminib⁹. glorie cupi
dus. incuriosus salutis. Sed nō hec sola p̄da
ra fortitudo ē. s; etiā illoꝝ gloriosam fortitudinē
accepim⁹. qui per fidem magnitudine animi ob
struxerunt leonum ora. extinxerūt virtutem i
gnis. effugerunt acie gladii cōualuerunt de in
firmitate fortes. Qui non comitatu a legioib⁹
subiectis cōem cum multis victoriam. sed nuda
virtute animi singularem de perfidis retulerūt
triūphum. Quā insupabilis damel qui circa la
tera sua rudentes non expauit leones. fremē
bāt bestie. a ille epulabatur.

De fortitudine a socio repellente iniuriam

On igitur in viribus cor Capi. 32.

pons a lacertis tantūmodo fortitudinis
gloria est. sed magis in virtute ai. Neq;
in inferēda s; depellēda iniuria lex v̄tutis ē Qui
ei nō ēpellit a socio iniuriā si p̄t. tā ē in vicō q̄
ille q̄ facit. vñ scūs moyses hic p̄us orsus est rē
p̄tamēta bellice fortitudis. Nā cū vidiss; hebreū
ab egyptō iniuriā patientē defendit ita vt egyptiū
sternēt atq; i arena abscondēt. Salomō q̄ a
it eripe eū q̄ ducit ad mortē. vñugit l' tullis vñ
etiā panegyris aut ip̄ aristoteles trāstulerūt

400

apertum est satis q̄q̄ etiam hīs duobus anti
quior dixerit Job Saluū feci pauperē de manu
potentis. ⁊ pupillū cui adiutor non eāt. adiutori
Benedictō pituri i me veniebat. Nonne hic for
tissim⁹ qui tam fortiter prulit impet⁹ diaboli ⁊
vicit cum virtute mentis sue. Neq; vero de ei⁹
dubitādū fortitudie cui dicit dñs Acciḡe sic vir
lumbos tuos. suscipe altitudinem ⁊ virtutē. Om
ne autem iniuriosum humiliato Aplus quoq;
ait. Habetis fortissimā consolacōnem. Est ergo
fortis qui se in dolore aliquo consolatur

Qd ea Iure fortitudo vocat̄ que oīa vicia

Treuera iure conterit Capitu. 37.

ea fortitudo vocat̄. qñ vnusquisq; seip

sum vincit iram continz. millis illecebris

emollitur atq; inflectit. non aduersis perturbat̄
non extollitur secundis. ⁊ quasi vento quodā
variarum rez circūfertur mutacōne. Quid au
tem excelcius ⁊ magnificenti⁹ q̄ exercē mentē
afficē carnem. in seruitutem redigere. vt obedi
at imperio consilijs obtemperet. vt in adeundis
laborib⁹. impigree exequatur ppositum aīmi ac
voluntatem. Nec igitur prima vis fortitudinis
quomā in duob⁹ generib⁹ fortitudo flectitur a
nimī primo vt externa corporis p minimis ha
beat ⁊ quasi supflua despiciēda magis q̄ exspe
ctanda ducat. Scđo vt ea que sūma sunt. oēs q;

res in quib9 honestas et illud decoꝝ pponendū
cernitur p̄dara animi intencōe vsq; ad effectū
prosequatur. Quid enī tā p̄daru q̄ vt ita aīm
infirmes tuū. vt neq; diuicias neq; voluptates
neq; honores in maximis cōstituas. neq; i hīs
studiū omne cōtrahās. Qd cū ita affect9 aio fue
ris necesse est vt illud honestū ac decoꝝ p̄ponē
dum putes Illiq; mentē intendas tuā vt quic
quid acciderit. quo frangi animi solent. aut pa
trimoniū amissio. aut honoris imminucō aut ob
treccacō infidelīū quasi supior non sentias. De
inde vt te salutis ipi9 picula p̄ iusticia suscepta
non moueat. hec vera fortitudo est quā hab; cri
sti athleta qui nisi legitime certauerit nō coro
nabitur. An mediocre videtur tibi p̄ceptū for
titudinis. Tribulacō paciētā opatur. paciētā
probacōem probacō aut spem. vide quot certa
mina et vna corona. qd p̄ceptū nō dat nisi qui
est cōfortatus in xpō ihu. Cui9 caro requiem nō
habebat. afflictio vndiq; foris pugne. intus tō
res. Et q̄uis in picul. in laborib9 plurimis. i car
cerib9. in mortib9 positus aio tñ nō frangebāt
sed p̄liabatur a deo. vt potentior suis fieret infir
mitatibus.

Despectō rez terrenarum
et de mortificacōe et tranquillitate seruoz dei

Capitulum tricesimū sextum

Taq; considera quēadmodū eos q̄ ad
officia ecclesie accedunt despicientiā rez
humanarū habere deceat. Si ergo mor
tui estis cum cristo ab elementis hui⁹ mundi
quid adhuc velut viuetes de hoc mundo decer
nitis. Ne tetigeritis. ne attraminaueritis. ne gu
staueitis que sunt omnia ad corruptelam ip̄o
vfu. Et infra. Si ergo confurrexistis cum xp̄o. q̄
sursum sunt querite. Et iterū. Mortificate ergo
membra vstra que sunt sup̄ terram. Et hec qui
dem adhuc omnibus fidelib⁹. Tibi autem fili
contemptum diuiciarū profanarū p̄sonarum q̄
a anilium fabularū suadet declinacōnem nichil
pmittens nisi qd te exerceat ad pietatem Quia
corporalis exercitatio nulli rei vsus est. pietas
autem ad omia vtilis. Exerceat ergo te pietas
ad iusticiam continentiam mansuetudinē vt fu
gias iuuenilia opera confirmatus a radicatus
in gracia. Bonum fidei subeas certamen. Non
te implices negotijs secularib⁹ qm̄ deo militas
Et enim si hī qui impatori militant susceptioni
bus litū. actu negotiorū forensium vendicōne
mercū phibentur humanis legib⁹. quāto ma
gis qui fidei exercet miliciam ab omī vfu nego
ciacōnis abstinere debet. agelluli sui cōtentus
fructib⁹ si habet. si non habet stipendiorū suorū
fructu. Si quidē bon⁹ testis est. q̄ dicat Iuuenis

fui a sentiri a nos vidi iustum derelictum. nec se
men eius querēs panē. Ea est enī trāquillitas
anīmi a tpanā que neq; studio querēdi affi
ciē neq; egestatis metu tāgitur. Ea est etiā q̄
dicitur vacuitas anīmi a languorib⁹. vt neq; i
doloribus molliorēs simus. neq; in prosperis e
laciōres. Qd si hī qui ad capeſſendā rem publi
cam ad hortātur aliquos. hec precepta dāt. quā
tomagis nos quā ad officiū ecclīe vocamur ta
lia debemus agere que placeant deo vt virtus
xpī pretendat in nobis. Et ita simus nostro p
bati Impatori. vt mēbra nostra arma iusticie
sint. Arma non carnalia in quib⁹ peccatum re
gnet sed arma fortia deo. quibus peccatum de
struatur. Moriat̄ caro nrā vt in ea omīs culpa
moriatur. et quasi ex mortuis uiuentes nouis ē
furgam⁹ opib⁹ ac morib⁹. Hec sūt plena hone
sti a decol officij stipendia fortitudinis.

De cōtemptu psecucōnis. Capiculum. 31.

Ed q̄ in omnib⁹ que agimus nō solum
qd honestum sed etiā quid possibile sit
querim⁹. ne forte aggrediamur aliquid
qd nō possi⁹ ereq̄. vñ nos tpe psecucōnis de ci
uitate in ciuitatē cēdē ymmo vt verbo ipso v
tar fugē vult dominus ne temere aliquis dum
martirij desiderat gloriā offerat se picul q̄ foras
se caro infirmior aut remissior animus ferre

ac tolerare non queat. Nec rursus ppter igna-
uiam cedere quis ac deserere fidem debet metu pe-
riculi. Qua gracia pparandus est animus. exercē-
da mens. Stabilienda ad cōstantiam. vt nullis
pturbari animus possit terrorib⁹. nullis frangi
molestijs. nullis supplicijs cedere. Que difficile
quidem sustinentur. Sed quia omnia supplicia
grauiorum suppliciorū vincuntur formidine. ideo
si consilio firmes animū tuum. nec racōne disce-
dendum putes. ⁊ pponas diuinū iudiciū metum
ppetui supplicij tormēta potes. animi subire. to-
lerantiam. Hoc igitur diligentius est vt quis ita
se comparet illud ingenij De puidēdo adu-
sa racōnabili cogitatione Capitulum. 38.

¶ Quis potest vigore mentis preuidere q̄
futura sunt. et tanq̄ ante oculos locare
quid possit accidere. ⁊ quid agere debeat
si ita acciderit dissimulare. interdum duo ⁊ tria si-
mul voluere. animo q̄ omiciat. aut singula. aut
cōiuncta accidere posse. Et aut singulis. aut cō-
iunctis disponere actus. quos intelligat profutu-
ros. fortis ergo est viri non dissimulare. cū ali-
quid imminet. se p̄tendere ⁊ tanq̄ explorare de
specula quadā mentis. ⁊ obuiare cogitatione p-
uida ēbus futurijs. ne forte dicat postea ideo ista
incidit quia non arbitrabar posse euenire. Deni-
q̄ nisi explorentur aduersa cito occupant vt in

bello improbius hostis vir sustinetur. et si impa-
ratos inueniat facile opprimit. ita animu mala
in explorata pl⁹ frangut. In his igitur duob⁹
illa est animi excellencia. vt primu anim⁹ tuus
bonis exercitatus cogitacomb⁹. mudo corde qd
verum et honestum est videat. Beati eni mudo
corde. quia ipsi etiam deum videbunt. atq; id
quod honestu est solum bonum indicet. Dein
de nullis pturbetur occupationibus. nullis cu-
piditatibus fluctuet. Neq; vero id facile quisq;
facit Quid enim ta difficile qd despiciere tanq; ex
arte aliqua sapientie opes. aliaq; omnia. que
plerisq; videantur magna et preclla. Deinde vt
iudiciu tuum stabili racione confirmes. et que
iudicaueris leuia raq; nichil pfutura contem-
pnas. Deinde vt si quid acciderit aduersi. Id q;
graue et acerbū putetur. ita feras vt nichil pre-
ter naturam accidisse putes cum legeris. nud⁹
sum natus. nudus exibo. que domin⁹ deus de dit
dñs abstulit. Et utiq; et suos amiserat et faculta-
tes. Seruesq; in omnib⁹ psonam sapientis et
iusti. sicut ille seruauit qui ait. sicut dño placu-
it ita factū est. sit nomen dñi benedictum. Et in-
fra. Sicut vna insipientium mulierū locuta es
Si bona suscepim⁹ de manu dñi. q mala fuit susti-
neamus

Laus fortitudinis. eo

q gerat bellum cum vicis. Capitulum. 39.

Onest igitur mediocris nec discretā a ce-
teis animi fortitudo que bellum cum vir-
tutibus gerat. sed que sola defendat o-
menta virtutum omniū. et indicia custodiat. et
que in expiabili prelio aduersus omnia vicia de-
cernat. Inuidia ad labores. fortis ad pericula. ri-
gidior aduersus voluptates. dura aduersus il-
lictebras quib⁹ aurem deferre nesciat. nec ut di-
citur aue dicat pecuniam negligat. auariciam
fugiat. tanq̃ labem quādam que virtutem ef-
feminet. Nichil enim tam contrariū fortitudini
q̃ lucro vinci frequēter pulsus hostib⁹. indina-
ta in fuga aduersarioꝝ acie dū exuijs cessoꝝ
capitur preliator inter ipsos quos strauit mise-
rand⁹ occubuit. et triūphis suis deiecte legioēs
dum spolijs occupantur. hostem in se reuocau-
erunt. qui fugerat fortitudo igitur tam immanē
pestem expellat et proterat. nec temptetur cupi-
tatib⁹. nec frangantur metu quia virtus sibi cō-
stat ut fortiter omnia persequatur vicia tāq̃ vir-
tutis venena Iracundiā velut quibusdam pro-
pulsat armis que tollat consiliū et tanq̃ egritu-
dinem vitet. Glorie quoq; caueat appetentiam
que frequēter nocuit immoderati⁹ expetita. sp̃
autem vsurpata. Quod sanct⁹ Job
cum predictis vicijs confixit Capitulum. 20.

Vid hōū sancto Job vel in virtute defu-
it. vel in vicio obrepfit. Quō laborem egi-
tudinis. frigoris. famis pertulit. Quo mo-
do desperit salutis piculum. Nūquid rapinis di-
uitie coarctate. de quib9 tāta inopibus afflue-
bant. Nunquid auaricia census aut voluptatis
studia. cupiditates q3 excitauit. nunquid trium-
regū iniuriosa cōtencō vel seruoꝝ cōtumelia in
iram excussit. Nūquid gloria sicut leuē extulit
qui imprecabatur graua sibi si nūq3 vel nō vo-
luntariam celauerit culpam vel reueritus esset
multitudinem plebis. que min9 ānunciaret eā
in conspectu oim. Neq3 enim consentaneae sunt
vicijs virtutes sed sibi constāt. Quis igit tam
fortis q3 sanct9 Job. Cui secūd9 ad iudicari pōt
qui parem vix reperit. De sanctis in p-
lio fortitudine vincētib9. Capitulum. xi.

Ed fortasse aliquos bellica defixos glōia
tenz vt putēt solā esse p̄liarē fortitudinē
a ideo me ad hec deflexisse. q3 illa nūc de-
foret. Quā fortis ihs naue. vt vno prelio quūq3
reges captos sternēt cū popul9 suis. deū cū ad-
uersus gabaoitas surgēt p̄liū a vererēt. ne nō
impediēt victoriā. magnitudine mentis a fidei cla-
mauit. Stet sol. Et stetit donec victoria ofumare-
tur. Gedeon i trecentis viris de ingētū pplo a acer-
bo hoste reuexit triumphū Jonathā adolescēs

virtutem fecit in magno prelio Quid de macha
beis loquat. Sed prius de populo dicam patrū
qui cum essent parati ad repugnādum pro tē
plo dei et p legiſimis ſuis dolo hoſtium die laeſ
ſi ſabbatū maluerunt vulnerib⁹ offerre. nuda
corpora q̄ repugnaē. ne violarent ſabbatū. Ita
q; om̄s lecti ſe morti obtulerunt Sed machabei
conſiderantes q; hoc exemplo gens omnis poſ
ſet perire. ſabbato etiā ipſi cum in bellum pro
uocaretur. vlti ſunt innocentū necem fratrum
ſuorum. Vnde poſtea ſtimulat⁹ rex anthioch⁹
cum bellū accenderet p duces ſuos liſiam micha
nozem. gorgiam. ita cum orientalib⁹ ſuis et aſſi
rijs attritus eſt cop̄is. vt quadraginta et octo
milia in medio campi a tribus milibus proſter
nerētur. virtutem ducis inde machabei. de vno
eius milite conſiderate. Namq; Eleazarus cum
ſup̄eminentem ceteris eleuantum lorica veſtitū
regia aduerter; arbitratus q; in eo rex eſſet cu;
ſu concitus in medium legionis. ſe proripuit et
abiecto dipeo vtraq; manu interficiebat beſtiā
atq; intramiſ ſub eā. et ſubiecto gladio intere
mit eam. Itaq; cadens beſtia oppreſſit Eleazarū
atq; ita mortu⁹ eſt. Quāta igitur virtus animi
primo vt mortem non timeret. Deinde vt circū
ſuſus legionib⁹ inimicorū inſerptos raperet
hoſtes. medium penetrar; agmen et cōtempta

morte ferocior abiecto dipeo vtraq; manu vul-
nerate molē bestie subiret ac sustineret. Post
intra ipam succederet. quo pleniorē ferret ictu.
cuius ruina indusus magis q̄ oppressus suo ē
sepultus triumpho. Nec sefellit opimio virū q̄
uis regius sefellerit habitus. Tanto enī virtu-
tis spectaculo defixi hostes inermē occupatum
incur sare nō ausi post casum ruentis bestie. sic
trepidauerunt vt impaēs se omīs vni⁹ virtuti
arbitrarētur. Deniq; rex antioch⁹ lific fili⁹. q̄
centū viginti hoīm milibus arm it⁹ venerat. et
cū triginta duob⁹ elefantīs. ita vt ab ortu sol
p singulas bestias velut mōtes quidam armo-
rū corusco tanq̄ lampadib⁹ ardentib⁹ refulge-
rent. Vnius territus fortitudine pacē rogauit.
Itaq; eleazar⁹ heridē virtutis sue pacem reli-
quit. sed hec triūphatoꝝ sint.

De victo-
ria Jude machabei et Jonathe fr̄is ei⁹. Ca. 22.

Etū qz fortitudo nō solū scdis reb⁹. s; etiā
aduers⁹ pbat. spectem⁹ Jude machabei
critū. Is enī post victū nichanorē regis
demetrii ducem securior aduersus viginti milia
exercitus regis. cū nongētis viris bellū aduersus
volētib⁹ hīs cedē ne multitudīne opprimeren-
tur gloriosam magis mortem q̄ tūpē fugam
fuerit ne crimen inquit nostre ēlinquamus glo-
rie. Itaq; commissio prelio cum a primo ortu die

in vesp̄eram dimicaretur. dexterū cornu quo va-
lidissimam manū aduertit hostium aggressus
facile auertit. Sed dū fugientes sequitur a ter-
go vulnere locum prebuit Ita glorioſiorem tri-
umphis locum mortis inuenit. Quid Jonathā
fratrem eius atteram. qui cum parua manu ad-
uersus exercitus regios pugnans desertus a su-
is. ⁊ cum duobus tantum relicto? ēparauit bel-
lum. auertit hostem fugitātes suos ad societate
ēuocauit triumphū. Habes fortitudinem bellicā
in quo non mediocris honesti ac decori forma
est. qđ mortem seruituti preferat ac turpitudini

De passionib⁹ martirū

Capitu. xj.

Vid autem de martir⁹ dicā passionibus
Et ne longius vagem. Nū minorem de su-
pto rege antiocho machabei pueri rene-
rerunt triumphū q̄ parentes proprij. Siquidē
illi armati isti sine armis vicerunt. Stetit inni-
cta septem pueroꝝ cohors. regn⁹ cincta legioi-
bus. Defecerūt supplicia. cesserunt terrores. non
defecerunt martires. Alius coriū capitis exutus
speciem mutauerat. virtutem auxerat. Ali⁹ lin-
guam iussus amputandā promē ēspondit. Nō
solos dñs audit loquētes. qui audiebat moy-
sen tacentem plus audit tacitas cogitationes
suorum q̄ voces omniū. Lingue flagellū times
flagellum sanguinis non times. hab⁹ ⁊ sāguis

voce[m] suam qua clamat ad deum. sicut clama-
uit iabel. Quid de matre loquar. que spectabat
leta filioꝝ quot funera tot trophaea. ⁊ moieſtū
vocibus tanq̃ psallentiū tantibus delectabat
pulcherimā ventris sui cytharā in filijs cernēs
⁊ pietatis armoniā omni lire numero dulciore
Quid de bimul[is] loquar q̃ ante palmā victorie
acceperūt q̃ sensum natuē. Quid de s[an]cta agne
que in duar[um] maximarum reꝝ posita piculo ca-
stitatis ⁊ salutis. castitatem proterit salutē cū
immortalitate cōmutauit. De passione
beati laurentij leuite. Capitulum. 88.

Non preteream⁹ etiam s[an]ctū laurentiū
quī cum videret fixū ep̃m suum ad mar-
tirium duci flē cepit. nō passionem illi⁹
sed suā remansionē. Itaq; hīs verbis appella-
re cepit. Quo progredieris sine filio pater. Quo
sacerdos s[an]cte sine diacono. pperas tuo. Nūq̃
sine ministro sacrificiū offerre cōsueueras Quid
in me ergo displicuit pater. nū degenerē pba-
sti. Expire certe vtz ydoneū ministrum elegeris
Cui cōmisti dñici sanguinis cōsecratiōē. cui cō-
sumēdoꝝ consortiū sacramētōrū huic sanguis
tui cōsortiū negas. Vide ne p[er]diteſ iudiciū tuū
dum fortitudo laudat. Abiectio discipuli detri-
mentum est magistri. Quid q̃ illustres p[re]ſtāt⁹
viri discipuloꝝ certaminibus q̃ suis vincunt.

Dēniq; abrahā filiū obtulit. petr⁹ stephanū
p̄misiſit. ⁊ tu pater ostende in filio virtutem tu
am. Offer quē erudiſti vt securus iudici⁹ comi
tatu nobili puenias ad coronā. Tunc fixus a
it. Non ego te fili derelinquo ac deſero. ſed ma
iora tibi debentur certamina. Nos quaſi ſenes
leuioris pugne. curſum recipim⁹. te quaſi iuue
nem. manet glorioſior de tyranno triumphus
Mox venies flere deſiſte. poſt triduū me ſeque
ris. Inter ſacerdotē et leuitam hic medius mu
nerus decet. Non erat tuū ſub magiſtro vincere
quaſi adiutorem queres. Quid conſortiū paſſi
onis mee expeſis. Totam tibi hereditatem ei⁹
dimitto. Quid preſentiam meā requiris. Inſe
mī diſcipuli magiſtrum p̄ced ant fortes ſequā
tur vt vincāt ſine magiſtro. q̄ nō indigēt miſte
rio. Sic et helyas heliſeum reliquit. tibi ergo cō
mendo noſtre virtutis ſucceſſionem. Talis eā
contencō digna ſane. de qua certarēt ſoceros
⁊ miniſter quis prior patētur pro xp̄i noie. In
fabul ferūt tragicis excitatos theatri magnos
eſſe plauſus. cum ſe pilades oreſten dicēt. ore
ſtes vt erat oreſten ſe eſſe aſſeueraret. Ille vt p
oreſte necaretur. oreſtes ne piladem pro ſe pate
retur necari. Sed illis non licebat vinē q̄ vter
q; eſſet p̄ricidij reus. alter qui feciſſet. alter q̄
adiuuiſſet. Hic laurentiū ſanctū adhuc null⁹

vegebat nisi amor de locomis. Tamen post tri
duū a ipse cum illuso tyrāno impositis sup cra
ticulam exurere. Assum est inquit. versa a mā
duca. Ita virtute animi vincebat ignis naturā
De potētia insolēti? nō abutēda a adulacōe

Auēdū ē reor. ne dū aliq Ca. 2. r.

nimia glorie ducuntur cupiditate insolē
tius abutātur potestatib? Et plerumq;

auctos a nobis animos gentiliū. in studia
psecuōnis excitent atq; inflāment ad iracun
diam. Itaq; vt illi perseverare possint et suppli
cia vincere. quantos pice faciunt. Prospicien
dum etiā. ne adulantibus apiamus aurem.
Emolliri enim adulacōe nō solum fortitudinis
non esse. sed etiā ignauiē videtur.

De temperantia. Capitulum. 26.

Voniā de tribus virtutibus dixim? re
stat vt de quarta virtute dicam?. que tē
perantia ac modestia vocat. In qua ma
xime trāquillitas animi studium mansuetudi
nis. moderacōis grā. honesti cura. decoris confi
deratio spectatur et queritur. Ordo igitur quidā
vite nobis tenendus est. vt a verecundia. pri
ma quedam fundamenta ducantur. que socia
ac familiaris est mentis placiditati pteruie fu
gitās. ab omni aliena luxu. sobrietatem diligit
honestatem fouet decorum illud requirit.

De adolescentibus seniorum consiliis adiungendis
Equatur cōuersacōis Capitulum. 21.
electō vt adiungamur probatissimis quibusq;
senioribus. Namq; vt equalium v
fus dulciōr. ita senum tucior est. qui magisterio
quodā et ductu vite. colorat mores adolescentium
et velut murice probitatis inficit. Namq; si hñ
qui sunt ignari locorū. cum solertibus viarum
iter adori gescunt. quāto magis adolescentes
cū senibus debent nouū sibi iter vite aggredi
quo min⁹ errare possint. et a vero tramite virtu
tis deflectere. Nichil enim pulchrius q̃ eosdem
et magistros vite et testes habere.

De vnoquoq; hoīe ad id qđ sibi vtile sit ap
Verendum etiā plicādo Capi. 22.
in omni actu. quid psonis. tpibus cōue
niat atq; etatibus. quid etiam singulo
rum ingenijs sit accommodum. Sepe enim qđ
alterum decet. Aliud inueni aptum. aliud sem
aliud in piculis. aliud reb⁹ secundis. Saltrauit
ante arcam dñi dauid. non samuel. Nec ille re
prehensus. sed magis iste laudand⁹. Mutauit
vultum contra egem. cui nomen anch⁹. At hec
si remota fecisset formidine quo min⁹ agnosce
retur. nequaquā leuitatis ēpreensione care po
tuisset. Saul quoq; vallatus choro pphetar. eti
a nixē pphauit. et de solo qđ indigno memoatū

est a saul inter prophetas. Vnuquisq; igitur suū
ingenium nouit. et ad id se applic; qđ sibi aptū
elegerit. Itaq; prius quid sequatur consideret
nouerit bona sua. sed etiā vicia cognoscat. equa
lem se iudicem sui prebeat. vt bonis intendat.
vicia tēdinet. Aliis distinguende lectōm aptū
or. ali⁹ psalmo gracios. aliis exortandis q̄ ma
lo laborāt spiritu solitior. ali⁹ sacrario oportu
nior habetur. Hec oia spectet sacerdos. et quod
cuiq; cōgruat id officij deputet. Quo eteni vnū
quēq; suū ducat ingenium. aut qđ officium decet
id maiore impletur grā. S; id cum in omni vita
difficile sit. tū in nostro actu difficilimum est.

De iñs qui seculariū sequuntur affectū. i. eccle
siastico ordine nō admittendis.

Capitulum. 29.

Mat enim vnusquisq; sequi vitam pa
rentū. Deniq; pleriq; ad miliciā ferūtur
quorū militauerūt patētes. alij ad actio
nes diuersas. In ecclastico vero officio nichil ra
tius inuenias. q̄ eum qui sequat institutū pa
tris. vel quia grauis deterret act⁹. vel q̄ in lubri
ca etate difficilior abstinentia vel quia alacri a
doleſcentie videtur vita obscurior. et ideo ad
ea conuertuntur studia que plausibilia ar
bitrant. Pñtia q̄ppe pluēs q̄ futura pferūt. Illi
aut pñtib⁹. nos futuis milita⁹. vñ q̄ pstatior cā

eo debz esse cura attentior.

De honestate nostri actus Capitulum. 70.

Eneam⁹ igitur verecundiam et eam que totius vite ornatum attollit modestiam. Non ei mediocre est rebus singul⁹ modum suare atque impartire ordinem. in quo vere placet illud quod decorum dicitur. quod ita cum honesto iungitur ut separari non queat. Siquidem et quod decet honestum est. et quod honestum est decet. ut magis in sermone distinctio sit. quam in virtute discreto. Differre enim ea inter se intelligi potest explicari non potest. Et ut conemur aliquid eruere distinctiois honestas velut bona valitudo est. et quedam salubritas est corporis. decus autem tanquam venustas et pulchritudo. Sicut ergo pulchritudo supra salubritatem ac valitudinem videtur excellere. et tamen sine his esse non potest. nec ullo separari modo. quoniam nisi bona valitudo sit pulchritudo esse ac venustas non potest. sic honestas decorum illud in se continet. ut ab ea profectum videatur. et sine ea esse non possit. velut salubritas igitur totius operis actusque nostri honestas est. et sicut species est decorum quod cum honestate confusum opinione distinguitur. Nam et si in aliquo videatur excellere. tamen in radice est honestatis sed flore precipuo ut sine ea decidat. in ea floreat. Quid est ei honestas

nisi quē turpitudinē quāsi mortē fugiat. Quid
vero inhonestum nisi quod ariditatem ac mor-
tem afferat virenti. Igitur substantia virtutis
decorum illud tanq̃ flos emicat. quia radix sal-
ua est. Auero ppositi nostri radice viciosa. ni-
hil germinat. habes hoc in nostris aliquanto
expressius. Dicit enim dauid. dñs regnauit de-
corem induit. Et apostol⁹ ait. Sicut in die hone-
ste ambulate qđ grece dicitur euschemos. Hoc
autem pprie significat bona habitudo. bona spe-
cies. Deus ergo primum hominē cum conderet
bona habitudine. bona mēbrozū compositio-
ne formauit. et optimam ei speciem dedit. emis-
sionem non dederat peccatorum. S; postea q̃ re-
nouauit eū spiritu. ⁊ infudit ei gratiam. que ve-
nerat in serui forma et in hominis specie. assum-
psit decorem redemptionis humane. Et ideo
dicit ppheta. dñs regnauit decorem induit. De
inde alibi dicit. Te decet ymnus deus in syon
hoc est dicere honestum est. vt te timeamus te
diligamus. te precemur. te honorificemus. Scri-
ptū est enī. Omnia vstra honeste fiant. Sed pos-
sum⁹ a hominē timere diligere. rogare. honora-
re. hymnus specialiter deo dicitur. hoc tanq̃ ex-
cellētius ceteris credere est decorum quod te-
ferimus deo. De habitu mulieris
qualis debeat esse. Capiculum. ii.

*m*ulierem quoque in habitu ornato orare
conuenit si specialiter eam decet orare ve
latam. et orare proponentem castitatem cum bo
na conuersatione. Est igitur decorum quod pemi
net cuius diuisio gemina est. Nam est decorum
quasi generale quod per vniuersitatem fundi
tur honestatis. et quasi in toto spectat corpore Est
etiam speciale. quod in parte aliqua eminet. Illud
generale ita est. ac si equabilem formam atque vni
uersitatem honestatis in omni actu suo habeat
concurrentem. cum omnis sibi eius vita consentiat
nec in villo aliqua re discrepat. hoc speciale. cum
aliquem actum in suis habet virtutibus preeminē
tem. Simul illud aduerte quod et decorum est se
cundum naturam vivere. secundum naturam de ge
re. et turpe est. quod fit contra naturam. Ait enim
apostolus quasi interrogans. decet mulierem
non velatam orare deum. Nec ipsa natura docet
nos. Quod vir quidem si comam nutriat igno
minia est illi. quam contra naturam est. Et iterum
dicit. Mulier vero si capillos habeat. gloria est
illi. Est enim secundum naturam quam quidem capilli
pro velamine sunt. hoc est enim naturale vela
men personam igitur et speciem. nobis natura ipsa
dispensat quam seruare debemus. vtrinamque et inno
centiam custodire possimus. nec acceptam no
stram malicia mutaret. De generali decore Ca. 12.

Abes hunc decorem generalem. qui affe-
cit deus mūdi istius pulchritudinē. Ha-
bes a p partes. quia cū faceret deus lucē
a diem noctemq; distinguēt. cū conderet celū.
cum terras a maria separaret cū solem a lunā
a stellas constitueret. lucē sup terram probauit
singula. Ergo decorum hoc quod in singulis mū-
di partib; elucebat in vniuersitate ēsplēdiuit.
sicut probat sapientia dicens. Ego eram cui ap-
plaudebatur. cum letaretur orbe pfecto. Similiter et
ego a in fabrica humani corporis. grata est vni-
cuiusq; mēbru porciō. Sed plus in cōe composiciō
membrorum apta delectat. qđ ita sibi quadraē
et conuenire videant. Si quis igitur equalita-
tem vniuersae vite a singulatū actōnum modos
seruet. ordinē quoq; a constantia dcorū atq; o-
perum moderaciōnemq; custodiat. in eius vita
decoꝝ illd excellit a quasi i quodā speculo elucet.

De sermone suauis omnibus gratum preben-
dum. a de motu animi cauendo. Capitulum. 13.

Credat tamen suauis sermo vt cōciliet fi-
bi affectū audiētum gratūq; se vel fa mi-
liaribus vel ciuib; . vel si fieri potest
omnibus prebeat neq; adulantem se neq; a-
dulādum cuiq; epibeat. Alterum enim callidi-
tatis est. vanitatis alter. Nō despiciat qđ de se
vnusquisq; et maxime vir optimus sentiat.

hoc enim mō dixit bonis deferre reuerentiā. nā
 negligē bonorū iudicia vel arrogantiē vel disso-
 lucōis est. quorū alterū supbie ascribitur. alterū
 negligentie. Caueat etiā motus animi sui. Ipse
 enī sibi et obseruand⁹ et circumspicieud⁹ est. et
 vt aduersum se cauēdus. ita etiā de se tuēdus.
 Sunt enī motus in quib⁹ est appetitus ille. qui
 quasi quodā prūpit impetu. Vnde grece horne
 dicitur. qđ vi quadā seipse te prīpiat. Nō me-
 dioctis in hīs vis quedā animi atq; nature ē
 que tū vis gemina est vna in appetitu. altera i
 racōne posita. que appetitū refrenet. et sibi obedi-
 entē prestet et ducat quo velit et tanq̃ sedulo
 magisterio edoceat. quid fieri. quid cuitai opor-
 teat. vt bone domitrici obtēperz. Solliciti enī de-
 bem⁹ esse. Ne quid temē aut incurio se geram⁹
 aut quicq̃ oīno cui⁹ probabile nō possumus ra-
 cōnem reddē. Actus enim nostri causa. et si non
 omnib⁹ ēdditur tū ab omnib⁹ examināt. Nec
 vere habem⁹ in quo possum⁹ nos excusare. Nā
 et si vis quedā nature in omni appetitu sit. tū idē
 appetitus racōni subiect⁹ est lege nature ipsius
 et obedit ei. Vnde boni speculatoris est ita p̃ten-
 dere animo. vt appetit⁹ neq; p̃currat racōnem
 neq; deferat. ne p̃currēdo p̃turbz atq; excludat
 eāq; deferendo destituat. p̃turbacō tollit constā-
 tiam. destitucō prodit ignauia. accusat pigritia.

pturbata enim mente latius se ac longi⁹ fundit
appetitus. ⁊ tanq̃ efferato impetu frenos ratio
nis non sulcipit. nec vlla sentit aurige modera
mina quibus possit reflecti. Vnde plerūq; non
solum animus exagitur. amittitur racō. s; cū
am inflāmur vultus vel iracundia vel libidi
ne. pallefcit timore. voluptate se non capit. ⁊ mī
nima gescit leticia. Nec cum fiūt abiciunt illa na
turalis quedam censura. grauitasq; morū. nec
teneri potest illa que in rebus gerendis atq; cō
silijs sola potest auctoritatem suam. ⁊ ad illud
quod deceat tenere constantiam. De ap
petitu iracundie ppter iniuriā factō. Capi. 78.

Rauior autem appetitus ex indignacōe
mīnia nascitur quā accepte plerūq; ac
cēdit iniurie dolor. De q̃ satis nos psal
mī quem in prefacōne posuim⁹ precepta instru
unt. Pulchre aut ⁊ hoc accīdit vt scripturi de
officijs ea prefacōnis nre assercōe vteremur.
que ⁊ ipsa ad officij magisterium pertineret.
Sed quia supra vt oportebat perstrinxim⁹ quē
admodū vnusquisq; cauere possit ne exāte
accepta iniuria. verentes ne prefacio prolixior
ficeret nunc de eo vberius disputandum arbi
tror. locus enim opportunus est vt in parabus
temperantie dicamus quemadmodum repri
matur iracundia.

Ria itaq; genera eē hominū iniuriā acci-
pientium in diuinis scripturis demōstra-
re volum⁹ si possum⁹. Vnū est eorum in
quibus peccator insultat. cōuiciatur ī nequicijs
quia deest iusticia. pudor crescīt. augetur dolor
Hoz similes plurimi de meo ordine. de meo nu-
mero. Nam michi infirmo. si quis iniuriā faci-
at. forsitan licet infirmus donē iniuriā meā. Si
crimen obiciat. non sum tacitus. vt sim conten-
tus conscientia mea. etiā sine ei⁹ obiectu alienū
nouerim. sed cupio abluē ingenui pudoris no-
tam. tanq̃ infirm⁹. Ergo oculum pro oculo. et
dentē pro dēte exigo. ⁊ cōuiciū conuicō repen-
do. Si vero is sum quā proficiā ⁊ si nondum per-
fect⁹. nō retorqueo contumeliā. Et si non influ-
at ille cōuiciū ⁊ mund⁹ aures meas contume-
lijs ego taceo ⁊ nichil respondeo. Si vero perfe-
ctus sim verbī gratia loquor. Nam veritate in-
firmus sum. Si ergo pfect⁹ sim benedico male-
dicentē sicut benedicebat. ⁊ paul⁹ qui ait. Ma-
ledicamur abūdicim⁹. Audierat enim dicentē
Diligite inimicos vestros. orate pro calūpniā-
tibus ⁊ psequētib⁹ uos. Ideo autē paul⁹ perse-
cucōem paciēbat. ⁊ sustinebat. quia vincebat
⁊ mitigabat humanū affectum pposite merce-
dis gracia. vt fili⁹ dei fieret. si dilexisset inimicū
Tamen et sanctū dauid in hoc quoq; genere

vitalis imparem paulo nō fuisse edocē possu-
mus. Qui primo quidē cū maledicēt ei filius ze-
mei a crimina obiceret. tacebat humiliabatur
a fitebat a bonis suis. hoc est bonoz operū con-
scientia. Deinde expecebat maledictū sibi. qz ma-
ledicto illo diuinā acquirēbat misericordiā. vī
de autem quomō a humilitatem a iusticiam. a
prudentiā emerente a dño gratie reseruauerit
Primo dixit Ideo maledicit michi. qz dominus
dixit illi vt maledicat Habes humilitatē. quia
ea que diuinitus imperant equanimiter quasi
feruul⁹ ferenda arbitrabatur. Iterum dicte. Ec-
ce filius meus qui exiuit de ventre meo querit
animam meam Habes iusticiam. Si enim a no-
stis grauiora patimur. cur indigne ferimus
que inferuntur ab alienis. Tercio ait. dimitte
illum vt maledicat. quomā dixit illi dñs vt vi-
deat humiliacōnem meā. a retribuatur michi do-
min⁹ p maledicto hoc. Nec iā solū cōuiciante
paulit. s; et lapidatē et sequētem illesum reli-
quit. quētiā pt⁹ victoriā petēti veniā libentē ig-
nit Qd iteo inseruū. vt euāgelico spū scī dauid
nō solum inoffensum. s; a gratū fuisse cōuiciantē
docerē Et delectatū pot⁹ q̄ exaspeātum iniurijs
pro quib⁹ mercedem sibi red dēdam arbitra-
tur. Sed tamen q̄uis pfectus adhuc pfectiora
q̄rebat. Incalēcebat iniurie doloē quasi homo

sed vincebat quasi ton⁹ miles. Tollerabāt q̃
si athleta fortis. De requie post cōfurratōez

Acientie autē finis Capitulū. 10.

pmissorum expectatio. Et ideo dicebat

Notū fac michi dñe finē meum. ⁊ nūme
rū diez meorū quis est. vt sciam quis desit mi
chi. finem illum querit promissoz celestiu. vel
illum quādo vnusquīq; surgit in suo ordine. p̃
miciē xp̃s. Deinde hī qui sunt xp̃i. qui in ad
uentu eius crediderūt deinde finis. Tradito
enim regno deo ⁊ patri. ⁊ euacuatis omnibus
potestatib⁹. vt apostol⁹ dixit perfectio incipit.
hic ergo impedimētum hic infirmitas etiā per
fectoz. illic plena pfectio. Ideo ⁊ dies illos req̃
rit vite eterne qui sunt. non qui p̃tereunt. vt cō
gnoscat quid sibi desit. que terra sit repromissi
onis. ppetuos fructus ferēs. q̃ prima apud pa
trem mansio. que scda ⁊ tertia in quibus pro
ratōne meritorū vnusquīq; requiescit.

De ymagine dei ⁊ ymagine dyaboli Ca. 11.

La igitur nobis expetēda in quibus per
fectō. in quib⁹ veritas est. hic vmbra. h
ymago. illic veritas. vmbē in lege. yma
go in euangelio veritas in celestibus. Ante a
gnus offerabatur. offerabatur vitul⁹. nūc xp̃s
offeritur. Sed offeritur quasi homo. quasi recipi
ens passionē. ⁊ offert se ipse quasi sacerdos vt

peccata nostra dimittat. Hic ymagine ibi in ve-
ritate. vbi apud patrē pro nobis quasi aduoca-
tus interuenit. hic ergo in ymagine ambula-
re i ymagine vite. illic facie ad faciē. vbi plena p-
fectio. q̄ pfectio oīs i veritate ē. Ergo dū hic fu-
im⁹ fuem⁹ ymaginē vt ibi pueiam⁹ ad verita-
tem. Sit in nob⁹ ymago iusticie sit ymago sapi-
entie. q̄ veniet ad illū dic. a scdm ymaginē su-
am estimabit. Nō inueniat i te adūsari⁹ yma-
ginē suā nō rabiem. nō furore. In hijs ei yma-
go nequicie est. Aduersari⁹ enī diabolus. sicut
leo rugiens querit quē occidat quem deuoret
Non inueniat auri cupiditatem. Non argēti a-
ceruos. non viciorū simulachra. ne auferat tibi
vocem libertatis. vox enim libertatis illa est vt
dicas. veniet hui⁹ mūdi princeps. a in me inue-
niet nichil. Itaq; si secur⁹ es. q̄ in te nichil in-
ueniat cū veniet pscrutari. dices illud qd dixit
ad laban Jacob p̄iacha. Cognosce si quid tuo-
rū est apud me. Merito b̄tis Jacob. apud quē
nō laban suū potuit ēpiē. Abscōderat ei rachel si-
mulachra deorū ei⁹ aurea a argētea.

De mercato ē auaro manes diuicias cumulā-
te. a p̄ginē dei a se auferente. Capitulum. 18.

Itaq; si sapientia si fides. si contempt⁹
seculi. si gratia tua abscondat oēs pfidiā
b̄tis eris quia nō respicis i vanitates a

insanias falsas. An mediocriter est tollere vocē
aduersario. vt arguēdi te non possit habē au
toritatem. Ita q; qui non ēspiciat in vanitates
nō cōturbatur. Qui enim respiciat cōturbatur et
vanissime quidē. Quid est enim cōgregare opes
nisi vanū. quia caduca querē vanum est satis
Cum aut cōgregaueris. quis sciat an possidere
liceat tibi. Nōne vanum est. vt mercator nocti
b; ac diebus cōficiat iter. quo aggregaē possit
thesauri aceruos. merces cōgreget. conturbetur
ad precium ne forte minoris vendat q̄ emerit
Aucupetur locoꝝ pretia. et subito aut latrones
in se inuidia famose negociacōis excut. aut nō
expectatis sereniorib; flatibus. dum lucrū que
rit. in naufragiū paciēns moꝝe incadat. An nō
conturbatur etiā ille vane. qui fumo labore coa
ceruat. qđ nesciat cui heredi ēlinquat. Sepe qđ
auarus fūma cōgesserit sollicitudine p̄cipiti effu
sione dilacerat heres luxuriosus. et dñi quesita
turpis eluo p̄sentū. cetus futuri improvidus
qđ quadam absorbet voragine. Sepe etiā sepa
ratus successor inuidiā pte acquirit hereditatis
et celeri obitu extraneis addite successiois trā
scribit cōpendia. Quid ergo vane araneam te
xis. que inanis et sine fructu est. et tanq̄ casses
suspendis. inutiles diuiciarum copias. Que et si
fluant nichil profint. ymmo exuūt te ymaginē

dei et induunt terrenam ymaginem. Si tyrannicali
quis ymaginem habeat. nonne obnoxius est
dampnationi. Tu deponis ymaginem eterni im-
patoris. et erigis in te ymaginem mortis. Eice
magis de ciuitate anime tue ymaginem diabolici
et attolle imaginem christi. hec in te fulgeat. in tua
ciuitate hoc est in anima resplendeat. que oblitu-
rat vicioꝝ ymagines. de quibus dauid ait. Dominus
in ciuitate tua ad nichilum deducis ymagines
eorum. Cum enim pingerit iherusalem dominus ad
ymaginem suam. tunc aduersarioꝝ omnis ima-
go deletur.

De leuitis quales debeant esse

¶ **N**od si euangelio domini **Capitulum. 19.**
etiam populis ipse ad despicientiam opum
informatus atque institutus est. quanto ma-
gis nos leuitas oportet terrenis non teneri cupi-
ditatibus. quorum deus porco est. Nam cum diuideretur
a moyse possessio terrena populo patrum
excepit leuitas dominus eterne possessionis sortem quod
ipse illi esset funiculus hereditatis. Vnde ait dominus.
Dominus pars hereditatis mee et calicis mei. deinde sic appel-
lat leuitam. ipse meus. et ipse pro me. Magnam ergo munus
est. ut de eo dominus dicat. ipse meus vel quemadmodum
retro dixit. de statere in ore piscis repto. dabo hijs
pro me et te. vnde et apostolus cum epistolam dixisset debet esse so-
berius. pudicus. ornatus. hospitalis. de cubiculum. non aua-
rus non litigiosus domui sue bene prepositum.

addidit diacones similiter oportet esse graues
non bilingues. non multo vino deditos. non tur
pe luccum sectantes habentes misterium dei in con
scientia pura. Et hi autem probentur primum. et
sic ministrent nullum crimen habentes. Aduer
timus quanta in nobis requiratur. ut abstimens
sit a vino minister domini ut testimonio bono ful
ciatur. non solum fidelium. sed etiam ab hijs qui fo
ris sunt. Decet ei aduun operumque nostrorum teste
esse publicam existimationem. ne derogetur mune
ri. ut qui videt ministrum altaris. congruis orna
tu virtutibus. auctorem predicet et dominum veneretur
qui tales seruos habeat. Laus enim domini ubi
munda possessio et innocens familie disciplina.

De altaris ministris quod assumi non debet ex
conjugijs secundis et quod hi ministri vestimenta sua
lauare debeant.

Capitulum. 60.

Et castimonia autem quid loquar. quoniam vna
tantum nec repetita permittitur copula. Et in
ipso ergo coniugio lex est. non iterare con
iugium. nec secunde coniugis sortiri coniunctionem
Quod plerisque mixtum videtur cur etiam ante bap
tismum iteratum coniugium ad electionem muneris et
ordinationis progeriam impedimenta generentur
Cum etiam delicta obesse non soleant si lauacri
emissa fuerint sacramento. Sed intelligere debe
mus. quia baptismo culpa dimitti potest. lex

aboleri non potest. In coniugio non culpa. sed
lex est. Quod culpe est igitur in baptis̃mate re
larat. qđ legis ē in coniugio non soluit. Quō aut̃
potest orator eē viduitatis quī ipsa coniugia fre
quētauerit. Inoffensum autem exhibendum
a in maculatum ministeriū. nec vllō coniugali
cetu violandum cognoscitis. quī integri corpe
in corrupto pudore. alieni etiam ab ipso consor
ciō coniugali. sacri misterij gratiam recepistis. qđ
eo non preterij quia in pleris abdicōibus locis
cum ministerium ingererēt vel etiam sacerdo
cium. filios receperunt. a id tanq̃ vfu veteri de
fendūt. qñ p̃ interualla dierum sacrificium de
ferebatur. Et n̄ castificabat etiam populus per
biduum aut triduū. vt ad sacrificium pur⁹ ac
cederet vt in veteri testamēto legimus a lauet
vestimenta sua. Si in figura tanta obseruātia
quanta in veritate discite sacerdos atq; leuita.
quid sit lauare vestimenta tua. vt nouum cor
pus celebrandis exhibeas sacramentis. Si po
pulus sine ablucōne vestimentorum suorum p
hibebatur accedere ad hostiam suam tu in locus
mente pariter a corpore audes pro alijs suppli
care audes alijs ministrare.

De officio non mediocri leuitarum

Capitulum sexagesimum primum

On mediocri officiū leuitarū de quibus
dicit dñs. Ecce eligo leuitas de medio fi
liorū israel pro omni primogenito apicē
te voluā filijs israel. Edēmpcōnes eorū erunt
isti. a erūt michi leuite michi enim sanctificaui
primogenitū in terra egipti. Cognouim⁹ quia
non inter ceteros leuite cōputantur. s̄ omib⁹
preferūtur qui eligūtur ex omib⁹ a sanctificāt
vt primogenita fructuū atq; primicię que dño
deputātur in quib⁹ est votoꝝ solucō a redēpcō
peccatoꝝ. Non accipies eos inquit inter filios
israel a cōstitues eos leuitas sup tabernaculū
testimoniij. a sup omia vasa ei⁹ astare. a super
quecūq; sunt in eo. Ipsi tollant tabernaculum
a omnia vasa ei⁹. a ipsi ministrēt in eo et in cir
cuitu tabernaculi castra ipsi cōstituāt. a promo
uēdo tabernaculū ipsi deponāt leuite. a cōstiuē
do castra rursum ipm tabnaculum ipsi statuāt
Alienigena quicūq; accesserit. morte morietur
Tu ergo elect⁹ ex omni numero filiorū israel
inter sacros fecūs quasi primogenit⁹ estimat⁹
p̄positus tabnaculo. vt p̄tendas in castris san
ctitatis a fidei atq; si alienigena accesserit mor
te morietur. positus vt opias arcam testamēti
Non enim om̄s alta misterioꝝ vident. quia ope
riūtur a leuitis ne videant qui videre non dñt
a fūmant q̄ seruare nō possunt. Moyses deniq;

circūcisionem vidit spiritalem s̄ operuit eam.
vt in signo circūcisionem p̄scriberet. vidit et
azimā veritatis ⁊ sinceritatis. vidit passionem
dñi opuit azimis corp'alibz azima veritatis ope
ruit passionē dñi agni ⁊ vituli immolacōe Ergo
boni leuite sua serūt misteriu fidei sue tegmine. ⁊
tu mediocre putas qđ omissum est tibi Primū
vt alta dei videas qđ ē sapiētie. Deinde vt exu
bias pro populo deferas quod est iusticie. Ca
stra defendas. tabernaculūq; tuearis quod est
fortitudinis. Teip̄m cōtinētem ac sobriū p̄stes
qđ ē tēperātie De v̄itate oīm hōim Ca. 62.

Ec virtutum genera principalia constitu
erunt etiā hñ qui foris sunt. sed cōtra
tis supiorem ordinem q̄ sapiētie iudica
uerunt. cum sapientia fundamētum sit iusticie
opus sit qđ manere nō potest nisi fundamētū
habeat. fundamentum autem cristus est. Pri
ma ergo fides que est sapientie vt Salomon dī
cīt secutus patrem. incīum sapientie timor dñi
Et lex dicāt. diliges dominum deū tuum. Diliges
proximum tuum. pulchrum est enim vt grati
am tuam atq; officia in societate humani ge
neris cōferas. Sed primum illud decorum vt
quod habes preciosissimum. hoc est mentem
tuā q̄ nichil habes prestantius deo deputes.
Cum solueris auctori debitum licet vt opera

tua in beneficiā. vt ad iumenta hominū confe-
ras atq; opem feras necessitatib⁹. aut pecuniā
aut officō. aut etiā quocūq; munē. quod late
patet in vestro ministerio. pecuniā vt subueni-
as. debito obligatū liberes. officō vt seruanda
fulcīpias q̄ metuit amittē q̄ deponēda credidit.

De eo qđ est cum officō. ⁊ qđ est cōi officiū.

Officiū est igitur de po Capitu. 63.

situm seruare ac reddē. Sed interdum cō-
mutatio fit aut tpe aut necessitate. vt

non sit officiū reddere. quod accepis. vt si quis
contra patriā opē barbaris ferens. pecuniā
aptus hostis reposit. aut si tunc reddas cum
assit qui extorqueat. Si furenti restituas cū ser-
uare non queat. si insamētī gladium depositū
non neges quo se ille interimat. nōne soluisse
contra officiū est. Si furto quesita sciens fulcī-
piat vt fraudetur qui amiserat. Nonne contrē
officiū ē. Est ec cōi officiū nōnūq̄ pmissum sol-
uere. sacramētum custodiē. vt herodes qui in-
rauit qm̄ quicquid petitus esset daret filie hero-
diadis. ⁊ necem Johis prestetit. ne promissum
negaret. Nā de iepte quid dicā q̄ immolauit fi-
liam suā. que sibi victori prima occurrerat. quo
votū impleret qđ sponsonderat vt quicqd sibi
primū occurrisset offerret deo. Meli⁹ fuerat ni-
hil tale pmitterē. q̄ pmissum soluē paricidio.

De leuitica q̄lis eē debeat. ⁊ de laude ip̄i⁹ Ca. 68.
Et quāti sit consilij prospicē non ignora
tis. Et ideo eligatur leuita qui sacrariū
custodiat nec fallatur cō filio. ne fit m de
serat. ne mortā timeat. ne quid intēperanti⁹ ge
rat. vt specie ipsa grauitatē preferat. nec solum
animū sed etiā oculos cōtinētes habēt. quē de
reat ne vlt ipse frontem sobrietatis fortuit⁹ vio
let occurfus. Qm̄ qui viderit mulierē ad concu
piscendū eam. iam adulterauit eā in corde suo.
Ita vt adulteriū non solum facti collusione. s̄
etiā aspectus intencōe cōmutat̄. Magna hoc
vidētur ac nimis seuera. sed in magno munere
non supflua. qm̄ tanta est leuitarū gracia. vt de
h̄is moyses in b̄ndictōib⁹ dicēt. date leui ve
ros ei⁹. date leui manifestos ei⁹. date leui sor
tem suffragij sui. et veritates eius viro sancto
quē temptauerunt in tēptacōmb⁹. maledixe
runt sup aquā contradictionis. Qui dicūt patri
suo ⁊ matri nō noui te. ⁊ fratres suos nō agno
uūt. ⁊ filios suos abdicauit. Nūc custodiet verba
tua. ⁊ testamētum tuū obfuabit. Illi ergo vel
eius ⁊ masesti ei⁹. q̄ nichil in corde doli habeāt.
nichil fraudis occultent. sed verba eius custo
diant. ⁊ in corde suo conferant sicut cōferebat ⁊
maria. Qui suos parentes officio suo non noue
rit p̄ferendos qui violatores oderint castitatis

puđicie vlaiſcantur iniuriã nouerint officiũ
tempa qđ maius ſit. quod cui aptũ tempori eſt
et vt iđ ſolũ ſequatur quod honeſtũ eſt. Sane
vbi duo honeſta. id quod honeſtius eſt. prepo
nendum putet. hñ iure benedicti. Si quis ergo
manifeſte iuſticias dei i cenſum ponat. Benedic
dñe virtutem ipius. opera manuũ eius ſuſcipe
vt grãm apłeticę bñdictõis inueniat Amen

Explicit liber prim⁹. De officijs beati Ambro
ſij. Incipit ſecund⁹ eiꝯdem. Capi. p̄mũ

Vperiore libro. de officijs t̄tãuimus
que cõuenire honeſtati arbitraremur
i qua vitã beatam poſitã eſſe nulli du
bitauerũt. quã ſcriptũ appellat vitã
eternã. Tantiꝯ enim ſplendor honeſtatis eſt.
vt beatam vitã efficiat tranquillitas concien
tię et ſecuritas innocentię. Et ideo ſicut exortus
ſol lune globum. et cetera ſtellarũ abſcondit lu
mĩna. ita fulgor honeſtatis. vbi vero et incoru
pto vibrat decore. cetera que putãtur bona ſecũ
dũ voluptatem corporis. aut ſcđm ſeculũ clara
et illuſtria obumbrat. Beata plane que non a
lienĩs eſtimatur iudicijs. ſed domeſticis p̄cipi
tur ſenſibus tanq̄ fui. Iudex. Neq; enim popu
lares opiniones pro mercede aliqua requirit

neq; pro supplicō pauet. Itaq; quo min⁹ se q̄
tur gloriā eo magis super eam imminet. Nam
qui gloriā requirunt hīs ea merces presen
tium vmbra futuroꝝ est. que impediāt vitam
eternā. Quod in euangelio scriptū est. Amē
dico vobis perceperunt mercedem suā. De
hīs scilicet. qui velut tuba canentī vulgare li
beralitatē suā quam faciunt cū paupes
gescunt. Similiter et de ieiunio. quod ostenta
tionis causa faciunt. Vānt inquit mercedem su
ā. Honestatis igitur. est vel misericordiam fa
cere vel ieiunium deferre in abscondito. vt mer
cedem videaris a solo deo tuo querere. non eti
am ab hominibus. Nam qui ab hominibus que
rit habet mercedem suā. Qui autem a deo ha
bet vitam eternā quam prestare non potest
nisi auctor eternitatis. Sicut illud est Amen di
co tibi. hodie mecum eris in paradiso. vñ exp̄s
suis scriptura vitam eternā appellauit que sit
beata. vt non hominum opinionibus estiman
dum relinqueretur. sed dīno iudicō omittētur.

Capitulum secundum.

Taq; philosophi vitam beatam. Alij
in non dolendo posuerunt vt Iheronī
m⁹. Alij in reꝝ sciētia vt Ierpyll⁹. Qui au
diēs ab Aristotile. & theofrasto mirabiliter lau
datā ēē reꝝ sciētiā. solam eam quasi summam

bonū posuit. cum illi eam quasi bonū. non quāsi
solū bonum laudauerunt. Alij voluptatem di
perūt vt Epicur⁹. Alij vt Calliph⁹. ⁊ post eum
diodor⁹ ita interpretati sunt. vt alter ad volu
ptatem. alter ad vacuitatem doloris. consorci
um honestatis adiungerēt q̄ sine ea nō possit
esse beata vita. ⁊ zenon stoicus solū ⁊ sūmum
bonum qd̄ honestū est. Aristotiles autē ⁊ theo
frastus ⁊ ceteri peripatetici in virtute quidē
hoc est honestate vitā beatam esse. s̄ cōpleri ei
us beatitudinē etiam corporis. atq; exterius bo
nis asseruerunt.

Capitulū tertium

Criptura autē diuina vitam beatā in co
gnitōe posuit diuinitatis ⁊ fructu bone
opacōnis. deniq; vtriusq; assercōis euā
gelicū suppetit testimoniū. Nam ⁊ de sciētia ita
dicīt dñs ihesus. Hec est autē vita eterna vt co
gnoscant te solū verum deum. ⁊ quē misisti ihe
sum xp̄m. Et de opibus ita respondit. Omis q̄
reliquerit domū vel frēs aut sorores aut patrē
aut matrem aut vxorē aut filios. aut agros p
pter nomē meū centuplū accipiet ⁊ vitam et
nam possidebit. Sed ne estimetur hoc recens es
se. ⁊ prius tractatū a philosophis q̄ in euāge
lio p̄dicatum anteriores enī euāgelio philoso
phi. Aristotiles ⁊ theofrastus vel zenon atq;
hieronim⁹ sed posteriores pphetis. Accipiant

q̄ longe. ante q̄ philosophoꝝ nomen audiret
per os sancti dauid vtrūq; apte videatur exp̄s
fū. Scriptū est ei Beat⁹ homo quē tu erudieris
dñe. ⁊ de lege tua docueris eū. Dabem⁹ ⁊ alibi.
Beatus vir q̄ timet dñm. i mandatis ei⁹ cupiet
nimis. docuim⁹ de cognicōe cui⁹ p̄miū eternita
tis fructū eē memorauit. Adiciēs p̄pheta qz in
domo hui⁹ amētis dñm ⁊ erudit⁹ in lege. ⁊ cupi
ētis i mādatīs dñis gloria ⁊ diuiciē. et iusticia
eius manet in seculū seculi. De opibus quoq; i
eodem psalmo subiunxit vite eterne suppetere
premium viro iusto. Demiq; ait. Beatus vir q̄
miseretur ⁊ cōmodat. disponet sermones suos
in iudicio. quia in seculum non cōmouebitur.
in memoria eterna erit iustus. Et infra. Disper
sit dedit paupibus. iusticia eius manet in eter
num. Dabet ergo vitam eternam fides qz fun
damentum est bonū. habent ⁊ bona facta. qz vir
iustus ⁊ dictis ⁊ reb⁹ probatur. Nam ⁊ si exer
citatus sit in sermonib⁹. ⁊ desidiosus in opibus
prudētiā suā factis ēpellit. Et graui⁹ ē sciē qd
facias nec fecisse qd faciendū cōgūeris. Cōñ q̄
strēnuū eē i opib⁹. affcū infidū. ita ē ac si viciō
so fundamēto. pulchra culminū velis eleuare fa
stigia. quo plus struxeris plus corruit. qz sine
munimēto fidei opera non possunt manē. Infi
da stacio importu nauem perforat ⁊ arenosum

solum citò cedit nec pōtest imposita edificacōis
sustinere onera. Vbi ergo plenitudo premiū vbi
virtutū pfectio ⁊ quedā in factis atq; dictis eq̃
litas sobrietatis.

Capitulum. 2.

T qm̃ sola rerum sciētia explosa est ⁊
quasi inanis scdm̃ philosophie dispu
tacōnes supfluas. vel quasi semī pfecta
sententia. Cōsiderem⁹ q̃ enodem de eo scriptu
ra diuina absoluat sententiā. De quo tam mlt̃
tiplices. ⁊ implicatas at confusas videm⁹ que
stioēs esse philosophie. Nichil enim bonū sci
ptura nisi quod honestū asserit. virtutēq; in oī
rerū statu beatā iudicat. que neq; augeatur bo
nis corporis vel externis. neq; minuatur aduer
sis. Nichil tā beatum. nisi qđ a peccato alienū
sit. plenū innocentie repletū gracie dei. Scriptū
est enim. Beatus vir qui nō abh̃t in consilio im
pioꝝ. ⁊ in via peccatoꝝ non stetit. ⁊ i cathedra
pestilētie non sedit. sed in lege dñi fuit volūtas
eius. Et alibi. Beati immaculati in via. qui ābu
lant in lege dñi. Innocētia igitur ⁊ sciētia. beatū
faciunt. bone quoq; opacōis mercedem cē bea
titudinē vite eterne. superi⁹ aduertim⁹

Estat igitur vt spreto

Capitulū. 7.

patrocinio voluptatis aut doloris metu
quoz alterū quasi infractū ⁊ molliculū
alterū quasi euiratum ⁊ infirmū despuīt. i ipis

dolorib⁹ vitam beatam eminere demōstrem Qd
facile doceri potest. cū legerimus beati estis cū
vobis maledicent ⁊ psequētur. et dicent omne
malum aduersus vos ppter iusticiam. gaudete
⁊ exultate qm̄ merces vstra copiosa est in cel
Sic enī psecuti sunt ⁊ pphetas qui erant ante
vos. Et alibi. Qui vult veniē post me tollat cru
cem suam ⁊ sequatur me. Est ergo beatitudo in
doloribus quos plena suauitatis virtus compri
mit ⁊ cohercet ip̄a sibi domesticis opibus habū
dans. vel ad consciētiā vel ad gratiam. Neq;
enī pax beatus moyses. cū egiptiorum valla
tus populis. ⁊ mari clausus p fluct⁹ sibi ⁊ popu
lo patrum pē dēstrem viā p̄is meritis inuenis
set. Qn̄ autem fortior q̄ tūc cū extremis circū
uentus piculis nō delpabat salutem sed erigē
bat triūphum. Quid aaron quādo beatōrem se
credidit q̄ tūc. qm̄ medius stetit inter viuos ac
mortuos. ⁊ obiectu sui statuit mortem. ne ad vi
uoz trāfīret agmina a cadauerib⁹ mortuorum
Quid de puero daniel loquor. qui tam sapiens
erat vt inter leones fame exasperatos nulla be
stialis semīe frangeretur formidie. Ita alie⁹
a metu vt poss; epulai nec verētur. ne ad pastū
exēplo sui feras puocāet. Est ḡ ⁊ i doloē vtr⁹ q̄
sibi bone suauitatē exhibeat osciē ⁊ ideo iudicō ē
qd nō minuat dolor vtrius voluptatē. Ca. 6.

60

Ita ergo nulla virtutis decessio beatitudinis pro dolore. ita etiam nulla accessio pro voluptatem corporis aut commodum gratie quibus pulchre apostolus ait. Que michi lucra fuerunt. hec duxi propter christum detrimenta esse. Et addidit propter que omnia dampna duxi. et estimo ut stercora ut christum lucrificiam. Denique moyses dampnum suum credidit thesauros esse egiptorum et obprobrium domine crucis pretulit. nec tunc dives cum habundaret pecunia. nec postea pauper cum egeret alimento. nisi forte tunc alicui minus beatus videtur fuisse. cum in deserto quotidianam alimentum sibi et populo suo deficeret. Sed quod summi boni ac beatitudinis nemo negare audeat manna ei hoc est panis angelorum ministrabat e celo. carnis quod quotidiana pluuia totius plebis epulis edundabat. Vnde quod sancto panis ad victum deerat si quereretur sed non videbatur desse. quod non querebatur. Itaque diurno coruorum obsequio mane panis caro ad vespere deferabatur. Numquid ideo minus beatus quia erat pauper sibi. Minime. Immo magis eo beatus quod erat deo dives. Alijs ei esse quod sibi diuitem prestat ut iste esset qui tempore famis cibum a vidua petebat. largitur ei ut per dies farinam per triennium et sex menses non deficeret. et ad quotidianos usus olei vas vidue inopi sufficeret ac ministraret. Merito ibi volebat petrus

esse ubi iustos videbat. Merito in monte cum cri-
sto in gloria apparuerunt. quia et ipse pauper factus
est cum dives esset. Nullum ergo amicum prae-
diuicias ad vitam eternam. Quod euidenter dominus demon-
stravit in euangelio dicens. Beati pauperes qui-
um vestrum est regnum dei. beati qui nunc esuriunt et
sitiunt quia saturabuntur. beati qui nunc fleitis quia
ridebitis. Itaque paupertatem famem. dolorem que
putatur mala non solum impedimento non esse
ad vitam beatam. sed etiam adiumento euidentissime
pronunciatum est.

Capitulum. A.

Et et illa que videntur bona. diuicias sa-
cietate. leticiam ex parte doloris detrimen-
to esse ad fructum beatitudinis. dominico de-
claratum iudicio liquet cum dicitur. Ve vobis di-
uitibus. qui habetis consolationem vestram. Ve vo-
bis qui saturati estis quia esurietis. Et illis qui
rident quia lugebunt. Sic ergo non solum amicu-
lo non sunt ad beatam vitam corporis. aut externa
bona. sed etiam dispendio sunt. Unde enim beatus Ma-
theus etiam cum lapidaret a diuite quia pauper et in-
firmus aduersum opes regias solo erat affectu
et religione dives ut pecunia regali non muta-
ret panem vinee hereditate. eoque perfectus qui san-
guine proprio defenderet iura maiorum suorum
Ipsi quod miser achab suo iudicio quod pauperem uicari-
fecerat ut eius possideret vineam. Certum est

et sumum bonum virtutē esse. eamq; habūdaē
solam ad vitę fructū beate. nec extēius aut cor
poris bonis. sed virtute sola vitā prestari beatā
per quam vita eterna acquiri. vita enim beata
fructus pñtium. vita autē eterna spes futurorū ē.
et sunt tamen quī in hoc corpe tam infirmo. tā
fragili impossibilem vitam beatā consistere. et nō
in altitudine sapiētie suauitate cōscientie virtu
tis sublimitate. Non enim in passione esse. sed
victorem passionis eē beatum. et nec frangi tem
poralis metu doloris.

Capitulum octauū

One accedere hec que grauiā ad vim do
loris ferunt cecitatem. exilium. famē. stu
pium filie. amissionem liberorū. Quis ne
get beatum esse ysaac. qui non videbat in sene
tute et beatitudines suis bñdictōnibus confe
tebat. An non beatus Jacob. qui profugus pa
tria domo mercenarius pastor. exilium sustinu
it. filie pudiciā ingemuit esse temerātam. fa
mem ptulit. Non ergo beati quorū fide deus ac
cepit testimonium cum dicitur deus abraham. de
us ysaac. deus Jacob. Misera est seruitus. si nō
miser Ioseph. immo plane beatus. cū dñe libidi
nes in seruitute positus coherceret. Quid de scō
dauid loquat. qui trium filiorū deplorauit obi
tum. et quod hīs durius incestum filie Quō nō
tenetis de cuius successione beatitudinis auctor

exortus est. qui plurimos fecit beatos. Beati ei
qui non viderunt et crederunt fuerunt et ipsi in
sensu infirmitatis. si conualuerunt de infirmitate
fortes. Quid laboriosius autem sancto Job. vel in do
mus incendio vel filiorum decem interitu momen
tario. vel in doloribus corporis. Nunquid minus beatus
quam si illa non pertulisset. in quibus magis probatus
est. Esto tamen fuisse in illis aliquid acerbitatis
que virtus animi non abscondit dolore. Neque ei
profundum mare negauerim. quia vadosa litora
sunt. neque celum lucidum. quia interdum obtexiunt
nubibus. neque terram fecundam. quia aliquibus locis
ieiunia est glauca. aut letas segetes. quia inter mi
xtam solet habere sterilem auenam. Similiter pu
ta beate messiem conscientie interpellari aliquo a
certo dolore. nonne totius manipuli beate vite si
quid forte aduersi accidit atque amaritudinis tam
quam sterilis auena abscondit. aut ita quam lolii amari
tudo frumenti suauitate obducit. Sed iam ad proposita
pergamus.

Capitulum. nonum

Superiore libro ita diuisionem fecimus. ut pri
mo loco esset honestum et decorum. a quo of
ficia ducuntur. secundo loco quid utile. Et que
admodum in primo diximus. quia inter honestum et
decorum est quedam distinctio. que magis intel
ligi quam explicari possit. sic et cum utile tractamus
considerandum vitetur quod vtilius. Utilitatem autem non

pecuniarij lucri extimatione subducimur. sed
acquisitione pietatis sicut apł's ait. pietas aut
ad omia utilis est promissionē habens vite pre
sentis a future. Itaq; in scripturis diuinis si di
ligenter qram⁹ sepe inuenim⁹. qđ honestū est.
utile vocari. Omnia michi licent sed non omia
sunt utilia. Supra de vicij's loquebatur. Hoc
ergo dicit. Licet peccare. s; non decet. In ptate
sunt peccata. sed non sunt honesta. Luxuriari
promptū est. sed non iustum. Nō enim deo esca
sed ventri colligitur. Ergo quia qđ utile id etiā
iustum. Iustum est vt seruiamus xpō. qui nos
redemit. Ideo iusti qui pro eius noie se morti ob
tulērunt. iniusti q̄ declinauerūt de quib⁹ dicit
Que utilitas i sanguine meo id est qui iusticie
mee profectus. Vñ a illi Alligemus iustū. quia
inutilis est nobis. id est iniustus qui nos argu
it. cōtempnat. corripit. licet hoc possit etiā ad
auariciā impioꝝ hominū deriuari. que pfidie
vicina est. Sicut in Iuda proditore legim⁹ qui
auaricie studio. a pecunie cupiditate laqueum
prodicionis incurrit atq; incidit. De hac igitur
tractādū est utilitate. que sit plena honestatis
sicut ipis verbis diffiniūt apostol⁹ dicēs. Hoc
aut ad utilitatem vestram dico. non vt laqueū
vobis iniciam. sed ad id quod honestum est Li
quet igitur qđ honestū est. utile a iustum esse.

et quod utile honestum et iustum. et quod iustum utile
le et honestum. Capitulum. io.

Eqz enim michi ad mercatores lucri cu
pidine auaros. s; ad filios sermo est. Et
sermo de officijs. q; nobis quos elegi i mi
nisteriũ dñi inculcã gestio atq; infundẽ. vt ea
que mētibz ac moribz nostris. vfu atq; insti
tucōne inolita atq; impressa sunt etiã sermone
ac disciplina apiantur. Itaq; de vtilitate dictu
rus vtat illo versiculo pphetico. Dedina cor me
um in testimonia tua. et nō in auariciã. ne vtili
tatis son⁹ excitet pecunie cupiditatẽ. Deniq; a
liqui habent. Dedina cor meum in testimonia
tua. et non ad vtilitatem. hoc est illam questuũ
nundinas aucupantẽ vtilitatem illã vfu hoim
ad pecunie studia inflexã ac deriuatam. Vulgo
enim hoc solum dicũt vtile. quod questuosum
Nos aut de ea tractam⁹ vtilitate. que damnis
queritur vt cristũ lucremur. cui⁹ qst⁹ pietas ē
cũ sufficiẽtia. magn⁹ pfecto quest⁹ quo pietatẽ
acqrim⁹. que apud deũ diues ē. non caducis fa
cultatibz s; muneribz eternis i quibz nō tẽptacō
lubrica. s; cōstãs et ppetua sit grã Est igit vtilitas
alia corporal alia pietatis hĩc diuinit apl's Corpora
lis ei excitacō ad modicũ inq̃t vtil ē. pietas au
tẽ ad oia vtil ē. Quid aut tã honestũ q̃ integri
tas. qd tã decorũ q̃ immaculatũ seruaẽ corpus

et inuolutū atq; infamiatū pudorem. Quid e-
tiam tā deorū q̄ vt vidua vxor defuncto con-
gi fidem seruet. Quid etiā hoc est vtilius. quod
regnū celeste acquiratur. Sunt enimq; se castra
uerunt ppter regnū celoz.

Capitu. II.

St igit non solum familiare contuberni-
um honestatis et vtilitatis. s; eadem quo-
q; vtilitas. que honestas. Et ideo ille q̄
regnū celorum volebat omnib; apire. non qđ
sibi vtile querebat sed qđ omib;. Vnde ordo
quidem et gradus nobis faciendus est. etiā ab
hīs vtitatis et cōibus. ad ea que sunt pcellen-
tia. vt ex plurib; vtilitatis colligamus profem
Ac primū norimus nichil tam vtile q̄ diligē. ni-
chil tam inutile q̄ non amari. nam odio habet
ericiāle ac nimis capitale arbitror. Itaq; id a-
gamus vt omni sedulitate cōmendem; estima-
cōnem opimionēq; nostram. ac primū placē di-
tatem mentis et animi benignitatē influamus
in affectū hominū. Popularis enī et grata ē om-
nibus bonitas. nichilq; qđ tam facile humanis
illabatur sensibus. Ea si mansuetudine morū ac
facilitate animi moderacone precepti et affabili-
tate sermonis. verborum onere patienti quoq;
sermonum vice. modestieq; inuictur gracia in-
credibile quantum procedit ad cumulum dile-
ctionis.

Capitulum duodecimū.

Egimus enim non solum in priuatis. s
etiam in ipsis regibus quantū facilitas
blande affabilitatis profecerit. aut sup
bia verborumq; obfuerit tumor. vt regna ipsa
labefactaret et potestatem solueret. Jam si q̄s
consilio. vsu ministerio officijs popularem cō
prehendat gratiam. aut si quis periculum suū
pro vniuersa plebe offerat. non est dubium.
q̄ tantum caritatis a plebe in eum refundatur
vt populus salutem eius et gratiam sibi prefe
rat. Quātas moyses a populo illatas absolue
bat contumelias et cum dominus in insolētes
vindicaē vellet. se tamen pro populo offerebat
frequenter. vt indignationi diuine plebem sū
duceret. Quā miti sermone post iniurias appel
labat populum. consolabatur in laboribus. de
limbat oraculis. fouebat operib⁹. et cum deo cō
stanter loqueretur. homines tamen humili et
grata appellatione affari solebat. merito exsti
matus est supra homines vt et vultui eius nō
possent intendere. et sepulturam eius non rep
tam crederent. Quia sic sibi totius plebis men
tes deuincerat. vt plus eum pro mansuetudi
ne diligerent. q̄ pro factis ammirarentur.

Capitulum tredecimū.

Vid eius imitator: sanct⁹ dauid electus
ex omnibus ad plebem regendā. q̄ mitis
et bland⁹. humilis spiritu sedulus corde
facilis affectu. ante regnū se pro omnib⁹ offere
bat rex cū omnib⁹ equabat suā miliciā. et par
ciebatur laborem. fortis in prelio. māfuetus in
imperio. paciens in cōuitio. ferre magis prom
ptus q̄ referre iniurias. Ideo tam carus erat
omnibus vt inuenis ad regnū etiam inuitus
peteretur. existens coqueretur senex ne prelio in
teresset a suis rogaretur. q̄ malleint om̄s p ip
so piderari q̄ illum pro omnib⁹. Ita sibi gratis
officijs plebem obligauerat. primū vt in discor
dijs populi. exulare in ebron mallet q̄ regnāre
in iherusalē. Deinde vt etiā in hoste positam vir
tutem diligeret iusticiā etiā hys qui arma cō
tra se tulerant eqz ac suis prestandā putaret.
Deniqz fortissimū aduersē partis propugnato
rem abner ducem et inferentē prelia miratus ē.
et orantē pacis grām non aspernatus honora
uit conuiuio. interemptū infidijs doluit et fleuit
psecutus exequias honestauit. mortem vltis.
conscientie fidem prestitit. Quā filio inter here
ditaria iura transcribit. magis sollicitus ne in
nocentis mortem multam relinqueret. q̄ quo
suam mortem doleret. Non mediocre istud pre
sertim in rege sic obire humilitatis munia. vt

cōem se exhiberet etiam infimis. Alieno piculo
cūbum nō querē potum recusare. peccatū fateri
se qz ipsum pro populo offerre mortū. vt in se di
uina indignacō conuerteret cum ferienti ange
lo offerens se diceret. Ecce sum ego qui peccaui
Et ego pastor malum feci. et iste grex quid fecit
fiat manus tua in me. Nā quid alia dicam qd do
lum meditantib⁹ non apiebat os suum. et tāq̃
non audiens nullū sermonem referendum pu
tabat. Non respondebat cōuictis. cū sibi derogā
retur orabat. cū malediceretur bñdicebat. Am
bulans in simplicitate. superboꝝ fugitans. secta
tor immaculatoꝝ. quī cūnerē miscebat alimē
tis suis cū peccata p̃p̃ia deploraret. et potum su
um tempabat fletibus. Merito sic expectus est
ab vniuerso populo. vt venirent ad eū omīs tri
bus israhel dicentes. Ecce nos ossa tua et caro
tua sumus. heri et nudius terci⁹ cum esset saul
et regnaret super nos tu eras quī procedebas
et inducebas israhel. Et dixit tibi dominus tu
pascēs populum meum. Et quid plura de eo
dicam. de quo huiusmodi dei processit sentētia
vt de eo diceret Inueni dauid scdm cor meum
Quis enī in sanctitate cordis et iusticia. sicut iste
ambulauit vt impleret volūtātē dei. p̃p̃e quē et
delinquentibus posteris ei⁹ remia data. et prero
gatiua est seruata heredibus. Quis igitur non

diligeret eū quem videbat ita carum amicis. vt
quia ipse sincere amicos diligebat. eque diligi
se a suis amicis arbitraretur. Deniq; parētes e
um filijs suis. filij preferebant parentib⁹. vnde
grauiter indignatus saul. pcutere Jonathan
filium basta voluit. quia pluris apud eū valē
dauid amicitia indicabat. quā vel pietatē vel
auctoritatem paternā. Capitulu. ix.

Tenim ad incētiū caritatis cōis plu
rimū proficiūt. si quis vicē amantib⁹ red
dat. nec minus amare se probet q̃ ipse
amatur. Idq; amicitie fidelis faciat exemplis
Quid enim tā populare. q̃ grā. quid tam infū
nature. q̃ vt diligentē diligas. Quid tā molitū
atq; impressum affectib⁹ humanis. q̃ vt eum
amare inducas in animū. a quo reamari velis
Merito sapiens dicāt. Perde pecuniā ppter fra
trem ⁊ amicū. Et alibi. Amicū salutaē non eru
lescam. ⁊ a facie illius nō me abscondā. Siqui
dem vite ⁊ immortalitatis medicamētum i ami
co esse ecclesiasticus sermo testetur ⁊ summū i
caritate presidium nemo dubitauerit cū apo
stolus dicat. omnia suffert. oia credit. omnia spe
rat. omnia sustinet. Caritas nūq̃ cadit. Ideo
dauid non cecidit. quia car⁹ fuit omnib⁹. ⁊ dili
gi a subiectis q̃ timeri maluit. Timor ei tpalis
tutaminis seruat excubias. nescit dimittitatis

custodiam. Itaq; ubi timor decesserit audacia
obrepit. quomā fidem non timor cogit. sed af
fect⁹ exhibet. Prima ergo ad cōmendacōnem
nostri est caritas. Bonum est ergo testimoni
um habē de plurimoz dilectōe. Hinc nascit^r
fides ut cōmittē se tuo affectui non vereantur
etiā alieni. quē plurib⁹ eorum aduerterint. Si
militer etiā p fidem ad caritatem puenit ut
qui vni aut duob⁹ pstitit fidem. tanq̃ influ
at in animos vniuersoz. et oim acquirat gra
ciam. Duo igitur hec ad cōmendacōnem no
stri plurimū opantur caritas et fides. et terciū
hoc si habeas. qđ in te āmiracōne dignū plerū
q; existimēt et iure honorādū putēt. Ca. 17.

¶ Quia consilioz vsus maxime cōciliat
homines. ideo prudentia et iusticia i vno
quoq; desiderātur. et ea expectant a plu
ribus. ut in quo ea sint. illi deferat fides. q̃ pos
sit vtile consilium ac fidele desideranti dare.
Quis enim ei se cōmittat. quē non putet plus
sapere q̃ ipē sapiat. qui querit consilium. Necess
se est igit ut pstantior sit. a quo cōsilium petit^r
q̃ ille est qui petit. Quid enim consulas homi
nem. quem non arbitreris posse melius aliqd
reperire. q̃ ipse intelligis. Qđ si eū inueneris
qui viuacitate ingeniū mentis vigore atq; au
doritatz prestat et accedat eo ut exemplo.

et vñ paratior sit. pñtia soluat. pericula pspiciat
at futura denūciet. imminētia. argumēta expe
diant. remediū se rat in tempe paratus sit. nō
solū ad cōsulendum. s; etiā ad subueniendum
huic ita fides habetur. vt dicat qui cōsiliū pe
tīt. et si mala michi euenerint p illū fuit in eo
huiusmōi igitur viro salutē nostram et existētia
cōnem nrām omittim⁹. qui sit vt supradixim⁹
iust⁹ et prudens facit enī iusticia. vt nullus sit
fraudis metus. facit etiā prudentia vt nulla er
roris suspicō sit. Promptius tñ nos iusto viro
q̃ prudenti cōmittim⁹. vt scdm vñm vulgi lo
quat. Deniq; sapientium diffinitione. in quo
vna virtus est. cōcurrūt cetera. nec potest sine
iusticia esse prudentia. Qd etiā in nrīs inuenim⁹

cap. 16. Icit enim dauid Capitulū. 16.

Iust⁹ miseretur et fenerat. Quid feneret
iust⁹. Alibi dicit. Iocund⁹ homo q̃ mise
retur et comodat disponet sermones suos in iu
dicō. Ipsum illud nobile salomonis iudiciū
Nōne sapientie plenū ac iusticie est. Ita q; spe
ctem⁹ illud si ita est. Dūc inquit muleres in cō
spectu regis salomonis steterūt et dixit vna ad
eum. Audi me dñe. Ego et mulier hec in vno ha
bitātes cubiculo. ante diem terciū partu edito
singulos filios suscepim⁹. et eramus vna arbit
null⁹ domi. nec vlla alia nobiscum femina nisi

hos sole. ⁊ mortu⁹ est fili⁹ ei⁹ hac nocte vt ob
dormiuit sup eum. ⁊ surrexit media nocte. ⁊ ac
cepit filiam meum de sinu meo. et surrexi ma
ne vt lactare puulū. ⁊ inueni mortuū. ⁊ considera
ui eū diluculo. ⁊ nō erat fili⁹ me⁹. Et rēspo dit al
tera nō s̄ fili⁹ me⁹ ē hic q̄ vixit fili⁹ aut tuus
mortu⁹ est. Et hec erat cōtencō. Cū itaq; sibi fi
liū vendicaret supstitem. Defunctū aut suum
negaret. Tūc rex iussit afferri macherā ⁊ in
fantem diuidi. ac singulas partes dari singu
lis. dimidiā vni ⁊ dimidiā alteri. Exclamat mu
lier que vero erat affectu p̄mota. Nequa q̄ do
mine infantem diuidas. detur potius illi et vi
uat. et ne interficias eum. At illa rēspōdit al
tera. neq; me⁹ neq; hui⁹ sic infans diuidite e
um. Et statuit rex dari infantem ei mulieri que
dixerat. nolite interficē eū. Date eum illi muli
eri quia mota sunt inquit viscera eius in filio
suo. Itaq; non immerito estimatus est intelle
ctus dei in eo esse. Qm̄ que occulta sunt. deo in
spirante cognouit. Quid aut oculū⁹ interno
rum viscerum testimonio. In que sapientis in
tellectus velut quidam pietatis descendit ar
biter ⁊ velut quādam genitalis alui vocem e
ruit. quam maternus patuit affectus. qui eli
gē filiū suum vel apud alienā viue. q̄ in cōspe
ctu matris necari. Sapiētē igit fuit latentes

distingueret cōscientiās. et occultis eruere rei
tatem. et velut quadā machera. ita spiritus gla
dio penetrare. nō solū vteri sed etiam aie et mē
tis viscera. Iusticie quoq; vt que suū necaue
rat. alienū non tolleret. sed vera mater recipe
ret suū. Deniq; etiā scriptura hoc pronūciat.
Audiuit inquit omis israhel. hoc iudiciū quod
iudicauit rex salomon. et timuerūt a faciē egis
eo q̄ intellect⁹ dei esset in eo vt faceret iustici
am. Deniq; et ipse salomon ita poposcit sapien
tiam vt daret sibi cor prudēs audiē et iudicā
eum iusticiā.

Capitulū. iā.

Iquet igitur etiā scdm scripturā dīmā
que ātīquior est. sapiētiam sine iusticia
esse non posse. quia vbi vna eaz virtu
tum. ibi vtraq; est. Daniel quoq; q̄ sapiētee
alta interrogacōne fraudulēte accusacōis de
prehendit mēdaciū. vt calumpniator sibi re
sponsio non cōuenir. Prudentie igitur fuit. vo
cis sue testimonio reos prodē. Iusticie quoq;
nocētes supplicō dare. innocentē subducere. Est
igitur indiuiduū sapiētie atq; iusticie contuber
nium sed vulgi vsu diuiditur vna quedā forma
virtutū. vt temporantia sit in despiciēdis volu
ptatibus fortitudo spectet in laborib⁹ et piculis
prudētia in delectu bonoz sciēs cōmoda et ad
uersa distinguere. iusticia que sit bona custos

luris alieni. et vindex proprietatis. suū cuiq; cōser-
uans. Sit igitur nobis cōis opimōis grācia q̄
dupartita hec facta diuisio. l̄ ab illa subtili di-
sputatōne philosophie. sapientieq; limande
veritatis causa quasi ex adito quodā erutum
retrahentes pedem. forensem vsū ac popularē
sensum sequamur

Capitulum. 18.

Ac igit̄ diuisioē seruata vt reuertamur
ad p̄positum prudētissimo cuiq; causam
nrām cōmittim⁹ et ab eo cōsiliū prom-
pt⁹ q̄ a ceteris poscām⁹. Prestat tñ fidele iusti-
cōsiliū viri et sapiētissimi ingemo frequēter
preponderat. vtilia enī vulnera amici q̄ alioꝝ
oscula. Deinde quia iusti iudiciū est. sapien-
tis autem argumentum. In illo censura discre-
tōis. in hoc calliditas inuentiōis. Quod si
vtrumq; connectas erit magna consiliorum sa-
lubritas. que ab vniuersis spectatur amīcatōe
sapientie et amore iusticie. vt omnes querant
audire sapientiam ei⁹ viri in quo vtriusq; vir-
tutibus copula fit. Sicut querebant om̄s ēges
terre videre faciē salomōis. et audiē sapiētā
ei⁹. Ita vt saba regina veniet ad eū et tēpraret
eum in questionib⁹ et veniet et omia locuta est
que habebat in corde suo et audiuit omnē sa-
pientiam salomōis. nec vllum verbum prete-
ruiit eam. Que sit ista quam nichil pretereat⁹

nec sit aliquid quod ei nō annūciauerit. verus
salomon. cōgnosce o homo ex hīs que audis
loquentē. verus est inquit sermo quē audiui i
terra mea de sermōib⁹ tuis. ⁊ de prudētia tua
⁊ nō credidi hīs qui dicebant michi. donec ve
ni ⁊ viderūt oculi mei. Et nūc non est nec dimi
dia quidē pars scdm ea q̄ ānunciabant michi
apposisti bona. sup omnia que audiui in terra
mea. Beate mulieres tue. ⁊ beati viri tui. qui as
sistunt tibi. qui audiūt omnē prudentiam tuā.
Intellige vniū veri salomonis. ⁊ que apponū
tur in eo cōmūo. Intellige sapiēter ⁊ cōsidera
in qua terra congregatio nationū audierit fa
mam. sapiētie vere atq; iusticie. et quib⁹ eū vi
dent oculis cōtemplantib⁹ vtiq; que non vidē
tur. Quomā que vidētur temporalia sunt. que au
tem non videntur eterna. Que sunt beate muli
eres. de quib⁹ dicitur. quia multe verbum dei
audiūt ⁊ pariunt. Et alibi. Quicūq; enim fecit
verbum dei. ipse meus frater. soror ⁊ mater est
qui etiā pueri tui beati qui assistunt nisi paul⁹
qui dicebat vsq; in hūc diem sto protestās mi
nori ac maiori. ⁊ himeon qui expectabat. redem
p cōnem israel. Quō enī dimitā posceret miy
q̄ assistēs dño discedēdi habē facultatē nō po
terat nisi voluntatē dñi adeptus esset. Exempli
causa ppositus salomon est. a quo certatim vt

ut ei⁹ audiret sapientia postulabat. Joseph quoq; nec in carcere feriat⁹ erat. quo min⁹ de reb⁹ incertis cōsuleretur. Cuius cōsiliū egypto vniuerso profuit vt non sentiēt seprē annoꝝ sterilitatem. aliosq; populos misere famis leuaret ieiūmo. Daniel ex captiuis regaliū cōsulcorum arbiter fact⁹ cōsilijs suis emendauit pñtia. anūciāuit futura. Ex hijs enī que frequēter interpretatus ostenderat vere se esse annūciatum. fides ei in omib⁹ deferbat. Sed etiam tercius loc⁹ de hijs qui amiracōe digni extimarētur ioseph. salomōis a daniel exemplo decursus videtur

Capitulum. 19.

Am quid de moyse loquat cui⁹ omis israel quotidie cōsilia p̄stolabant. quoz vita fidem sociabat prudētie. amiracōez q; ei⁹ augebat. Quis se nō cōmittēt cōsilio moyse. cui seniores si qua supra suū intellectum a v̄tutem esse arbitrarētur dijudicāda seruabāt. Quis daniel cōsiliū refugeret. de quo de⁹ ip̄e dixit. quis dānele sapientiōr. Aut quō homines de eorum dubitatē mentib⁹ possent. quib⁹ de⁹ tantā referebat grāciam. Moyse consilio bella conficiebantur. moyse meritis de celo affluebat alimonia. potus e petra. Quam purus danielis animus vt mulceret barbaros mores. mitigaret leones. Que in illo temperantia

quāta animi a corpis continentia. Nec immeri-
to mirabilis fact⁹ omnib⁹ qñ quod vehemēter
āmirantur omnes regalibus fultis amīcīis
aurū nō querebat. nec delatū sibi honorem pl⁹
faciebat q̃ fidem. Quinetiā pidi cari malebat
pro lege dñi. q̃ pro gracia hominis inflecti. Nā
de sancti Joseph quē pene p̃terierā castimonia
a iusticia quid dicam. quaz altera illecebēs fe-
riles respuit. refutauit premia. altera mortē cō-
tempnit. metū ēppulit. carcerē preoptauit. Quis
hūc priuate cause ad consulendū ydoneum nō
iudicaret. cuius feras anim⁹. a mens fertilis tē-
poris sterilitatē. quodam osilionū. a cordis vbe-
re fecundauit.

Capitulum. 20.

Duer tim⁹ igitur q̃ in acquirēdis osilijs
plurimū adiūgat vite probitas virtutū
prerogatiua. beniuolentiē vsus. frugali-
tatis gratia. Quis enim in ceno fontem requirat
Quis e turbida aqua potū petat Itaq; vbi luxū-
ria est vbi intemperantia. vbi vicōrum confusio
quis inde sibi aliqd hauriēdū exstimet. Quis
non despiciat mox colluionem. Quis vtilem
cause aliene iudicet quē videt inutilem sue vite
Quis iterū improbū maliuolum. cōtumeliosum
non fugiat a ad nocendū paratū. Quis non cū
omni studio declinet. quis vero q̃uis instruādū
ad cōsiliū opem difficilem tamē accessu ambiat

In quo fit illud tāq̃ si quis aque fontē produ-
dat. Quid enī prodest habē sapiētiā. si cōsili-
um neges si cōsulendi interdudas copiā. Clau-
fisti fontem ut nec alijs influat nec tibi profit
Pulchre autē a de illo cōuenit. qui habens pru-
tētiā conmaculat eam vicōꝝ sordibus. eo q̃
aque exitum cōtaminet degeneres aīos vita
arguit. Quō enim potes cum indicaē cōsilio fu-
piorē quem videas inferiorē morib⁹. Supra
me debet esse. cui cōmittere paro. An vero eū
pdoneum putabo. qui michi det cōsiliū qd
non dat sibi. a michi eū vacare credā. qui sibi
non vacet cui⁹ aīū voluptates occupēt. libido
deūiciat. auaricia subiūget. cupiditas perturb⁹
quatiat met⁹. Quō hic cōsiliū loc⁹ vbi nullus
quiescit. Ammirand⁹ michi a suscipiendus cōsi-
liari⁹ quē p̃picius dñs patrib⁹. offensus abstu-
lit. Quis imitator deb⁹ esse. qui pōt cōsiliū da-
re. a alienā a vicis custodiē. prudentiā quo ni-
hil inquinatū in illā incurrat. Quis igitur tā-
q̃ vultu spēm preferat pulchritudinis. a belui-
nis posteriorib⁹ ac ferinis vnguib⁹ forme supe-
rioris dehect⁹. grā. cū tā amābilē a p̃dara fōi-
tutū sit. a spāl pulchritudo sapiē. sic seies scri-
ptūe idicat. ē etei speciosior sole. a sup oēs stel-
laz dispositōez luci opata iucior p̃or luce. Etei
hāc suscipit nox sapiā. aut nō ouiat Ca. 21.

70

grm⁹ de eius pulchritudine a scripturæ
 testimonio cōprobaui⁹. superest vt doce
 am⁹ scripture auctoritate. nullum eius
 contuberniū cū vicis esse. sed indiuiduā. cū ce
 teris virtutibus cōiunctōnem. Cui⁹ spiritus est
 discretus sine inquinamēto cert⁹ sanct⁹. amās
 bonum. acutus. qui nichil vetet bñfacere. beni
 gnus stabilis. certus. secur⁹. omnem habēs vir
 tutem. omia prospiciens. Et infra sobrietatē do
 cet iusticiam a virtutē. Omia igitur opatur pru
 dentia. cū omnib⁹ bonis habet cōsortium. Nam
 quomodo potest vtile consiliū dare nisi habeat
 iusticiam vt induat cōstantiam mortem nō re
 formidet. nullo terrore. nullo metu reuocet. nul
 la adulacone a vero deflectatur. Epiliū nō re
 fugiat. que nouerit sapiētī patriam mūdū eē
 Egēstatem non timeat. que nichil deesse sapiē
 ti sciat. cui totus mūd⁹ diuiciarū est. Quid enī
 precelsius eo viro. qui auro moueri nesciat. cō
 temptū habeat pecuniarū a velut ex arce quadā
 despiciat hominū cupiditates. Qd qui fecerit.
 hunc homines supra hoīez esse arbitrant^r. q̄s
 est inquit a laudabim⁹ eum. fecit enim mirabi
 lia in vita sua. Quō enim nō ammirand⁹. qui di
 uicias spernit. quas pleriq; salutē pprie pretule
 rūt. Decet igitur omēs censura fragilitatis. con
 tinētie auctoritas. a maxime eum qui honore

preſt; ne p̄minenfem viz theſauri poſſideant
fui. ⁊ pecunijs ſeruiat. q̄ preſt libeīs. Illud ma
gis decet vt ſupra theſaur; ſit aīo. et infra ami
cum obſequio. Humilitas enī auget grā; hec
plena laudis ⁊ digna primario viro. nō cōem
cū tēijs negociatorib⁹. ⁊ galathis mercatori
bus habē. turpis lucri cupidinē. nec omne lo
cū locaē in pecunia. ⁊ tāq̄ mercenario munē
quotidianos numeratē queſt⁹ calculari cōpen
dia. Qd̄ ſi ab hīs ſobriū aīm gerere laudabī
le eſt. quāto illud p̄ſtanti⁹ ſi dilectōnem mē
titudinis libeālitate acquiras. neq; ſupflua cu
ra circa importunos neq; reſtricta circa indigē
tes. plurima aut̄ ḡna liberalitatis ſunt. non ſo
lum quotidiano ſumptu egētibus quo vitam
ſuſtinē ſuā poſſint diſponē ac diſpenſaē alimo
niā verū etiam hīs qui publice egē. verecūda
tur cōſulē ac ſubueniē quatin⁹ cōis egenorum
alimonia non exhauriat. De eo enim loquor
qui preſt alicui muneri. vt ſi officium ſacerdo
tis gerat ac diſpenſatoris. vt de bñs ſuggerat
ep̄o nec reprimat. Si quē poſitum in neceſſita
te aliqua cognouerit aut delectum ep̄ibus ad
inopie neceſſitatē redactum maxime ſi non ef
fuſione adoleſcētie. ſ; direpcōe alicui⁹ ⁊ amiſſi
one p̄imoni⁹ i eā ceciderit iniuriā vt ſūptū exer
cere diuenu non queat.

Capitū. 22.

Vmma etiā liberalitas captos redimē
eripere ex hostiū manib⁹. subtrahere ne
ā homiēs. ⁊ maxime feminas turpitudi
ni redimē. parētib⁹ liberos. parentes liberis.
cūes patric restitue. Nota sūt hec nimis illirici
vastitate ⁊ tēcie. quāti vbiq; venales erant to
to captiui orbe. quos si reuoces. vnus prouicie
numez explere possent. fuerūt tamē qui etiā
quos ecclie redemerunt. in seruitute reuocāe vel
lēt. ipsa grauiores captiuitate quā inuictet Ita
lie. Nā misericordiam ipis si in captiuitatē remis
sent seruirent liberi. si venditi fuissent seruitutis
ministerium non recusarent. ⁊ nolūt alienam lib
tatem rescindere. qui suā seruitutem nō possent
rescindere. nisi forte precium recipe emptori pla
ceret in quo tñ non rescinditur seruitus sed re
dimit. Precipua est igitur liberalitas redimere
captiuos ⁊ maxime ab hoste barbaico q̄ nichil
humanitatis deferat ad misericordiam. nisi q̄
auaricia reseruauerit ad ēdempcōnē. Es alienū
subire si debitor soluendo nō sit. atq; ardetur ad
solucōem que sit iure debita. ⁊ inopia destitute
nutrire parulos. pupillos tueri. Sūt etiā qui
virgines orbatas parētib⁹ tuende pudiciē
gratia connubio locent. non solū studio s; etiā
sumptu adinuēt. Est etiā illud gen⁹ liberalita
tis qd apostolus docet. vt si quis fidelis habet

viduas subministrat ill' vt earum alimonis
nō grauetur eccl'ia vt hijs que vere vidue sūt
sufficiat. Vt igitur hmoi liberalitas. sed nō
cōis omnibus. Sūt enim pleriq; etiam viri bo
ni qui tennes sūt censu cōtentū quidem exiguū
ad sui vsum. s; non ydoneū ad subsidium leuā
de paupertatis aliene. Tamen suppetit aliud be
neficiētie gen⁹ quo inuacē possent inferiorem

St enim duplex lite Capitulu. 27.

ralitas. vna que subsidio rei adiuuat id
ē vfu pecunie. Altera que opex collacōe
impenditur multo frequēter splendidior mul
toq; darioz. Quāto illustri⁹ abraham captum
armis victricibus receperit nepotem. q̄ si re
demisset. quāto vtilius egem pharaonem san
ct⁹ Joseph⁹ consilio prouidentie inuit q̄ si contulisset
pecuniam. Pecunia enī vni⁹ ciuitatis non edi
mit vbertatē pspiciētia tota⁹ egypti p quūquē
nium famem repulit. facile aut pecunia consumi
tur. consilia exhauriri nesciūt. Nec vfu augētur
pecunia minuit a cito deficit. atq; ipa; destituit be
nigritatē. vt quo pluib; largiri volueis eo pau
ciores adiuues. a sepe tibi desit qd aliū offerēdū
putauis. consilij aut opesq; collacō q̄ i plures dif
fundit eo redūdantior manz. a in suū fontē re
currit. In se enim refluūt vbras prudētie. a quo
plurib; fluxerit. eo exercit⁹ fit oē qd remanz

Liquet igitur debere esse liberalitatis modū ne
fiat inuūlis largitas. Sobrietas tenēda est ma
xime a sacerdotib⁹ vt non pro iactātia. sed pro
iusticia dispensent. Nusq̃ enim maior auiditas
petitōnis. veniūt validi. veniunt nullā causam
nisi vocandi habētes ⁊ volunt subsidia euacua
re pauperū. eximamē sumptum. nec eriguo con
tēti maiora querūt. habitu vestium captantes
petitōnis suffragiū ⁊ nataliū simulacōne lucrā
tes incrementa questuū. hīs si quis facile fidē
deferat cito exhaurit pauperū alimonis futura
cōpendia. Modus largiendi assit. vt nec illi in
anes recedāt neq; transcribatur vita pauperū
in spolia fraudulētorū. Ea ergo mēsurā sit vt ne
q; humilitas deseratur. nec destituat necessitas
Pleriq; simulāt debita. sit veri examē. Erutos
se p latrocinia deplorāt. aut iniūria fidem faciat
aut cognitō psonę. quo ppenius inueēt. Ab ec
clesia eligatis sumptus impcēdos si desit ei alē
di copia. Itaq; quī modū seruat auarus nulli
sed larg⁹ omnib⁹ est. Non enī solas aures pte
re debem⁹ audiendis precātium vocib⁹. sed eti
am oculos cōsiderandis necessitatib⁹. plus da
mat bono opatori debilitas q̃ vox pauperis. Ne
q; vero fieri potest vt non extorqueat amplius
importunitas vociferantium. s; non semp impu
dentie locus sit. vidend⁹ est ille qui te nō vid⁹

Equirend⁹ est ille qui erubescit videri. Ille eti-
am clausus in carcerē occurrit tibi. ille affectus
egritudine mentem tuā psonet. qui aures nō
potest. Quo pl⁹ te opari viderit popul⁹ magis
diliget. Scio plerosq; sacerdotes. quo pl⁹ con-
tulcrunt pl⁹ habūdasse. quoniam quicūq; bo-
nū oparium videt. ipsi confert qđ ille suo offi-
cō dispenset. secur⁹ qđ ad pauperem sua pueni-
at misericordia. Nemo ei vult n̄ paupī pficere
collatōne suā. Nā si quē ā immoderatū aut mi-
nis tenacē dispēsatorē viderit. vtzq; despiciet
Si aut supfluis erogacōib⁹ dissipet alieni fru-
ct⁹ labors ā recōdat saccul⁹ Sicut igit mod⁹
liberalitatis tenēd⁹ ē. ita et calcar plexq; adhi-
bēdū videt. Mod⁹ ideo vt qđ bñfacis id quoti-
die facē possis ne sbrēhas necessitati. qđ in di-
seris effusioni. Calcar ppter ea. qđ meli⁹ opae
pecunia in paupis cibo. qđ i diuitis sacculo. Ca-
ue ne intra loculos tuos includas salutem imo-
pum ⁊ tāq̄ in tumultis sepelias vitā pauperū
Ouit donae Joseph Capitulu. 28.
totas egypti opes. ⁊ effundere thesau-
ros regeos. noluit tamen de alieno effu-
sus videri. Maluit frumēta vendē qđ donare
efuricib⁹. qđ si paucis donasset plurib⁹ defuis-
set. Eā liberalitatem pbauit que bñdaret om-
nibus. Patrefecit horrea vt omnes emercent

vbi equalitatem haberi debet a vt michi sibi pō
tentior vendicet. nichil plus vsurpet dicio. Si
ue enim pauper siue diues. in xpō vnū sunt. Ni
hil sanctior sibi pl⁹ arroget. ipm enim parē eē.
est humiliorē esse. S; nec psonam alterius acci
piam⁹ in iudicō. grā ab sit. causam merita decer
nant. Nichil sic opinionē ymmo fidē grauat q̄
si in iudicādo potentiori do nes causam inferio
ris. vel pauperē innocētē arguas diuitē excu
ses reum culpe. Pronū quidē est gen⁹ hominū
fauere honoracōib⁹. ne lesos sese putēt. ne vi
cti doleant. S; primū si offensam vereris. nō re
cipias iudiciū. si sacerdos es. aut si quis q̄ alius
non laceases. Licet tibi filē in negotio dūtaxat
pecuniario. q̄ q̄ sit cōstantie adesse equitati. In
causa autē dei vbi cōionis piculum est. etiā dīl
simulare. pccm est nō leue. Capitulū. 38.

Vid autē tibi prodest fauere diuiti. an
quā citius amantē ēmunerat. Hīs enī
fauem⁹ frequētius. a quib⁹ referende
vicem speram⁹ gratie. Sed eo magis infirmo a
inopi nos studē cōuenit. quia pro eo qd nō ha
bet remuneracōnē speram⁹ a domino ihesu. Qui
sub specie cōuiuij generalē virtutum edidit for
mam. vt hīs potius nostra cōferam⁹ beneficia
qui nobis ea nō possent repñtare. dicens ad cō
uiuiū. atq; epulas non eos qui diuites sūt atq;

pauperes imitandos. Diuites enim rogari vi-
dentur. vt ipsi quoq; nobis reddant conuiu-
um. pauperes quia non habent quod restitui-
ant cum acceperint remuneratorem nobis fa-
ciunt deum. qui se pro paupe obligandum ob-
tulit. Ad ipsum quoq; seculi vsum consolatio
beneficij facta in pauperes magis q̃ in locu-
pletes pl⁹ inueniat. quia diues dedignatur bene-
ficiū. & pudet eum debitorem esse gratie. Qui
etiam id quod collatum est sibi meritis suis ar-
rogat quod velut debitum acceperit. vel ideo
datum sit eo q̃ qui dedit reddendū sibi a diui-
te vberi⁹ extimauit. Ita in accipiēdo bñficiū
eo ipso q̃ acceperint diuites dedisse magis q̃ ac-
cepisse existimāt. paup vero & si nō h³ vñ red-
dat pecuniā refert grām. In quo certum est q̃
pl⁹ reddat q̃ acceperit pecuniā ei nūmo soluitur
grā nūq̃ eximamur. Reddēdo vacuat pecunia
grā autē & hñdo soluit. & soluēdo refinet. Deim
de qđ diues ē fugit paup fateē. q̃ sit obligat⁹
debito. sibi q; subuentum. non honori suo de-
lactum putat. donatos sibi arbitrat⁹ filios.
Vitā redditā reseruatā familiā. Quā-
to igitur melius apud bonos q̃ apud ingra-
tos locare beneficiū. Vñ dñs ad discipulos
ait. Nolite possidere aurū neq; argētum neq;
pecuniā. qua velut falx pullulātē in peccatōib⁹

subsidium frumentariū. ne gratis accipiēdo cul-
tus terrarū relinqueret. Quomā qui alieno vti-
fuum negligit. Itaq; primo oīm coaceruauit pe-
cunias. deinde instrumenta cetera ad postremū
intra terrarū regi acquisiuit. non vt omēs exue-
ret suo. sed fulciret. publicū tributū cōstitueret
quo sua tutius habē possent. Qd ita fuit gratū
omnib⁹. quibus terras ademērat. vt nō vendi
cōnem sui Iuris. se redēptōnem putarēt salu-
tis. Deniq; dixerūt. sanasti nos inuenim⁹ grāz
in cōspectu dñi nostri. Nā q de p̄prietate nil ami-
serant qui ius receperāt q de vtilitate nil pdide-
rant. qui acquisierant p̄petuitatem. O virū ma-
gnū qui nō largitatis supflue tempalem capta-
uit gloriā. s; p̄petuam cōmoditatem cōstituit p-
uidentie. fecit enim vt tributis populi se inuaret
suis. nec intēpe necessitatis aliena s̄sidia de-
siderarent. Melius ei fuit cōferre aliquid de fru-
ctib⁹. q̄ totū de iure amittē. Quā p̄p̄tione col-
lacōnis statuit q in p̄uēdo p̄spicaci⁹ q in tri-
buto liberalior. Deniq; nūq̄ egyptus h̄mōi fa-
mem p̄tulit. Quā predare aut collegit futura p̄-
mum. q̄ argute regalis interpret somnii verita-
tem expressit. Somnium regis p̄mum hoc fuit
Septē iuence ascēdebant de flumine visu de-
core q pingues corpore. q ad orā pascebātur flu-
mis. Alię quoq; vitule visu deformes ac ieiune

corpore. post illas iuuenecas ascendebant de flu-
mine et iuxta eas in ipso riparum thoro pasce-
bantur. et vise sunt hee vitule tenues atq; exi-
les deuorare illas que prestabant et forma et
gracia. Et sompnum scdm hoc fuit. Septem
spice pingues electe et bone de terra fugebāt.
et postea septem spice exiles. et vento corrupte
ac madide se subicere moliebantur. et visum
est qd letas et vberes spicas. spice tenues et ste-
riles deuorauerunt. Hoc sompnum ita aperu-
it sanctus Ioseph. eo qd septem iuuenes septē
anni forent et septem spice similiter et feti et
fructu interpretatus tempa. fetus enim iuuen-
es annū exprimit. et fructus segetis annū cōsum-
mat integrum. que ideo ascendebāt de flumine
qd dies anni ac tpa fluminum pretereūt modo
et cursim labūtur. Annos itaq; septē priores
vberes terre fertiles ac fecundos dedarat fu-
turos. posteriores aut alios septem annos ste-
riles. atq; infecundos. quorum sterilitas assu-
mptura foret vbertatem superiorū. Qua gracia
prospiciendum ammonuit. vt vberioribus
annis congregaretur subsidium frumentari-
um. quod sustentare posset inopiam future in-
fecunditatis. Quid primum mirer. Ingeium
quo in ipm veritatis descēdit cubile. an cōsiliū
quo tā graui atq; diuturne p̄sperit necessitati

an vigilantia atq; iusticiam. quarū altera im-
posito sibi tanto munere congregauit tā multi-
plices cōmeatus. altera q̄ equali tatem p omēs
seruauit. Nā de magnanimitate quid loquar:
q̄ venditus a fratrib⁹ in seruitutē non retulit i-
uriā. sed famem depulit. Quid de suauitate. q̄
dilecti fratris pntiam pia fraude quesuit. quē
simulato p elegantia furto reū statuit rapine.
vt obsidem teneret gratie. vñ merito ei a patre
dicūtur. filius meus ampliatus Joseph. filius me-
us ampliatus zelotes. fili⁹ me⁹ adolescentior Ad-
inuet te dñs meus ⁊ bñdicat te bñdictōne celi
a summo. bñdictōne terre habētis omia ppter
bñdictōnem patris tui ⁊ matris tue. Preualuit
super bñdictōnes mōstium manētium. ⁊ deside-
ria colliū eternoꝝ. Et i deutronomio. Qui visus
es inquit in rubo vt veniat sup caput Joseph.
⁊ sup verticem ipi⁹. honorific⁹ inter fratres pri-
miti⁹ tauri. decus eius cornua vnicornis in ip-
sius cornua gentes vtilabit. simul vsq; ad ex-
tremū terre ipsi decē milia effrem. et ipsi milia
manasses.

Capitulum. 27.

Alis itaq; debet esse qui cōsiliū alteri
det vt seipsum formā alijs prebeat ad ex-
emplū bonoꝝ opoꝝ in doctrina in integri-
tate. in grauitate. vt sit eius sermo salubris at
q; irreprehensibil. cōsiliū vtile. vita honesta

sentētia decora. Talis erat paul⁹ qui cōsiliū
dabat virginib⁹ magisteriū sacerdotib⁹. vt p̄
mū seipfū formā nobis p̄beret ad imitandum
Ideo ⁊ humiliari scēbat. sicut sciuit ⁊ Ioseph
Qui fūmo ort⁹ patriarcharū gñe nō dedignat⁹
de genere seruitutē exhibebat eā obsequiis il
lustrabat virtutib⁹. Sciuit humiliari qui ⁊ vē
ditorem ⁊ emptoriē passus est ⁊ dñm appella
bat eū. Audi humiliatē se. Si dñs me⁹ ppter
me nichil scit in domo sua. ⁊ omia quēcūq; ha
b; dedit i man⁹ meas. neq; subtradū est a me
quicq; ppter te. quia vxor illi⁹ es. quō faciā
verbu hoc malū. ⁊ peccabo coram dño. Plena
vox humilitatis. plena castimonie. Humilita
tis quia dño deferēbat. honorificentie q̄ refere
bat grām plena quoq; castimonie. q̄ turpi fla
gitio contaminari graue peccatum putabat.
Talis igitur debet esse consiliarius qui nichil
nebulosū habeat. nī fallax nī simulatum qđ vi
tam ac mores eius refellat. nichil improbum
ac malinolum quod auertat consulētes. Alia
sunt enim que fugiūtur. alia que contempnū
tur. sfugimus ea que possunt nocere. que ma
liciose possunt in noxā serpere. vt si is q̄ cōsuliē
dubia sit fide ⁊ pecunie auid⁹ vt possit p̄cio mu
tari. si inuiciosus hic fugitur ac dedimatur. Qui
vero volūtari⁹ interpretās ⁊ si alienus a fraude

ramē auar⁹ ⁊ cupidior lucri turpis. hic contēp
nitur. Qd enim specimē industrie quē fructū
laboris edere potest. quā cūpe aio curam ac so
licitudinē q se torpori dedit atq; ignauiē. Ideo
boni vir consilij dicit. Ego enī didici in quibus
scio sufficiens esse. Sciebat ei oīm malorum ra
dicem esse auariciā. ⁊ ideo suo cōtentus erat. ali
enum nō equirebat. Satis michi est inquit qd
habeo siue paz siue plurimū habeā michi plu
rimū est. Expressius aliquīd dicendū videtur si
ignoto verbo vsus est. Efficat michi inquit in q
sum idest nec deest nec supfluit. Non deest quia
nichil quero amplius. nō supfluit quia non so
lum michi habeo sed plurib⁹. Capitu. 26.

De pecuniā. ceter⁹ de omnib⁹ dici pōt
qz efficiebant illi pntia. hoc est nō maio
rem honore. non obsequia vberiora desi
derabat. nō glorie immodice cupid⁹. aut grām
indebite querebat s; debiti finē certaminis. pa
ciens laboris secur⁹ meriti prestolabat. Scio in
quit ⁊ humiliari. Nō ergo indota humilitas s;
que habeat sui modestiā ⁊ scientiā laudi datur
Est enim humilitas fortitudinis. ē impericie at
q; ignorantie. et ideo scriptura ait. Et humiles
spiritu saluabit. Preclare ergo dixit. scio et hu
miliari. qd est quo i loco. qua moderacōe. quo
fine. in q officō i quo munē. Rescūit pharise⁹

humiliari. ideo delect⁹. Sciuit publicanus. ideo
iustificat⁹ est. Sciebat et habundare paul⁹. quia
aiam habebat diuitie. et si thesaur⁹ diuitis non
habebat. Sciebat habundare quia non querebat
datum in pecunia sed requirebat fructum in gratia
Possum⁹ et sic intelligere quia sciebat habundare
qui poterat dicere. Os nostrum patet ad vos o cori
thii. cor nostrum dilatatum est. In omnibus erat im
but⁹. et saturari et esurire. Beat⁹ qui sciebat sa
turari in christo. Non ergo illa corporalis sed spiritualis
est saturitas quam operatur scientia. Et merito sci
entia opus est. quia non in pane solo vivit ho
mo. sed in omni verbo dei. Ergo qui sic sciebat sa
turari et sic esurire sciebat ut semper noua quere
ret. esurire et sitire in domino. Sciebat esurire. quia
sciebat quia esuriētes manducabunt. Sciebat et
poterat habundare. qui nichil habebat et posside
bat omnia. Egregie itaque viros alicui prestantes
muneri commendat iusticia. et contra iniquitas
destituit atque impugnat. Exemplo nobis est scri
ptura que dicit quia cum populus israhel periret morte salo
monis rogassent filium eius roborem ut reuelaret cerui
ces eorum a fuitute dura. et patrem imperii tem
peraet sterilitate. ille spreto simili consilio de fug
gestionem adolescentium et sponsum fecit dedisse hu
iusmodi. quia et onus adhaeret super paternum iugum et
leuiora grauioribus supplicibus mutaet quo transo

Erasperati responderunt populi. Non est nobis potestas cum dauid. neque hereditas in filiis yesse. Reuertere unusquisque in tabernacula tua israel. quoniam hic homo neque in principem neque in ducem. Itaque desertus a populo ac destitutus vix duarum tribuum propter dauid meritum habere potuit societate. Claret ergo quoniam equitas imperia confirmet. et iniusticia dissoluat. Nam quomodo potest malicia regnum possidere. que ne unam quidem privatam potest regere familiam. Summa igitur benignitate opus est ut non solum publica gubernacula sed etiam privata intra tueamur plurimum in uat benigni uolentia que omnes studij beneficijs amplecti. Deumque officijs. obpignerae gratiam. Ca. 21.

Stabilitatem quoque sermonis diximus ad ecclesiam gratiam valere plurimum. Sed hanc esse volumus sinceram ac sobriam sine ulla adulatione. ne simplicitate ac puritatem alioquin deceat sermonis adulatio. forma enim esse debemus ceteris. non solum in ope sed etiam in sermone in castitate ac fide. Quales haberi volumus tales sumus. et qualem affectum habemus tale apiamus. Neque dicamus in corde nostro uerbum iniquum. quod abscondi putemus silentio quia audit in occulto dicta qui occulta fecit et cognoscit secreta viscerum qui sensum visceribus infudit. Ergo tamquam sub oculis constituti iudicis.

quicquid gerim⁹ in luce positi⁹ putem⁹ vt om
nib⁹ manifestetur.

Capitulum. 28.

Luximū itaq; prodest vnicuiq; bonis iū
gi adoleſcētib⁹. quoq; vtile. vt daros ⁊
ſapiētes viros ſequātur. qm̄ qm̄ ⁊ gre
ditur ſapiētib⁹. ſapiens eſt. qui aut̄ coheret
imprudētib⁹ agnoſcitur. ⁊ ad inſtrudōnem
itaq; plurimū proficiat ⁊ ad pbitatis testi
mū. Ostendūt enim adoleſcētes eoz se imita
tores eſſe quib⁹ adherēt. ⁊ ea cōualescat opio
q; ab hīs viuendi acceperint ſimilitudinē. cū
quib⁹ cōuerſandi hauſerit cupiditatē. Inde
tant⁹ Iheſus naue q; cū non ſolū erudiūt ad
legis ſciētā moyſi copula. verumetiā ſanctifi
cavit ad grām. Deniq; cū in eius tabernaculū
diuina refulgere pntia videreſ maiestas dñi.
ſol⁹ eāt i tabnaculo ihs naue. moyſes cū dñō
loqbat. ihs piter nube ſacra tegebat pſbitci
⁊ ppl⁹ deorſū ſtabāt. ihs cū moyſe ad accipiē
dā legē aſcēdebat Ois popul⁹ intra caſtra erat
ihs extra caſtra in tabnaculo testimoni⁹. Cū
colūpna nubis deſcendēt ⁊ loqret cū moyſe. q
ſi fid⁹ aſtabat miſter nec exibat de tabnaculo
in uicis cū ſeiores lōge pntia dīma trepidaret mī
racula. vbiq; iḡr inſe amirāda opa ⁊ tuerēda ſe
cuncta ſcō moyſi indiuidu⁹ adhēbat. vñ fem̄ ē
vt q fuerat auguſtini ſucceſſor. fiet poteſtatis

Merito vir hmoi euasit. vt fisteret fluminu cur
fus. Diceret. stet sol et staret sol quasi eius spe
ctator victorie. noctem differret diem pducet
Quod quide moyfi negatu est solus eligeretur
vt populu introduceret in terram promissiois
Magnus vir fidei miraculis. magni triuphis.
Illius angustiora opera. huius prosperiora. vt
q; igitur diuina submixtus gra vltra humanam
processit cōdicōem. Ille mari. hic celo impauit
Pulchra itaq; copula senioꝝ atq; adolescentiu
alij testimonio. alij solatio sunt. alij magisterio
alij delectacōi. omitto q ab hē ad hē fit. Loth a
iam adolescentul? pfiācenti ne forte hoc ppin
quitas magis fuisse extimet a necessarie. poti?
q̃ voluntarie adiunctiois. Quid de helya atq;
heliseo loquamur. Licet non expresse heliseū in
uenē scriptura significauerit. aduertimus tñ a
colligim? iuniorē fuisse. In actib? apostolorum
barnabas marcū assumpsit. paul? fileam. pau
lus thymotheū. paul? titū. Sed illis supioribus
videm? diuisa officia. vt seniores consilio preua
lerent iuniores ministerio. Plerūq; etiā virtuti
bus pares dispares etatib? sui delectantē copu
la. sicut delectabantur petrus a iohānes. Nam
adolescentē legim? iohānem in euāgelio a sua
voce. licet meritis a sapiētia. nulli fuerit senioꝝ
sedus. Erat enim i eo senectus venerabil moꝝ

et cana prudentia vita enim immaculata bone se
nectutis stipendium est. Capitulum. 29.

Diuiuat hoc quoque ad profectum bone existi
macōis. si de potētis manib⁹ eripias ino
pē. de morte dāpnatū eruas quātū sine pturba
cōne fieri pōt. ne videamur iactācie magni cau
sa facē q̄ misericordie. et grauiora inferre vul
nera. dū leuiorib⁹ mederi desideram⁹. Iā si op
pssum opib⁹ potētis. et fractōne magis q̄ sce
leris sui p̄cō grauatū liberaueris egregie con
ualescit opiniois testimoniū. Capi. 30.

Commendat plerosq; etiam hospitalitatis
Est enim publica spēs huānitatis. ut pe
regrim⁹ hospicio nō egeat. Suscipiatur
hic officōse pateat aduocmēt ianuā. valde id
decoꝝ tōci⁹ est vrbis existimacōni. pegrinos
cū honoꝛē suscipi. Nō deceē mēse hospitalitatis
grā occurrē officijs libeālitatis. explorāē aduē
t⁹ hospitū. Qd abrahe laudi ē datū. q̄ añ ianu
am suā speculabat ne forte p̄terier̄ pegrin⁹ ali
q̄s. et diligēter p̄tendebat excubias. ut occurre
ret ut p̄ueniēt ut rogaēt ne t̄n̄iēt hospē dicēs
Dñe si inuei grāz añ te ne p̄tericis puer⁹ tuū. et
ideo p hospitalitatis mercede fructū posteri
tatis recepit. Loth q̄ nepos cū nō solū genē
s etia virtute primus. ppter hospitalitatis af
fectū sodomitana a se suisq; supplicia extorsit.

Decet igitur hospitalē esse benignū. iustū. nō
alieni cupidū. ymmo de suo iure cedentē potius
aliqua si fuerit laesitū. q̄ aliena iura pulsan
tem fugitatem litū abhorrentē a iurgijs ēdime
tem concordia et tranquillitatis grām. Siquidē
de suo iure virū bonum aliquid relaxare nō so
lum liberalitatis. sed plerūq; etiā cōmoditatis
est. Primum dispendio litis carere. non medio
cre est lucrū. Deinde accedit ad fructū quo au
getur amicitia. Ex qua oriūtur plurime conmo
ditates. que cōtempnentū aliquo in tempe po
stea fructuose erūt. In officijs autem hospitali
bus omnib⁹ quidem humanitas imparciēda
iustis autē vltior deferēda honorificentia. Qui
cūq; enim iustū recepit in noie iusti mercedem
iusti accipiet vt dñs pronunciauit Tāta autē
est apud deū hospitalitatis grā vt nepotus qui
dem aque frigide a premijs renumeracōis im
munis sit. Vides quia abrahā deū recepit. Vn
de scis ne et tu cum suscipis hōiem suscipias cri
stū. Licet in hospite sit xp̄us. quia crist⁹ in pau
pe est sicut ip̄e ait. In carcere erā. et venistis ad
me. nud⁹ erā. et operuistis me. Suaue est igitur
nō pecunie sed gratie studē. verū hoc malum
iā dudum humanis influxit mētib⁹. vt pecunia
honori sit. et animi hōim diuiciarū amiracōne ca
piatur. Inde se immergit auaricia velut quedā

tonoz ariditas officiorum. vt homines dāpnū
putent quicquid ppter morē impenditur. Sed
etiā i hoc adūsus auariā. ne qđ afferre possit
impedimētum pspexit scripturā venerabilis di
cūs. Quia melior ē hospitalitas cū oleribz. Et i
fra melior ē panis i suauitate cū pace Ca. 31.

On enim prodigos nos docz esse scrip
tura s; liberales. Largaritatis enī duo sūt
gña. vnū liberalitatis. alterz prodige ef
fusionis. Liberale est hospitio recipē. nudum
vestire. redimē captiuos. non hñtes sumptū
inuare. prodigum est sumptuosus effluescē cō
uiujs a vino plutimo. vnde legisti prodigum
est vinū a stuēliosa ebrietas. prodigū est po
pularis fauoris grā exmanire ppias opes qđ
faciūt qui ludis circētibz. vel etiā theatralibus
a muneribz gladiatorijs l etiā venacōnibz pa
trimoniū dilapidāt suū vt vīcāt supioz cele
brates cū totū illd sit inane qđ agūt. Qñ qđ ē
tiā tonoz opm sūptibz immoderatū eē nō de
ceat. Pulchra g libeālitas erga ipōs qđ paupe
res mēsurā tenē. vt hñtes pluribz nō cōciliādi
fauois grā vltē modū fluē. qđ qđ ex affectū puro
ac sincero pmiē hoc ē decoz. nō supfluas edifi
caciones aggredi. nec ptermittē necessarias. Et
maxime sacerdoti hoc conuenit ornaē domini
templum decore congruo. vt etiam hoc cultu

aula domini resplendeat. Impensas mie conue
niētes frequētare. quantū oporteat largiri. pe
rēgrimis nō supflua s; cōpetentia non redūdan
tia. sed cōgrua humanitati. ne sumptū paupe
rū alienam sibi querat gratiā. ne restrictōre er
ga clericos aut indulgentiorē se prebeat. Alter
enim in humanū alterū prodigū. Si aut sup⁹
desit necessitati eoz quos ab sordidis cogitatio
nis aucupijs retrahere debeas. aut voluptati su
pfluat.

Capitulum. 32.

Vm etiam verborū ipsoz a preceptorum
esse mensurā ouenit. ne aut nimia remis
sio videatur aut nimia seueritas. pleriq;
enim remissiores malūt esse. vt videant boni eē
Sed nichil simulatū a fictum esse seuerē virtu
tis certū est. Quā nesciā diuturnum esse nō solet
In principio vernat. In processu tāq̃ flosculus
dissipatur a soluit. Quod aut verum ac sincerā
alta fundatur radice. Et vt exemplis assercōis
nostre ptem⁹. qm̃ que simulata sūt diuturna
esse nō pnt. s; tāq̃ ad tēpus virētia cito decidunt
ex ea familia ex qua nobis plurima ad virtutis
profectum exempla acceruiū⁹. vnū simulacō
nis a fraudis pferam⁹ testimonium. Absalon
erat dauid regis filius. decore insignis egregi⁹
forma. prestās inuēta. ita vt vir talis in israhel
non repietur a vestigio pedis vsq; ad verticem

immaculat⁹. Is fecit sibi aler⁹ et equos et vi
ros quinquaginta qui p^rcurrer^{et} ante eum. Sur
gebat diluculo et stabat ante portam in via. et si quē
aduertisset regis iudicia querētem accedebat
ad eum dicēs. Ex qua ciuitate es tu. Responde
bat. Ex tribu vna sum. de tribub⁹ israhel seru⁹
tu⁹. Referebat absalon. Verba tua bona sunt
et directa. et qui te audiat non est tibi datus a
rege. Quis constituet me iudicem. et q^squis ad
me veniet. cuiusq³ fuerit iudiciū necessariū iu
ustificabo illum. Talib⁹ delimbat singulos ser
momb⁹ et cū accederet adorare eū extendens
man⁹ suas apprehendebat atq³ osculabatur eos
Sic conuertit in se corda oim dum blādicie hu
iusmodi intimoꝝ t^gūt viscerū sensum. S³ deli
catū istū et ambicōsi elegerūt honorabilia et gra
ta ad tēpus et iocunda. Vbi autem parua pro
cessit dilatio. quā prudens omnium propheta
paulisper cēdendo interponendam putauit nō
potuerūt tolerare ac sustinere. Dem^q non du
bitans de victoria dauid commendabat filiū
dimicaturis vt ei parcerent. Ideoq³ nec prelio
interesse maluit. ne vel referre arma patrid
de licet videretur. sed tamen filio. Liqueat igit^r
ea eē pretia ac solida que vera sūt. et q³ sincere
poti⁹ q^m dolo congregant. Ea vero q³ simulacōne
atq³ assentacōe parata sūt nō posse diu pseuare

Quis igitur vel illos qui pecunia ad obediētiā
redimūtur. vel eos qui assentacōne imitātur fi
dos sibi arbitret. Nam & illi frequēt et se vende
re nolūt. & isti imperia dura ferre nō pūt. qui le
ui assentaciūcula facile capiuntur. Si pstrinxe
ris verbo immurmurāt. deserūt. & in se isti abeūt
indignātes relinquūt. impare malunt q̄ oledi
re quasi obnoxios bñficio subiectos sibi debere
esse existimāt. quos ppositos sibi habē debeāt
Quis igitur sibi fideles putet. quos vel pecunia
vel adulacōne sibi obligatos crediderit. Nam &
ille qui pecuniā acceperit vilem se et despectū in
dicat. nisi sepe redimat. Itaq; frequēter exspe
ctat precīū suum. & ille qui obsecratioē ambit
videtur vult semp rogari. Ergo bonis actib; et
sincero pposito nitendū ad honorem arbitror
& maxime ecclesiasticū vt neq; ēsupina arrogā
tia vel ēmissa negligētia sit neq; turpis affecta
cō & indecora ambitio. Ad oīa habūdat animi
directa simplicitas. satisq; seipsa cōmēdat. In
ipō vero munē. neq; seueitatē esse durā ouenit
nec nimīā remissionē. ne aut potestātē exercere
aut sumptū officium nequa q̄ implē videamur

Nitendū quoq; vt bene Capitulū. 33.

ficijs atq; officijs obligem; plurimos &
collatā reseruem; grām ne tunc bñficij
fiant immemores q̄ se gēuiter lesos dolēt. Sepe

enī vñ venit vt quos grā foueris. vel aliquo
supiore emulaueris gradu. auertas. si indigne
aliquē pponendū iudices. Sed a sacerdote bñ
ficijs suis vel iudicijs fauē cōuenit. vt equita
tem custodiat. a presbitero vel ministro defer
re vt parentū. Neq; hos q; semel probati sunt
arrogātes esse oport; si magis tāq; memores
gracie humilitatē tenē. Neq; offendi sacerdo
tem si aut presbiter. si aut minister aut quisq;
de clero. aut misericordia. aut ieiunio. aut inte
gritate aut doctrina aut lectōne. existima cōne
accumulet suā. Grā enim ecclie laus doctoris ē
bonum opus alicuius predicari. ita tñ si nullo
studio fiat iactācie. Laudent enim vñūquem
q; primorū labia a non suū os. a cōmendent
opā nō studia sua. Ceterū si quis non obediāt
Epō. extollē atq; exaltaē sese desiderat. obum
braē merita Epī. simulata affectacōne doctrine
aut humilitatis. aut misericordie. is a vero de
uius superbit. Qm̄ veritatis ea est regula vt ni
chil faci cōmendandi tui causa. quo minor ali
us fiat. Neq; si quid boni habeas. id ad defor
macōne alteri? a vitupacōnem exerceas. Non
defendas improbū. a scā indigē omittēda arbitre
ris. neq; vigeas. a ipugnes cui? crimē nō dep
bendeis. Nā cū i oib; iniusticia cō offendat. tñ
maxime in ecclia vbi equitatem esse oportet.

non est eximium. Et quoniam plerique delectant
bellica. quid est prestantius exercitus magnis
laceris. an solis meritis confecisse prelium. Se
debat heliseus in vno loco. et rex sirie magnam
belli molem inferebat populo patrum diuersisque
consilioy acerbabat fraudibus et circumuenire in
fidis moliebatur. Sed omnes eius apparatus pro
pheta deprehendebat. et vigore mentis per gratiam dei
vbiq; prius cogitationes hostium suis annuntiabat
et monebat. quibus cauere locis. Quod vbi egi
ptie manifestatum est. misso exercitu clausit pro
phetam. Orauit helyseus. et omnes eos cecitate
percuti fecit. et captiuos intrare in samariam. qui
venerant obsidere eam. Conferam hoc ocium
cum aliorum ocio. Alii enim requiescendi causa ab
ducere animum a negociis solent. et a conuentu ce
tuque hominum subtrahere sese. et aut ruris petere se
creta. et captare agroꝝ solitudines. aut intra
urbem vacare animo. et indulgere quieti et tran
quillitati. Heliseus autem in solitudine iorda
nem transitu suo diuidit ut pars defluat. poste
rior. superior autem in fontem recurrat. Aut in car
melo insoluta difficultate generandi inopia ste
rilem conceptione fecundat aut resuscitat mor
tuos. aut ciborum tempat amaritudines. et facit
farine amixtione dulcescere. aut decem panibus
distributis reliquias collegit plebe saturata.

aut ferrū securis excussū. et in fluuīū iordāis
mersū p̄fundo. mīssū in aquas ligno. facit sup̄
nataē. Aut emūdatōne leprosi. aut siccitatem
imbrib⁹. aut famē mutat fecūditate. Quādo er
go iust⁹ sol⁹ est. qui cū deo semp̄ est. qñ solita
ri⁹ est. qui nūq̄ sepatur a xp̄o. Quis nos sepa
bit inquit a dilectōne xp̄i. Confido quia neq̄
mors. neq̄ vita. neq̄ āgel⁹. Qñ aut feriat a
negotio. qui nūq̄ feriat a merito. quo consu
mat negotiū. Quib⁹ aut locis circūscribit cui
totus mūd⁹ diuiciarū possessio ē. Qua extima
cōne definit qui nūq̄ opinione cōphendit. Ete
nim quasi ignorat et agnoscit. quasi morietur
ecce uiuit. qñ tristis et splectior ā egen⁹ et larg⁹
q̄ nichil habeat et possideat oīa. Capi. 2.

Ichil enī spectat vir iust⁹. nisi qd̄ ostēas
et honestū est. Et ideo etiā si alij videatur
pauper sibi diues est. qui non eorū que
raduca. sed eorum que eterna sunt extima
cōne censet. Et qm̄ de duob⁹ supiorib⁹ locis dixim⁹
in quib⁹ honestū illud et vtile tractauim⁹. se q̄
tur vtrū honestatem et vtilitatem inter se com
parare debeamus et querere quid sit sequen
dum. Sicut enim supra tractauimus vtrum
honestum illud an turpe eēt. et scdo loco vtrū
vtile an inuile. similiter hoc loco vtrum hone
stū sit an inuile. nonnulli requirendū putant

humais succēdit auariciā. Petrus quoq; clau-
do qui ex utero matris sue portabat ait. Argē-
tum & aurū non habeo. s; qđ habeo hoc do tibi.
In noie ihesu xpi nazareni. surge & ambula. Ita
q; pecuniā non dedit. sanitatē dedit. Quāto me-
lius est salutem habē sine pecuniā q̃ pecuniam
sine salute. Surrexit claudus qđ non sperabat
pecuniā nō accepit quā sperabat. Ca. 37.

Ed hec vix in sandis dñi repiūtur vt di-
uicie contempti sint. Ceterz ita incubere
mores hominū amiracōne diuiciarū vt
nemo nisi diues honore dign⁹ putet. Neq; hic
recens vsus s; iā dudum. qđ peius est inoleuit
hoc viciū humanis mentib⁹. Siquidem cū Jeri-
cho magna ciuitas tubarū sacerdotalium sono
corruisset. & ihesu naue potiretur victoria. cog-
nit infirmatā esse virtutē populi p auariciā at
q; auri cupiditatē. Nam cū de spolijs vrbis in-
cense sustulisset achaz vestē aureā. et ducenta
argēti didragmata. & linguā aureā oblatu do-
mino negaē nō potuit sed prodidit furtū. Ver⁹
igitur & antiqua auariciā est. que cum iphis di-
uine legis cepit oraculis. pmo ppter ipam re-
primēdā lex data est. ppter auariciā balaac pu-
tauit balaam pmijs posse temptari vt maledi-
ceret populū patrum & vicisset auariciā. nisi do-
min⁹ a maledicto cū abstinere retuisset. ppter

auariciam precipitatus achar in eritum dedu
rerat totam plebem parentum. Itaq; ihs na
ue qui potuit solem statuere ne procederet. a
uariciam hominum non potuit siltere ne se
peret. Ad vocem eius sol stetit. auaricia non
stetit. Sole itaq; stante confecit ihesus trium
phum. auaricia autem procedente pene ami
sit victoriam. Quid fortissimum omnium sam
son nisi dilecte mulieris auaricia decipit. Itaq;
ille qui rugientem leonem manibus discerpfit. qui
vinum a alienigenis tradit. sine vlllo adiuto
solus dissolutis vinculis. mille ex hys pemit. vi
ros. qui funes intextos nervis velut mollia
sparsi fila dirupit. Is sup genua mulieris infle
xa ceruice truncat. inuicti criminis ornatu. preo
gatiua sue virtutis amisit. Influxit pecunia in
gremium mulieris. a a viro discessit gra. feralis
igitur auaricia. ille obrosa pecunia. que habet
tes straminat. non habentes non iauat. Esto ta
men vt aliquando adiuuet pecunia inferiore. tunc et
ipsum desiderarem. quid ad eum qui non deside
rat qui non requirit. qui auxilio eius non indi
get. studio non flectit. Quid ad alium. Sit ille co
piofior qui habet. nunquid idcirco honestior
quam huiusmodi quod honestas plerumque autem quod huiusmodi quod
studiat magis. quam quod possideat. Illud enim posside
mus quo vtimur. Quod autem ultra vsum est

non utiq; hab; possessiois fructū. sed custodie
piculum. Ad sūmam novim⁹ q; pecunie cōtem
ptus iusticie forma sit. a ideo auariciā dedinare
debem⁹ a omni studio intendē. ne quid facia⁹
vnq; aduersus iusticiā. s; in omnibus gestis a
opibus custodiam⁹ eā. si volum⁹ commendare
nos deo.

Capitulum 36.

Aritatē habeam⁹. vnamimes sim⁹. hui
litate sequamur. alterutrum existiman
tes supiorem sibi. Hoc est humilitas. si
nichil sibi quis arroget a inferiore se esse existi
met. Episcop⁹ vt mēbris suis vtatur clericis et
maxime ministris qui sūt vere filij. Quem cuiq;
viderit aptū muneri ei deputet. Cū dolore āpu
tatur etiā que putruit pars corpis a diu tēdaē
si potest sanari medicamētis. si non potest tunc
a medico bono abscondit. Sic epī affectus boni
est. vt opt; sanare infirmos. serpentia auferre
vlcera. adurere aliqua nō abscondere. Postreō
qd sanari non potest cū dolore abscondere. Vñ
pulcherrimū illud preceptū magis eminet. vt
cogitem⁹ nō que nrā sunt. sed q; alioz. Hoc enī
modo nichil erit. qd vel irati. nostro indulgea⁹
affectui. vel fauētes nostre pl⁹ iusto tribuam⁹
aliquid voluntati.

Capitulu 37.

Oc maximū incensuum mie vt opaciamur
alienis calamitatib⁹. necessitates aliorum

quātum possum⁹ inuē⁹. ⁊ pl⁹ interdū q̄ pos
sum⁹. Meli⁹ est enim p̄ misericordia cās p̄sta
re vel inuidiā ppeti. q̄ pretendē in demētiā
vt nos aliqñ in inuidiā incidam⁹. q̄ ofregeri
m⁹ vasa mīstica vt captiuos ēdimerem⁹. Qd
auriāns displicē potuerat. nec tam factū displic
ceret. q̄ vt esset qd in nob̄ ēprehenderēt. Quis
aut̄ est tā dur⁹. immitis. ferre⁹ cui displiceat
q̄ homo redimic⁹ a morte. femina ab impurita
tib⁹ barbaroz. que grauiorē morte fuit. adole
scentule vel pueri vel infantes ab ydolorū cōtra
gijis quib⁹ mortis metu inq̄nabant. Quā cau
sam nos ⁊ si nō sine racōne aliqua gessim⁹. tñ
ita in populo persecuti sumus vt cōfiteremur
multoq; fuisse commodi⁹ astruerem⁹. vt aias
dñō q̄ aux seruāem⁹. Quī enim sine auro mī
sit apostolos. ecclias sine auro cōgregauit. Au
rū ecclia h̄z. non vt seruet. s; vt erogat. vt sub
ueniat in necessitatib⁹. Quid opus ē custodiē
quod nichil adiūuat. An ignoramus quantū
auri atq; argenti de tēplo dñi assirij fustulerit
Nōne melius conflant sacerdotes ppter alimo
niā paupm si alia subsidia defint. q̄ sacrile
gus staminata asportet hostis. Nōne didic⁹
est dñs. cur passus es tot inopes fame emori.
Et certe hēbas aux mīstēsses aliō mā. Cur tot
captiui deducti in cōmercio sunt nec redempti.

Cur tot ab hoste occisi sunt. Melius fuerat ut
vasa uiuentium seruares quam metalloꝝ huius non
posset responsum referri. Quid enim diceret. Ti
mui ne templo dei ornatus deesset. Responderet.
Aurum sacramenta non querunt neque auro placet quod
auro non emunt. Oportet sacramentorum redemptionem capti
uorum est. Vere illa sunt vasa preciosa que redi
munt animas a morte. Ille uero thesaurus est domini qui
operatur quod sanguis eius operatus est. Tunc vas
dominici sanguinis agnoscitur cum in utroque uide
rit. redemptionem ut calix ab hoste edimat. quos
sanguis a peccato edemit. Quam pulchrum ut cum
agmina peccatorum ab ecclesia redimuntur. dicatur
hominis Christus redemit. Ecce aurum Christi quod per bai po
test. ecce aurum utile. Ecce aurum Christi quod a morte li
berat. Ecce aurum quo redimitur pudicitia. serua
tur castitas. Hos ergo malui uobis tradere libe
ros quam aurum reseruare. Hic numerus captiuorum
Hic ordo prestantior est quam species vasculorum.
Huic muneri proficere debuit aurum edemptoris
ut redimeret perditas. Agnosco infusum au
ro sanguinem non solum rutilasse. uerum etiam diuine
operationis impressisse uirtutem redemptionis mune
re. Tale aurum sanctus martyr laurentius domino reser
uauit. a quo cum quereretur thesauri ecclesie. promi
sit se demonstraturum. Sequenti die pauperes duxit.
Interrogatus ubi essent thesauri quos promiserat

ostendit paupes dicēs. Nō sūt thesauri ecclē.
Et veri thesauri in quib⁹ xp̄s est. in quib⁹ fides
est. Deniq; apls ait Habētes thesaur⁹ i vasis
fidilib⁹. Quos meliores thesauros h⁹ xp̄us q̄
eos in quib⁹ se esse dixit. Sic enī scriptū est
Esuriui ⁊ dedistis michi māducare. sitiui ⁊ de
distis michi bibē. hospes erā et collegistis me
Quod ei vni hōy fecistis michi fecistis. Quos
meliores ih̄sus hab⁹ thesauros. q̄ eos in quib⁹
amat videri. Hos thesauros demōstrauit
laureti⁹ ⁊ viuit q̄ eos nec p̄secutor potuit au
ferre. Itaq; Joachim qui aux in obsidione p̄
uabat nec dispensabat alimōie opande. ⁊ au
rum vidit eripi ⁊ i captiuitatem deduci. Lau
renti⁹ qui aux ecclē maluit erogāe pauperi
b⁹. q̄ p̄secutori reseruāe. p̄ singulari sue inter
pretacōis vniuersitate. sacram martiri⁹ accepit
coronam. Nūquid dictū est scō laureti⁹. Non
debuisti erogāe thesauros ecclē. Ca. 38.

Alia sacramentorum vendere opus est
vt quis fide sincera ⁊ p̄spicaci prouidē
tia munire hoc impleat. Sane si in sua
aliquis deriuat emolumēta criminē est. Sī v̄o
paupibus erogat. captiuum redimit miseri
cordia est. Nemo ei p̄t dicē. Cur paup viuit. Ne
mo p̄t queri. q̄ captiui redempti sunt. Nemo
p̄t accusare. quia dei templum est edificatum

Nemo potest indignari quia humilis fidelium
reliquis spacia laxata sunt. Nemo potest dolere
quod in sepulchris christianorum requies defunctorum est.
In his tribus generibus vasa ecclesie etiam iniuncta
confringere. conflare vendere licet. Opus est ut
de ecclesia mystici poculi forma non creat. ne ad
vulgaris nefarios sacri calicis ministerium transfera
tur. Ideo intra ecclesiam primum quesita sunt vasa
que iniuncta non essent. Deinde conminuta. po
stermo conflata per minucias erogationis dispen
sata egentibus captiuorum quoque precibus profere
runt. Quod si defuncta noua. et que nequaquam iniuncta
videantur in hominum usus quos supradiximus. omnia
arbitror pie posse conuertere. Capitulum. 39.

Illud sane et diligenter tuendum est ut
deposita viduarum intemerata maneant. si
ne vlla seruetur offensione. non solum vidu
arum sed etiam omnium. fides enim exhibenda est
omnibus. sed maior est causa viduarum et causa pu
pillorum. Denique hoc solo viduarum nomine sicut in
libris machabeorum legimus commendatum tem
plo omne seruatum est. Nam cum Iudicium factum
esset pecuniarum. quas in templo Ierosolymis ma
ximas recipi posse symon nefarius anthiocho
regi prodidit. missus in rem eliodorus ad templum
venit. et summo sacerdoti aperuit indicium inuidiam
et aduentus sui causam. Tunc sacerdos deposita

re dixit viduaz & vidualia pupilloz. Cum be
liodor9 creptū ire vellet. & regis vendicāe omo
dis. sacerdotes aū altae iactauerunt se induit
sacerdotales stolas. & deū vīuū qui de depositis
legem dederat flentes inuocabāt custodē se p
reptoz prestaē suoz. Vult9 vero & color fūmī
sacerdotis immutat9 declarabat dolorem aī et
mentis intente sollicitudinē s̄flebant om̄s q̄ i
cōtemptū loc9 ventur9 foret. si nec in tēplo dei
tota fidei seruareē custodia. Accēdēq; mulie
res ped9 & clausē virgines pulsabant ianuā.
ad muros ali9 currebāt. p fenestras ali9 pspe
ctabant. om̄s ad c̄lum tendebāt man9 oran
tes vt suis dñs adesset legib9. Meliodor9 autē
nec hīs terrū qđ intrēderat vegbat. & sacel
litibus suis erarium sepserat. Cū subito appa
ruit illi terribilis eques armis prefulgens au
reis. equ9 aut eius erat insigni ornatus opto
rio. Ali9 quoq; duo Iuvenes apparuerūt i vir
tute indita. decore grato cum splendore glorie
speciosi amictu qui circumsteterunt eum. et v
traq; ex parte flagellabant sacrilegum sine
vlla intermissione continuato verberē. Quid
multa. Circumfusus caligine in terram cūdie
& euidentū dñis opacōnis indicō examinatus
iacebat. nec vlla spes in eo residebat salutis.
Oborta est leticia metuentibus. metus supb.

deiecti q; ex amicis heliodori quidā rogabant
vitam poscentes ei. quoniā supremum gerebat
spiritū. Rogāte ita q; sacerdote fūmo. iñdem Ju
uenes iterū heliodoro apparuerunt hñs dē ami
cti vestib⁹. a dixerunt ad eū. Omīe fūmo grās a
ge sacerdoti ppter quē tibi vita est reddita. Tu
autem expertus dei flagella. vade a ānuntia tu
is omnib⁹. quātam cognoueris templi religio
nem a dei potestatem. Vñs dictis non cōparue
runt. Heliodorus itaq; recepto spiritu hostiam
dño obtulit. omīe sacerdoti grās egit. et cū exer
citu ad regem reuerfus est dicens. Si quē hēs
hostem. aut insidiatorē rerū tuarū. illū illuc diri
ge. a flagellatum recipies eū. Seruanda ē igit
fili⁹ depositis fides. adhibenda diligentia. Egre
gie hinc vestrū enitescit ministeriū. Si suscepta
impressio potētis. quā vel vidua vel orphani to
lerare nō queant ecclie subsidio cohiteatur. Si
ostendatis pl⁹ apud vos mandatū dñi qđ diu
tis valere grāciā meministis ipi quociēs aduer
sus regales impetus pro viduarū ymmo omni
bus depositis. certamē subierim⁹ cōe. Hoc no
biscum michi ecens exemplo ecclie tūcinensis p
feram. que vidue depositū quod susceperat amīt
tere piditabatur. Interpellāte enim eo qui sibi
illud impiali rescripto vendicāē cupiebat deri
ci cōtendebant auctoritatē. honoratū quoq; et

intercessores dati nō posse pceptis impatoris
obuiari ferebant. Legebantur rescripta forma
directior magistri officiorum statuta agens i re
bus immincebat. Quid plura. Traditū erat. tū
cōicato mecum cōsilio obsedi scūs ēps ea con
clama. ad que trāstatū illud depositum vidue.
cognouerat qđ vbi non potuit auferri cēptū
est sub cyrographo. Postea itez flagitabant
ex cyrographo pceptum impator iterauerat.
vt ipē p semetipm nos cōueniret. Negatū est
a expōita diuine legis auctoritate a seielectō
nis. a heliodori piculo vir tandem racōnem im
perator accepit. Post etiā temptata fuerat
i brepō. s̄ puenit scūs ēpus vt ēdderet vidue
qđ acceperat. fides interim sa'u i ē impssio nō
est formidini. qz res nō fides piditabatur.

Illy fugite im

Capitulum. 20.

probos. caueat inuidos. inter improbū
a inuidū hoc interest. Improb⁹ suo de
lectatur bono. inuid⁹ torquet alieno. Ille dili
git mala. hic bona odit. vt xpe tollerabilior sit
qui sibi vult bene. q̄ quimale omnib⁹. filij ā
te factū cogitate. a cum diuicius cogitaueritis
tūc facite qđ pbat. Laudabil mortis cū occa
sio dat rapēda ē illico dilata gl'a fugit nec fa
cile cōpēdit. fide diligite qm p fide a dilectōne
Iohas magnū ab aduersariis amorē acq̄huit

qm̄ celebrauit pascha dñi cum esset annoꝝ de
cem ⁊ octo quēadmodū nemo ante eū. zelo ita
qꝫ vt uicāt superiores. ita ⁊ uos filiꝝ zelum dei fui
te. Exquirat uos dei zelus ⁊ deuoret. vt unusquī
sqꝫ uestrum dicat. Exquisiuit me zelus domus
tue Aplus ep̄i zelotes dictus. Quid de apostolo
dico. Ipse dñs ait. zel⁹ domus tue comedit me
Si ergo dei zelus non iste human⁹ inuidiā ge
nerat. sit inter nos pax que exsuperat oēm sen
sum. amate uos inuicē. nichil caritate dulci⁹. ni
chil pace gratius. Et uosip̄i scitis qꝫ preceteris
uos semp dilexi ⁊ diligo. quasi vnius patris fi
liꝝ coaluistis in affectu germanitatis. Que bona
sunt tenete. ⁊ deus pacis ⁊ dilectōis erit uobi
scum in domino ihesu. Cui est honor ⁊ gloria et
magnificētia et ptās. cū sancto spiritu in secu
la seculorum Amen.

Explicit liber scđus beati Ambrosij de officijs
Incipit liber Tercius eiusdem Capi. i.

Quid propheta docuit nos tāqꝫ in am
pla domo deambulaē in corde nostro.
⁊ cōuersari cum eo tanqꝫ cum bono cō
tubernali. vt ipse sibi diceret et loque
rentur secum. vt est. Dixi custodiā uias meas.
Salomon quoqꝫ filius eius dicit. Bibe aquam

de tuis vasis & de puteorū tuorū fontib⁹. Hoc ē
tuo consilio vttere. Aqua enim alta cōsiliū in
corde viri. Nemo inquit alien⁹ particeps sit tibi.
bi. fons aque tue sit tibi p̄p̄is. et iocunda ē cū
vxoꝛe tua. que est tibi a iuuentute. Ceru⁹ ami
ciāe & pull⁹ gratiaꝝ cōfabulētur tecū. Non er
go prim⁹ sapiō sc̄iuit sol⁹ nō esse. cū sol⁹ esset
nec min⁹ ociosus cū ociosus eēt Sc̄iuit añ ip̄m
moyses. qui cū taceret clamabat. cum ociosus
staret p̄liabatur. Nec solū p̄liabatur. sed etiā
de hostib⁹ quos nō cōtingerat triūphabat. adeo
ociosus vt man⁹ ei⁹ alij fustimerēt. Nec min⁹
q̄ ceteri. nec ociosus q̄ ociosis manib⁹ expugna
bat hostē. quē nō poterāt vincē q̄ dimicabant
Ergo moyses & in silencio loquebat⁹ et in ocio
opabatur. Cui⁹ aut̄ maiora negocia q̄ huius
ocia. Qui quadraginta dieb⁹ posīt⁹ in monte
totā legem cōplex⁹ est. & in illa solitudine q̄ cū
eo loquētur nō defuit. Vñ et dauid ait. Audi
am quid loquat⁹ in me dñs. Et q̄nto pl⁹ ē si cū
aliquo loquebatur q̄ ip̄se secum. Transibant
apostoli. & vmbra eorum curabat infirmos. tā
gebantur vestimēta eorū & sc̄itas defluebat. Ser
monem locut⁹ ē helias & pluuia stetit. nec cecidi
dit super terram tribus annis & sex mensib⁹.
Iterum locutus est et p̄dicia farinē non defi
cit. et vas olei toto famis diuine tempore.

Nos autē monemur ne hæc inter se velut compu-
gnantia inducē videamur. que iā supra vnū o-
stendim⁹. Nec honestū esse posse. nisi qđ vtile
nec vtile nisi quod honestū quia non sequimur
sapiētiam carnis. apud quā vtilitas pecuniāle
isti⁹s cōmoditatis pluris habetur. s̄ sapiētiaz
que ex deo est. apud quā ea que ī hoc seculo ma-
gna extimātur pro detrahēto habentur. Hoc ē
enim cathortonia qđ pfectum et absolutū ē of-
ficiū. a vero virtutis fonte pficiēti⁹ cui secū-
dum est cōe officiū. qđ ipso sermone significa-
tur. nō esse ardue virtutis ac singularis. qđ po-
test plurib⁹ esse cōmune. Nā pecunie compēdia
captare. familiare multis est. Elegancōre conui-
uiō ⁊ suauiorib⁹ delectari epulis. vñtātū est Je-
iunare autē ⁊ continētē esse paucorū est. alieī
cupidum non esse. rarū est. Contra autē detra-
here velle alteri. ⁊ non esse contentū suo. Nā ī
hoc cum plerisq; consociū est. Alia igitur priā
Alia media officia. Prima cum paucis. media
cum plurib⁹. Deniq; ī hñs dē verbis frequē
discretō est. Aliter enim bonū deū dicim⁹. alie
hominem. Aliter iustum deū appellam⁹. aliter
hoiem. Similiter sapiētem deū. aliter dicimus
aliter hominē. qđ ⁊ ī euangelio docemur. Esto
te ergo pfecti. sicut ⁊ pater vester qui ī celis ē
pfectus est. Ipsum paulū lego pfectum et non

perfectū. Nam cū dixisset Non q̄ iam accipiam
aut iam perfectus sim. sequor. aut vt op̄tendā
statim subiecit. Quicūq; enim perfecti sum⁹. du
plex est enī forma perfectōis. alia medius. alia
plenos numeros hūis. alia hic. alia ibi. Alia
scđm hominis possibilitatē. alia scđm perfectōnē
futuri. De⁹ aut iust⁹ p̄ oīa. sapiens sup̄ omnia
perfectus in omnib⁹. Inter ip̄os quoq; hominē
distantia est. Aliter daniel sapiēs est. de quo
dictum est. Quis daniēle sapientior. aliter ali⁹
sapientes. aliter Salomō qui replet⁹ est sapiē
tia sup̄ oēm sapiētiam antiquorū ⁊ sup̄ omnes
sapientes egypti

Capitulum tercū

Liud est enī cōiter sapē. aliud sage per
fecte. Qui cōiter sapit pro t̄p̄ alib⁹ ⁊ pro
se sapit. vt altei detrahāt aliquid ⁊ sibi
adiungāt. Qui perfecte sapit. nescit sua spectare
cōmoda. S; ad illud qđ eternū est. qđ decorū
atq; honestū est toto affectu intendit. querēs
non qđ sibi vtile est. sed quod omnib⁹. Itaq;
hec sit formula. vt inter duo illa honestū atq;
vtile errare neq; annis. eo qđ iust⁹ nichil altei
detrahendum putz. nec alteri⁹ in cōmodo suū
cōmodū augē velit. Hāc formulā tibi p̄scribit
apl's dicēs. Oīa licēt. s; nō oīa edificānt. nemo
quod suū est querat sed quod alterius. hoc
est. Nemo cōmodum suū querat sed alteri⁹.

Vnde & alibi dicit. Alter alterum existimantes
superiorem sibi. non que sua sunt singuli cogitantes
sed que aliorum. Nemo etiam suam gratiam queat
nemo suam laudem. sed alterius. Quod euidenter
etiam in proverbijs declaratum esse advertimus
dicente sancto per Salomonem spiritu. Fili si sapiens
fueris tibi. sapiens eris & proximis. si autem ma-
lus evaseris. solus hauries mala. Sapiens enim
alijs consulit sicut lustus. quoniam quidem consortis sui
est. Vtriusque forma virtutis. Si quis igitur vult
placere omnibus per omnia. querat non quod sibi utile sit
quod multis. sicut querebat et paulus. Hoc est ei
conformari christo. Alienum non querere. nichil alte-
ri detrahere. ut acquirat sibi. christus enim dominus cum
esset in dei forma. exinamivit se ut formam suscep-
ret hominis. quam operum suorum locupletaret virtu-
tibus. Tu ergo spoliatus quem christus induit. Tu eru-
is quem restituit christus. Hoc enim agis quoniam alteri-
us detrimento tua comoda augere expetis. Con-
sidera homo vnde nomen sumpseris. ab humo
vtique. que nichil cuiquam eripit. sed omnia largitur
omnibus. & diversos in usum omnium aiantium fru-
ctus ministrat. Unde appellata humanitas. spe-
cialis & domestica virtus hominis. que consor-
tem adiuvet. Ipsa te doceat forma tui corporis
membrorumque usus. Numquid membrum tuum. alte-
rius membri officina sibi vendicat. ut oculi officium

oris. aut os oculi officiū sibi vendicet. Aut ma-
n⁹ pedū ministeriū. aut pes manū. Quinetiā
ipē man⁹ dextra ac sinistra dispartita habēt of-
ficia. pleraq; vt si vsū cōmutes vtriusq; adū-
sum naturā sit. Priusq; totum huiem exuas. q̃
mēbroz tuorum ministeria conuertas. Si aut
de sinistra cibū suggeras. aut de dextra funga-
ris ministerio sinistre vt reliquias cibū ablu-
at. mihi forte poscat necessitas. s̃finge hāc a da-
oculo virtutem vt possit detrahere sensū capi-
ti. auditū auribz. menti cogitatōes. Odoratum
naribz. ori saporem. a sibi offerat. Nōne omne
statū dissoluet naturē. Vnde pulchre apłs ait
Si totū corp⁹ ocul⁹. vbi audit⁹. si totū audit⁹
vbi odoratus. Omnes ergo vnū corp⁹ sumus
a diuersa membra. sed oia corpi necessaria. Nō
ei pōt menbz dicē de membro nō est in necessa-
tiū. quinetiā ipa q̃ vident infirmiora membra
esse multo magis necēcia sūt. a maiore plexq;
tuēdi se ē q̃rūt sollicitudiez. a si cui dōlz menbz
vnū. opaciū ē ei a oia membra. vñ q̃ graue est
vt detrahā⁹ aliq̃d ei cui nos opāū optz. a cui
dē⁹ osoriū mīsterij ei fraudi a noxe sim⁹. hoc
vñq; lex naturē est. que nos ad omnem strigie
humanitatem. vt alter alteri tanq̃ vnus
partis corporis inuicem deferamus. nec detra-
hendum quicq̃ putemus. cum contra nature

legem sit nō inuare. Sic enī nascimur. vt oſen-
ciant mēbra membris. ⁊ alterū alteri adhercat
⁊ obsequatur sibi mutuo ministerio. Qd si vnū
deſit officō suo impediatur cetera. Qd si eruat
oculum man⁹. nōne sibi operis sui vsum nega-
uit. Si pedem vulneret quantoꝝ sibi actū pro-
fectum inuiderit. Et quāto graui⁹ est totū hoīez
q̃ vnū membrum detrahi. Jam si in vno mem-
bro totū corpus violatur. vtiq; in vno homine
cōio totius humanitatis soluitur. violat natu-
ra generis humani ⁊ sancte ecclie cōgregatio.
Que in vnū cōnexū corpus atq; compactū vni-
tate fidei ⁊ caritatis assurgit. xps quoq; dñs.
qui pro vniuersis mortuus est. mercede sangui-
nis sui euacuatā dolebit.

Capitulum. x.

Vid q̃ etiam lex dñi hanc formā edocet
vt nichil alteri detrahas. tui cōmodi ser-
uandi grā. Cū dicit. Non transferas ter-
minos antiquos quos statuerūt patres tui cū
vinulum errantem fratris tui reducendū precā-
pit. cū furem mori inleat. cum vetat mercenari-
um debita mercede fraudari. cū pecuniam sine v-
furis reddendā censet. Subuenire enī non ha-
bentū humanitatis est. duricie autē plus extor-
quē q̃ dederis. Etenī si ideo tuo auxilio erat op⁹
quia nō habuit. Vnde de suo redderet. nonne
impiū est si sub humanitatis simulacōe āplius

ab eo poscas. qui nō habebat vñ min⁹ reddēt.
Absoluis igit̃ alci debitorē. vt cōtempnes tibi
Et hanc humanitatē vocas vbi est iniquitatis
audō. Hoc prestam⁹ ceteris animātib⁹. q̃ alia
genera aiantū cōferre aliquid nesciūt. s̃ fere
aut cripit hōmīes tribuūt. vnde ⁊ psalmista
Just⁹ miseretur ⁊ tribuet. Sūt tñ quib⁹ ⁊ fere
cōferant. si quidem collatōne sobolem suam
nutriūt. ⁊ aues cibo suo pullos faciāt suos. hō
mīni aut̃ soli tributū est. vt om̃s tāq̃ suos pa
scat. Deb⁹ istud ip̃o naturē iure. Quod si non li
cet non dare. quō detrahē licet. Nec ip̃e leges
nos docēt. que ea que detracta sūt alicui cū in
iuria p̃sonz aut rei ip̃i⁹ cumulo restitui iubent
quo furē a detrahendo aut penīs deterere at. aut
multa reuocet. Pone tñ q̃ aliquis possit aut
penā nō timē aut multā illudē. Nūq̃d dignū
est vt aliquid alteri detrahāt. Seruile hoc vici
um ⁊ famliā ē vltime cōdicōni. Adco cōtra na
turam vt inopia magis hoc extorquere videa
tur q̃ natura suadē. suoz tamen occulta fue
ra. diuitum rapine publice. Quid autem tā cō
tra naturā q̃ violā ē alce⁹ tui cōmodi causa.
Cum p̃ oib⁹ excubādum futeūd as molestias
suscipiendū laborē natural̃ affect⁹ p̃uadeat. ⁊
gloriosum vnicuiq̃ ducatur. si periculis pro
prie q̃rat vniuersoz trāq̃llitate. multūq̃ libi

vnusquisq; arbitretur gratus excidia patrie ē
pulisse. q̄ p̄pria picula. prestātusq; sibi esse exi
stimet q̄ operam suam patrie impenderit. q̄ si i
ocio positus trāquillā vitā voluptatū copijs
fundus egisset. Vnde igitur colligitur q̄ homo
qui scdm̄ nature formatus est directōnem vt o
bediat sibi ⁊ nocere nō posset alteri. Qd̄ ficui no
cet naturā violet. neq; tantū est cōmodi. qd̄ a
dipisci sese putet. quātum incōmodi qd̄ ex eo si
bi accidat. Que enim pena grauior q̄ interioris
vuln⁹ conscientie. Qd̄ seuerius iudiciū q̄ dome
sticum. Quo vnusquisq; sibi est reus. seq; ipse
arguit. q̄ iniuriā indigne fratri fecerit. Qd̄ nō
mediocriter scriptura cōmendat dicens. Ex ore
stultoz baculū cōtumelie. Stulticia igitur cōdē
pnatur. qui cōtumeliā facit. Nonne hoc magis
fugiendum q̄ mors q̄ dispendium q̄ inopia q̄
exilium. q̄ debilitatis dolor Quis enim viciū co
poris aut patrimonij dampnū. nō leuius ducat
vicio ammi. ⁊ existimacōis dispendio. Liqueat
igitur id expetendum ⁊ tenendum omnib⁹. q̄ ea
dem singuloz sit vtilitas. que sit vniuersoz ni
cibilq; indicandū. nisi qd̄ in cōe profit. Quō enī
potest vni prodesse. qd̄ inutile sit omib⁹. Michi
certe nō videtur qui inutilis est omib⁹ sibi vtil
esse posse. Etenim si vna lex nature omib⁹. vna
vtrq; vtilitas vniuersoz. ad consulendū vtrq;

omib⁹ natuē lege astringimur. Nō est igitur e-
ius q̄ consultū vellet alteri secūdm naturā. no-
cere ei aduersum legē nature. Et enim hī qui
in stadio currūt ita ferūtur p̄ceptis informari
atq; instrui vt vnusquisq; celeitate nō fraude
cōtendat. Cur suq; q̄ntum potest ad victoriā
pperet. supplantat aut̄ alter. aut manu deicere
non auit. quātomagis in hoc cursu vite istius
sine fraude alteri⁹ a circūscripcōe gerenda no-
bis victoriā est. Querūt aliqui si sapiēs in nau-
fragio possit. insipienti naufragio tabulam ex-
torquē possit. vtrum debeat. Michi quidē a si p̄
stabilis cōi videatur vsu sapiētem de nau-
fragio q̄ insipientem euadē. tū non videtur. q̄
vir xp̄ianus a iust⁹ a sapiens querē sibi vitā
aliena morte debeat. vt pore qui etiam si latro-
nem armatum incidat. ferientem ferire non pos-
sit. nedū salutem defendit. pietatē cōtaminet
de q̄ i euāgelij libris apta a euīdēs sentētia ē re-
conde gladiū tuū. Ois enī qui gladio percussit
gladio feriet. Quis latro detestabilior q̄ perse-
cutor qui venerat vt xp̄m occidēt. S; noluit se
xp̄us p̄secutorū defendi vulnē q̄ voluit suo v̄-
nere om̄s sanare. Cur ei te potiorē alci iudices
cū viri sit xp̄iam p̄ferre sibi alter. n̄l sibi arroga-
re nullū sibi honore assumere nō v̄dicatē pre-
miū sui meriti. Deinde cur non potius toleratē

incommodum. q̄ alienū cōmodum diripe assue
scas. Quid tā aduersus naturā q̄ nō esse contē
tum eo qđ hateas. Aliena querē abire turpiē
Nam si honestas scđm naturā. Omnia enī deus
fecit bona valde. turpitudine vtrq; cōtraria est.
Non potest ergo honestati cōueniē a turpitudi
cū hec inter se discreta nature lege sint.

Ed iam vt etiā

Capitulū. 7.

In hoc libro ponam⁹ fastigiū in quo ve
lut in fine disputacōnis nostre diriga⁹
sententiā vt nichil expetendū sit. nisi qđ hone
stum. nichil agit sapiens. nisi qđ honestum sit.
n̄ qđ cū sinceritate sine fraude sit. neq; quicq; fa
cit in quo se crimine quoq; obliget. etiā si latere
possit. Sibi enim reus prius q̄ ceteris. Nec tam
pudenda apud eū publicacō flagitij q̄ conscien
tia est. Qđ nō fictis fabul⁹ vt philosophi dispu
tant. s; virissimis iustoz virorum exēplis doce
re possumus. Nō igitur ego simulato terre hya
tum. quē magnis quibusdā dissoluerit soluta
ymbrib⁹ in quē descendisse giges atq; sibi fabu
larium illū equū encum offendisse a platone i
ducitur quī in laterib⁹ suis fores habēt. quas
vbi aperuit aiaduertit anulū aureum in digito
mortui hominis. cuius illic ex aīne corpus iace
ret. auriq; avarū fustulisse anulū. Sed cū se ad
pastores recepisset egios. de quoz ipse numero

foret. casu quodā q̄ paleam ei⁹ anuli ad pal-
mā cōuerterat. ip̄e om̄s videbat. atq; a nullo
videbatur. Deinde cū in locum suū reuocasset
anulū. ab om̄ib⁹ videbat̄. Cui⁹ sollers factū
miraculi. pro anuli oportunitatē. regine stupro
posit⁹ necem ēgi intulit. ceterisq; interemptis
quos necādos putauerat ne sibi impedimento
foret. lydie regnū adept⁹ est. Da inquit hunc
anulū sapienti. vt bñficō ei⁹ possit latere cum
deliquerit. Non enī min⁹ fugiet peccatoꝝ cōtra-
giū. q̄ si non possit latē. Non enim latebra sa-
pienti spes impunitatis sed innocētia est. deni-
q; lex nō iusto. s; iniusto posita ē. q̄ iust⁹ legē
h̄ mētis sue. a eq̄tatis ac iusticie sue normā. I-
deo q; nō terrore pene reuocat a culpa s; hone-
tatis ēgula. Ergo vt ad ppositū ēdeam⁹ nō fa-
bulosa p̄ reis. s; vera p̄ fabulosis exēpla pfe-
rā. Quid enī michi op⁹ est fingere terre hy-
atum equū enēū. anulūq; aureū in digito de-
fundī receptum. cuius anuli tanta sit vis vt pro
arbitrio suo. qui eū sit induit⁹ anulum. appare-
at cū velit. Cū aut nolit e cōspectu se pñtium sū-
trahat. vt pñs nō possit videri. nepe eo tēdit stu-
dio. vtq; sapiēs eē si isto vtaē anulo q̄ possit p̄-
pria flagicia celare a ēgnū asseā nolit nec pecca-
re. a gēui⁹ ducat sceleris oragiū p̄aꝝ dolorib⁹.
An v̄eo spe impunitatis vtaē ad ppetradū scel⁹

Quid inq̃ michi opus est signēto anulī. Cum
possim docē ex rebus gestis q̃ vir sapiēs cum
sibi in peccato. non solum latendū sed etiā re
gnandū videret si peccatum admittēt. contē au
tem periculum salutis cerneret. si dedimaret fla
giciū qđ sibi ēgnū pararet. Deniq; dauid cū
fugeret a facie regis saul. q̃ cum rex cū tribus
milib⁹ viroz electoz ad inferendā necem in de
serto quereretur ingressus in castra regis cū dor
mientē ostendisset. nō solum ip̃e non percussit. s̃
etiā p̃terit. ne ab aliquo q̃ti simul ingressus
fuerat p̃meretur. Nam cum diceret ei atesa. cō
dusit dñs hodie inimicum tuū in manib⁹ tuis. a
nunc occidam eū. respondit. Nō cōsumas eum
qm̃ quis inñciat manū suam in xp̃m deum. a pu
rus erit. Et addidit. Vinit dñs. quomā nisi do
min⁹ percussit illum. aut nisi hora illius venerit
vt moriatur. aut in pugna discesserit. a appona
tur. michi nō sit a domino inñcere manū meā
in xp̃m deum. Itaq; non permisit necari eum. s̃
solam lanceā que erat ad caput eius a lenticu
lam sustulit. Itaq; dormientib⁹ cunctis egressus
de castris transiit in cacumē montis. a coargu
ere cepit stipatores regios. a precipue p̃cipē
miliē abner. q̃ nequaq̃ fidam adhiberet cu
stodiam regi a domino suo. Deniq; demōstra
ret vbi esset lancea regis vel lenticula que eāt

ad caput eius. Et appellat⁹ a rege lanceā red
didit. a dñs inquit cōstituat vnicuiq; iusticias
suas a fidem suā sicut tradidit te dñs i manus
meas. a nolui vindicāe manu mea in xpm do
mum. Et cū hęc dicē. tūmebat tñ infidias ei⁹ et
fugit. Sed cū exiliū mutās. nec tñ salutem p
tulit innocentie. cū iam scdo facultate sibi tribu
ta regis necādi noluisse vñ occasionis bñficio
que a securitate salutis metuendi. a regnū of
ferebat exuli. Vbi op⁹ fuit Johanni gigeo a
nulo. qui si tacuisset nō cēt occisus ab herode
Prestaē hoc illi potuit silentiū suū. vt a videret⁹
a nō occidētur. S; qz non solū peccare se ppter
salutis defensionē passus non est. Sed ne alie
nū quidē peccatū ferre ac ppeti potuit. ideo in
se causā necis excitauit. Certe hoc negāe non
possunt potuisse fieri vt anuli bñficio abscondere⁹

Ed fabula a si

Capitulū. 6.

vim non h; veritatis. hāc tamē racōnē
habet vt si posset celare se virtustus.
tamen ita peccatum dedimet quasi celare non
posset. Nec personam suam indutus anulum.
sed vitam suam xpo indutus abscondat sicut
apłus ait. quia vita nrā abscondita est cum
cristo in deo. Nemo ergo fulgere querat. ne
mo sibi arrogat. nemo se iacet. Nolebat se cri
stus hic agnoscere nolebat pdicari in euangelio

nomen suū cum in terris versaretur. Venit vt
lateret seculum hoc ⁊ nos ergo simili modo ab
scondam⁹ vitam nostrā xpī exemplo fugiam⁹
iactātiā predicari non expetam⁹. Melius est
hic esse in humilitate. ibi in gloria. Cum xps in
quit apparuit tūc ⁊ vos cum illo apparebitis in
gloria. Non vincat igitur honestatē utilitas. s;
honestas vtilitatem. Hanc dico vtilitatē que
existimatur scdm vulgi opinione Capi. A.

Orificetur auaricia. moriatur cōcupiscen
tia. Sanct⁹ in negotiationē introisse ne
gat. quia preciorū captare incrementa.
non simplicitatis. s; versucie est. Et alius ait Ca
ptans precia frumentī. maledict⁹ in plebe. Dis
finita sentētia nichil disputacōni relinquēs. q̃
le concussum gen⁹ solet dicendi esse. cū ali⁹ al
leget agriculturā laudabilem apud omnes ha
beri. fruct⁹ terre simplices esse. plus quā semina
uerit cōprobacōrem fore vberiores redditus. idu
strie nō fraudari negligentie magis et iniuriā
ruris inultū ēprehendi solere. Arauū inquit stu
diosius. vbi⁹ seminaui. diligentius excolui. bo
nos collegi prouētus. sollicitius recondi. seruauī
fideliter prouide custodiui. Nūc i tempore famis
vendo. subuenio esuiētib⁹. vendo frumētum nō
alienū. sed meū. non plus q̃ ceteri. ymmo etiam
minori precio. Quid hic fraudi est. Cum multa

possent periditari si non haberent quod emere-
rent. Num industria crimen vocatur. Num
diligentia reprehenditur. Num prouidentia
vituperatur. Fortasse dicat a ioseph frumen-
tum habundantia collegit. in caritate vendi-
dit. Num carius aliquis emere compellitur.
Num ius adhibetur emptori. Ommib⁹ defert
emendi copia. nulli irrogat iniuria.

Capitulum. octauum.

Is igitur quantum cuiusq; fert ingenium
disputatis exurgit ali⁹ dicens. Bona
quidē agricultura que fruct⁹ ministrat
omib⁹; que simplici industria accumulat terra-
rum fecunditatem nichil doli. nichil fraudis inter-
seres. Deniq; si qd viciū fuerit pl⁹ dispendij ē.
q̄ si bñ aliquis seminauerit melius metit. Si
sincere tritici granum seuerit. puriore ac sine
ram messem colligit. fecunda terra multiplica-
tum reddet quod acceperit. fidelis ager fene-
ratos solet restituere proventus. De redditu-
bus igitur vberis glebe pinguis soli iusta spe-
rare compendia. Cur ad fraudem conuertis
nature industriam. Cur inuides vñibus homi-
num publicos partus. Cur popul⁹ minus ha-
būdantiā. Cur affectas inopiā. Cur optari-
facis a paupibus sterilitatem. Cum enim nō
sentiant beneficia fecunditatis te audicionante

a. precio condente frumētum optāt potius nichil
nasci. q̄ te de fame publica negociari. Amb frumētorum indigentia. alimentorum penuria. vbeis
soli partus ingemistis. flet publica fertilitate.
Horrea frugū plena deploras. Exploras quan
do sterilior puentus sit. q̄n exilior partus. notis
tuis gaudes accisisse maledictū. vt nichil cui q̄
nasceretur. Tūc messem tuā venisse letais. tūc
tibi de omnium miseria cōgeris opes. Et hanc tu
industriā vocas. hanc diligentia nominas que
calliditatis verfucia. que astucia fraudis est.
Et hoc tu remedium vocas. qd est cōmentū neq̄
cie. Latro cūiū hoc an fenus appellem. Captā
tur tanq̄ latrocinij tpa. quibus in viscera ho
minū dur⁹ insidiator obrepas. Augetur preci
um tāq̄ sorte cumulātū fenoris. quo piculū ca
pitis acerbaē tibi condite frugis multiplicatur
usura. Tu frumētum quasi fenerator occultas
quasi venditor audionatis. Quid impetraris ma
le omnibus. q̄ maior futura sit. fames. quasi ni
chil frugum supsit. quasi infecundior ānus se
quatur. Lucy tuū damnu publicū est. Joseph
sanct⁹ omnib⁹ aperuit horrea. nō clausit. nec p̄
cia captauit anone. s̄ pbenne subsidū colloca
uit. nichil sibi acquisiuit. s̄ quēadmodū fames
etiā imposterū vinceretur prouida ordinacōne
disposuit. Legisti quēadmodū hūc frumētariū

p̄c̄i captatorē exponat in euāgelio dñs ihsus
 cui⁹ possessio diuies fruct⁹ attulit. ⁊ ille quasi
 egens dicebat. Quid faciā. Non habeo quo cō
 gregem. Destruā hōrea ⁊ maiora faciā. Cum
 scire non posset utrū sequētī nocte aia sua ab
 eo repōsceret. nesciebat quid faceret. quasi ei
 alimenta dēssent. Verebat ābiguo. Nō capie
 bant anonā herrea. ⁊ ille se egere credebatur. Re
 de igit̄ Salomon. Qui cōtinet inquit frumētū
 relinquet illud naōnib⁹. non hereditib⁹. qm̄ a
 uaricie emolumētū ad successorum inea nō p
 uenit. Qd non legitime acquirē quasi ventis
 qm̄busdā ita extraneis diripiētib⁹ dissipatur
 Et addidit. captās anonā maledict⁹ in plebe
 est. Bñdīctō autem ei qui participat. Vides
 ergo q̄ largitorē frumētū esse debeat. nō p̄c̄i
 captatorem. Nō est igit̄ ista vilitas i qua pl⁹
 honestati detrahic q̄ vilitatē adiūgit.

Ed ⁊ illi qui pegrinos Capitu. 9.
 vite prohibent nequa q̄ probādi expel
 lere eo tpe quo deb; iuuare. separe a cō
 mercis cōis parētis fusos part⁹ negaē. imit
 iam osoria vinēdi cū quib⁹ fuerit cōmunia in
 ra. cum hñs nolle in tempore necessitatis sub
 fidia partiri. s̄fere non expellunt feras. et ho
 mo excludit hominem. fere ac bestie commu
 nem putāt oib⁹ victum. quē terra ministrat.

Ille etiā in formam generis sui adiuuat homo
impugnat. Qui nichil a se alienū debz credere
quicquid humani est. Quāto ille rectius. q̄ cū
iam p̄uēta processisset etate. a fame toleraret
ciuitas. atq; ut in talibz solet. peterēt vulgo ut
peregrini uite prohiberētur. prefecture vibans
curam ceteris maiorē sustinens. cōuocauit ho
noratos. a locupletiores viros. poposcit ut i me
diam confulerēt dicens. q̄ immane esse peregri
nos cici. q̄ hominem ab hōie exui. qui cibū mo
rienti negaēt. Canes ante mensam impastos
esse nō paciūtur. a homines excludimz. Quam
inutile quoq; tot populos mūdo p̄ire. quos di
ra cōficiēbat tales. quātos vrbis sue p̄ire q̄ sole
rēt adiumento esse vel in cōferendis subsidijz
vel in celebrandis cōmercijs. neminē famē alic
nam iuuare protrahere. ut plurimū diem posse
non inopiam ēpellē. Immo tot cultoribus extin
ctis. tot agricolis occidentibz occisura in p̄petu
am subsidia frumētaria. Hoc igit̄ excludimus
qui victū nobis inferre consuerūt. hos nolimus
in tpe necessitatis pascē. qui nos omī etate pa
uerunt. Quāta sunt que ab ipsis nobis hoc ipō
tpe ministrātur. Non in solo pane viuit homo
Nostra illic familia. pleriq; etiā nostri paren
tes sunt. Reddamz qd̄ accepimz. s̄ veremur ne
cumulemz inopiam. Primū omīm misericordia

nūq̃ deficiūt s̃ adiunat. Deinde subsidia anno
ne. que in hīs impartienda sūt collacōne re
dimam⁹. reparem⁹ auro. Nūquid hīs deficiē
tib⁹ non alij nobis redimendi cultores viden
tur. Quanto vili⁹ est pascere q̃ emē cultores.
Vbi etiam repares. Vbi etiā inuemes quē re
formes. Adde si inuenias. qđ ignatū et alienū
vlt⁹ numero possis subsidia non cultui. Quid
plura. Collato auro coacta frumēta sunt. Ita
nec habūdantiā vrbis minuit et peregrinis a
limoniā subministrat. Quāte hoc cōmenda
cōmis apud deū sanctissimo sem. quāte apđ ho
mines glorie. Dic magn⁹ vere probat⁹. qui po
tuit Impatori dicere. demōstrans puicē toci⁹
populos. Nos tibi omīs reseruauī. Vñ viuunt
bñficō tui senatus. Nos tua curia mortū abstu
lit. Quāto hoc vtilius q̃ illd qđ proxime rome
factum est eicēdos eē vrbē amplissima quī plu
rimā illic iā etatē trāsegerat. flētes cū fili⁹ ab
isse quib⁹ velut cūib⁹ ad moliendū exiliū de
plorarēt interruptas & pluriū necessitudines.
diruptas affinitates. Et cēte acciserat am̃ fr
cūditas. Inuēctō vrbis sola egebat frumento
potuiss̃ iuuari. peterēt ab ital̃ frumētū. quoz si
in expellebant. Nichil hoc turpi⁹ excludē qua
si alienū. & exigē quasi suum. Quid illum eicis
q̃ de suo pascit. quid illum eicis qui te pascit.

Seruū refines. trudas parentē. frumentū fuscū
pis. nec affectum impartis. Viduum extorques
nec rependis graciā. Quā deforme hoc q̄ inuū
le. Quō enim vtile potest esse quod nō decet. q̄
tis corporatoꝝ subsidij dudū roma fraudata
est. potuit a illos nō amittē a euadere famē. ex
pectatis ventoz oportunis flatibus expirantib⁹
cōmeatum nauū. Quā vero illud superius hone
stum atq; vtile. Quid enī tam decoꝝ atq; hone
stum q̄ collacōnem locupletū inuari egentes.
ministrare vidū efuriētibus. nulli cibum defore
Quid tā vtile q̄ cultores agro reseruati. nō in
teritē plebem rusticanoz. Quod honestū igitur
a vtile est. a qđ vtile honestū. Capitulum.

Contra qđ inutile indecoꝝ. Quod autē in
decorū. id etiā inutile. Quomō maiorē
nostri serui cō exire potuisset. nisi id non
solum turpe sed etiā inutile credidisset regi ser
uicē egyptōrum. Ihesus quoq; et caleph missi
ad explorandā terrā quidem vberem terrā sed
a ferocissimis inhabitari gentib⁹ nūciauerunt
Terrore belli populi infractus. excusabat terre
eius possessionem. Suadebant missi explorato
res. Ihesus a caleph terrā esse vtilem. indecorū
putabant cedere nationib⁹. Lapidari potius eli
gebant. qđ minabatur popul⁹ q̄ cedere de ho
nestate dissuadebāt alij. plebs exclamabat dicēs

Aduersus diras et asperas gentes bellū fore ca
tedū sibi in prelium. mulieres suas. et pueros
direpcomi futuros. Exarsit dñi indignatio ut
onīs vellet pde. si cogante moyse tpaūt sēte
tiam. vlconem distulit. Satis esse pfidis suppli
cij iudicās. et si pceret interim nec putet incre
dulos. ad eam tñ terrā q̄ recusauerāt ppter i
credulitatis sue precū nō puenirēt. si pueri et
mulieres qui nō immurmurauerāt vel sexu vel
etate venabiles. caperēt ei⁹ terre pmissam he
reditatē. Deniq; quicūq; erāt a vicesimo āno
et supra in deserto eoz mēbra ceciderūt. sed ali
orū dilata pena est. qui aut ascenderūt cū ihu.
et dissuadendū putauerūt. plaga magna statū
mortui sunt. Jhs vero et caleph cū innoxia eta
te vel sexu in terram promissionis intrauerūt
Pars igitur melior gloriā pretulit salutē. de
terior salutem honestatē. Diuina aut sententia
eos probauit. apud quos ea que videbātur sa
luti potius q̄ honestatē accommoda ppondera
bāt. Nichil itaq; deformi⁹ q̄ nullū habet amo
rem honestatis. et vbi quodā de geneis merca
tuē q̄stu sollicitatē ignobilia inriū. estuatē i co:
de diebus ac noctib⁹. hiare in alieni detrimen
ta patrimonij non eleuare animum ad hone
statis nitorem. non considerare vere laudis
pulchritudinē

Capitulum vndeimū

In nascitur aucupio quæsite heredita-
tis continencie atq; gravitatis simulatio
ne captare. Qd abhorret a proposito xpia-
ni viri. Omne eni qd arte elicitu a fraude co-
positum est caret merito simplicitatis. In ipsis q
nullum ecclesiastici ordinis officiu receperint in
congrua iudicatur affectate ambico heredita-
tis in supremo fine vite posuit hos suu habere iu-
diciu vt libe testentur quod sentiunt qui postea
non sunt emendaturi. cu honestum non sit co-
petentia compendia alijs vel debita vel parata a-
uertere. cu vel sacerdotis vel ministri sit prodesse
si fieri potest omib? olesse nemini. Deniq; si no
potest alteri subuenire. nisi alter ledatur como-
dus est neutru iuuari q̃ grauari alter. Ideo
q; in causis pecuniarijs interueniẽ no est sacer-
dotis in quib? non potest fieri quin frequenter
ledatur alter qui vincitur. quonia intercessoris
benefico se victum arbitrat. Sacerdotis est igit
nulli nocere. prodesse velle omnibus. Posse au-
tem solius est dei. Nam in causa capitis nocere
ei que iuuare debeas piditante. non sine pecca-
to est graui. In causa autẽ pecunie odia quere-
re insipientie est. cu pro salute hominis graues
frequẽter fiat molestie. i quo etiã piditari glo

Reposita igitur Ca. 12. riosum sit
forma i sacerdotis officio teneatur vt nulli

noceat. ne laceſſit? quidē a aliqua inimicia of-
fenſus. Bon? eſt enim vir qui dixit. Si redidi
retribuētib? michi mala. que enim eſt gl'a ſi
eū non ledim? qui nos nō leſerit. S; illa virt?
eſt ſi leſus remittas. Quā honeſtū. q' dauid cū
potuiſſet regio inimico nocē. maluit p'cē. q' etiā
vile qui ſucceſſori hoc profuit vt diſcerēt om's
fidem regi ſeruaē p'prio. nec vſurpāē imp'riū ſi
vereri. Itaq; a honeſtas vtilitati prelata eſt. a
vtilitas ſecuta honeſtatē eſt. Pax eſt q' peper-
cit. Addidit q' etiā i bello doluit occiſum. et fle-
biliter deplorauit dicēs. Montes qui eſtis i gel-
boe. neq; ros neq; pluuiā cadat ſup vos. mō-
tes mortis qm̄ ibi ſublata eſt p'cedō potētū p-
tectio ſaul. Non eſt vnct? i oleo a ſanguine v'l
neratorum a ex adipe belligerantiū. Sagitta io-
nathe non eſt reuerſa ētro a gladius ſaul nō
ē reuerſus vacu?. Saul a Jonathas ſpecioſi a
clariffimi inſepabiles in vita ſua. a in morte nō
funt ſepati. Sup aquilas velocōres. ſup leones
potencōres. filie iſrahel plorate ſup ſaul. qui ve-
ſticbat vos veſtimenta coccinea cū ornato v'io
qui imponebat aux? ſup veſtimēta veſtra. Quō
cēderūt potentes in media pugna. Jonathas
i morte vulnerat? ē. Doleo inte frater ionatba
ſpecōſus mi valde cēderāt amor tu? i me ſicut a
mor mulier. Quō cēderūt potētes et perierūt

arma concupiscenda. Que mater sic vnicū de
 feret filium. quēadmodū hic defleuit inimicū
 Quis gracie auctorē tantis prosequeret laudi
 bus. quātis iste persecutus est insidiatorē capi
 tis sui. Quā pie doluit. quāto ingemuit affectu
 Aruerunt montes pphético maledicto. et dīma
 vis sententiam maledicentis impleuit. Itaq;
 pro regio necis spectaculo penā elementa sol
 uerunt.

Capitulum. ij.

Vid vero sancto Nabuthe que fuit cau
 sa mortis. nisi honestatis cōtemplatio.
 Nam cū ab eo vineā rex posceret pecuni
 am datur se pollicens indecorū precium pro pa
 terna recusauit hereditate. maluitq; morte decli
 nare huiusmodi turpitudinē. Non michi inquit
 faciat dñs vt dem tibi hereditatē patrū meorū
 Hoc est tantū michi obprobrium nō fiat. non
 pmittat. deus tantū extorqueri flagiciū. Nō vt
 q; de vitibus dicat. neq; enim de vitibus cura ē
 deo. neq; de terreno spacio. sed de iure loquitur
 patrum. Potuit vtq; alterā vineā de vineis re
 gis accipere et amicus esse. in quo nō mediocri
 seculi huius vtilitas extimari solet. sed qđ tur
 pe erat. iudicauit non fieri vel videri vtile. Ma
 luitq; piculum cū honestate subire. q̃ vtilitatē
 cum obprobrio vulgarē. vtilitatem loquor nō
 illam in qua etiā honestatis grā est. Deniq; et

ipse rex potuit extorquē. sed impudēs arbitrabatur. sed occisum doluit. Dñs quoq; mulieris in
inamitatem que honestatis immemor turpe an
te tulit lucrum. cōgruo supplicō plectētem anū
ciavit. Turpis itaq; oīs est fraus. Deniq; ec
in rebus vilib⁹ execrabilis est statē fallacia.
a fraudulenta mensura. Si in foro rer⁹ venali
um in vsu cōmerciorū fraus plectit. potest ne ir
reprehensibil⁹ videri inter officia virtutum. cla
mat salomon. pond⁹ magnū a exiguū. a mēsu
re duplices. immūda sunt corā dño. Supra q̄
ait. Statera adultera abhominatō est dño. pō
dus aut equum acceptabile est illi. In oībus
igitur decora est fides. iusticia grata. mēsurā
equitatis iocunda.

Capitulum. ix.

Vid autem loquar de contradib⁹ cete
ris. ac maxime de cōemptōne prediorū
vel trāsactōib⁹ atq; factis. Nōne hōne
statis formule sunt doli malū abesse. eūq; cui⁹
doli fuerit dephensus duplici pene obnoxii⁹ so
le. Vbiq; igitur honestatis pponderat cōsidera
tō. que doli excludit. fraudem eicit. Vñ recte
generalē dauid pmpsit sententiā. Dicēs Nec fe
cit primo suo malū. Nō solū itaq; i contradib⁹
in quibus etiam vicia eorum q̄ veneāt prodi
iubeat. ac nisi intimauerit vēditor. q̄uis in us
emptoris transcripserit doli accōne vacuatur

sed etiam generaliter in omnib⁹ col⁹ abesse de
bet. aperienda simplicitas. intimāda veritas ē.
Veterē aut istam de dolo nō iurisperitoꝝ formu
lam. sed patriarchaz sententiā scriptura diuinā
evidenter ostendit in libro testamētī veteris. qui
ihesu naue inscribitur. Nam cū exisset fama per
populos fictū esse mare. in hebreoꝝ transitu.
fluxisse aquam de petra de celo diuinā ministra
ri alimoniā tot populi milib⁹ habundātem cor
ruisse muros iericho. sacro tubaz sono. ictu ⁊ v
lulatu plebis arietatos. getho quoq; ēgem vin
dum ⁊ suspensum in ligno vsq; ad vespērā ga
baonite metuētes validā manum venerūt cum
verfucia simulātes se de terra longinqua eē. diu
pegrinatos dirupisse calciam. nta. detruisse a
mictus vestium. quaz veterescentiū indicia mō
stra rent. Causam aut tantū laboris emerende
pacis ⁊ ineunde cū hebreis esse amicitie cupidi
tatem. Et ceperūt ab ihesu naue poscere vt secū
firmaret societatem. Et quia adhuc erat igna
rus locorum. atq; incolarum inscius. nō cogno
uit fraudes eoꝝ neq; deū interrogans. sed cito
credidit. Adeo sancta erat illis tpibus fides co
rum. vt fallere aliquos posse nō crederet. Quis
hoc reprehendat in sanctis. qui ceteros de suo
affectu estimāt. Et quia ipsis amica est veritas
mentiri neminē putāt. fallere quid sit ignorāt

Libenter credūe qđ ipi sūt. nec possunt suspe-
ctum habē qđ nō sunt. Vñc salomon ait. ino-
rens credit omni verbo. Non vitupanda facili-
tas. s; laudanda bonitas. hoc est innocentē cē
ignorare qđ noceat. a si circūscribitur ab aliq;
de omnib; tñ bene iudicat qui fidē esse in omi-
bus estimat. hac igit mētis sue deuocōne indi-
nat; vt crederet testamentū disposuit. pacem
dedit. cōfirmavit societate. S; vbi in terras eo-
rum ventū est deprehensa fraude. q; cū essent
finitimi aduenas se esse simulauerūt circūscri-
ptū sese popul; pat; indignari cepit. Ihesus
tñ pacem quā dederat reuocandā non censuit
q; firmata erat sacramēti religione. ne dū ali-
enā pfidiam arguit. suā fidem soluēt Multauit
eos tñ vilioris obsequio mīnisterij clemēti-
or sententia. s; diuturnior. man; enī officij pena
veteris astucie. hereditario in hunc diem mīn-
isterio deputata. Capitulum. i. 7.

On ego i hereditatib; adūdīs digitoꝝ
pcussiones. a nudi successoris salutatio-
nes notabo. Nam hec etiā vulgo no-
tabilia. non simulate piscacōis compositas co-
pias. vt emptoris illiceret affectus. Cur
enim tam studiosus luxurie ac deliciarum
reperitus est. vt huiusmodi fraudi pateret.
Quid michi tractare de fircusano illo ameno

secretoq; successu et de seculi hominis calliditate
qui cum pegrinum aliquē repisset cognouit qd
cupidus esset ortoz venalium. ad cenā in ortos
rogauerit promississe inuitatū. post pridie venis-
se ostendisse illic magnam piscatorum multitu-
dinem exquisitis copijs ad ornatū cōuiuū. In
profectu cenantiū ante oculos composito pesca-
tores ubi nunq̃ ante iaciebant rečia. vnus
quisq; qd ceperat certatim offerebat epulanti-
bus. supra mensam pisces ingerebantur. ocu-
los recumbētium refiliētes verberabāt. Mirari
cepit hospes tātā copiam piscium. tantarumq;
numez cimbātū. Responsum querēt. aquatio
nem illic esse dulcis aque grā. innumerabiles
eo pisces conuenire. Quid multa. Pellepit ho-
spitem vt sibi extorqueret ortos. vendē volens
cogitur pretiū grauatas suscipit. sequētī die ad
ortos emptor cum amicis venit. Nauigiū nullū
intemit punctantī nū aliqua piscatorib⁹ eo eēt
die feriarū solemnitas respondetur nulla. nec
vnq̃ illic preter hesternū piscari solitos. Quam
hic redarguendi habet auctoritatem doli qui
tam turpe captatit aucupiū deliciarū. Qui cum
alterū peccati arguit. ipse debz a peccato alien⁹
esse. Non ergo hmōi nugas ego in hāc ecclesia
stice censuram auctoritatē vocato que genera-
liter cōdemnat omnē lucri turpis appetentiā

breuiq; sermonis opendio excludit leuitatem
ac' verficiam Capitulum. i. 6.

Am de eo quid loquat qui de eo testam
to qd ab alijs lic; factū. falsum tñ ogno
uerit. hereditatē sibi aut legatū vendi
cet. a lucrū quera alieno crimine. Cū etiam le
ges publice cū qui sciens falsū vñtur tanq̃ re
um facinoris astringāt. Regula autē iusticie
manifesta est. q̃ a vero decimaē viz non decet
bonū. a dampno iniusto affligē quē q̃. nec doli
aliqd anectere fraudis ṽponē. Quid euidē
tius eo qd ananias qui fraudauit de precio a
gri sui quē ipse vendiderat. et porcionem precij
tanq̃ fūme totius numerū ante pedes apl'oz
posuit sicut reus fraudis interijt. Licuit vñq;
illi nichil asserre. et hoc sine fraude fecisset. Si
quia fraudē amiscuit non liberalitatis grāciam
reportauit. s; fallacie penā exoluīt. Et dñs in e
uāgelio cū dolo accēdētes epudiabat dicēs. vl
pes foueas hñt. qm̃ in simplicitate cordis et i
nocētie nos iub; viuē. Dauid q̃ ait sicut noua
cula acuta fecisti doli. Neq̃cie arguēs pditorē
eo q̃ instrumētum hmōi ad hōis adhibet or
natū. et plerq; vlcerat. Si quis igit̃ pretēdat
graciam et doli nēdat pditoris exēplo. vt cū
quē ptegeē debeat prodat ad mortem instrum
ēti istū compacōne cōsetur. quod ebrie mētie

et titubantis vicō manus vulnerare cōfueuit. Si
cut iste malicie ebrius vino pfuneste prodiōis
iudiciū abimelech sacerdotis necē detulit. eo
q̄ pphetam hospicō recepisset. quē rex inuidie
accensus stimulis psequabatur. Capi. iā.

Vrum igitur ac sincerū oportet esse affe
ctum. vt vnusquisq; simplicem sermonē
pferat. vas suū i sanditate possideat nec
fratrum circūscripcōne verboꝝ inducat. Nichil
promittat inhonestū. ac si promiserit tollerabili
us est promissum nō facere q̄ facere qđ turpe
sit. Sepe pleriq; constringunt seipsos iurisiurā
di sacramēto. et cū ipsi agnouerint promittēdū
non fuisse. sacramēti tamen cōtemplacōne faci
unt qđ sponderūt. Sicut de herode supra scri
psimus. qui saltatrici premiū turpiter promisit
crudeliter soluit. Turpe q̄ regnū pro saltacōe
pmittitur. crudele q̄ mors pphete pro iurisiurā
di religione donatur. Quāto tollerabilius tali
fuiſſet pūrium sacramēto. si tamen pūriū pos
ſit dici. qđ ebrius inter vīna iurauerat. qđ eiuā
tus inter saltantiū choros promiserat. Inferre
disco pphete caput. et hoc extimatum est fidei cē
quod amentie fuit. Neq; vnq̄ adducar vt cre
dam non incaute pmisſisse principem iepte. vt
immolaēt dño quicquid sibi reuertenti intra li
men dom⁹ sue occurrēt. cū et ipm voti pericula

sibi. post q̄ filia occurr̄it sibi. Deniq; considi-
gē vestimenta sua ⁊ dixit. Vbi me filia impedisti
michi stimulu doloris facta es michi. Qui licet
pio metu ac formidine attributē duē solucō-
nis impleuerit. tamen luctū animum etiā po-
steris statuit deplorādū. quā necesse habuit lu-
gere etiā ip̄e qui fecit. Deniq; factū est p̄ceptū
⁊ decretū in israel. ex diebus in dies. Ambula-
bāt inquit filie populi israel lugētes filiā iep-
te galaditis. quatuor dieb⁹ i annū. Nō possum
accusare virū. qui necesse habuit implē qd vo-
uerat. sed tñ miserabil̄ necessitas que soluitur
paricid̄io. Meli⁹ est nō vouē q̄ vouere id qd
sibi cui p̄mittē nolit exoluī. Deniq; in ysaac
habem⁹ exemplū. pro quo arietem dñs statu-
it. immolari sibi. Non semp̄ igit̄ p̄m̄ ista om̄ia
soluenda sunt. Deniq; ip̄e dñs frequēter suā
mutat sententiam. sicut scriptura indicat. Nā
in eo libro qui scribitur numeri p̄posuerat p̄ci-
tere morte ⁊ p̄dere populum. s; postea rogatus
a moyse. reconciliat⁹ est populo suo. Et it̄ ad
moysen ⁊ aarō ait. diuidite vos de medio sinā-
goge ei⁹. ⁊ consumate eos siml. quib⁹ descendē-
tib⁹ a cetū. Dathan ⁊ abiron. atq; chore subito
imp̄ios terra soluta p̄rupto hyatu absorbu-
it. Precellent⁹ ⁊ antiqui⁹ istud exemplū de fi-
lia iep̄te. q̄ illud quod memorabile habeatur

apud philosophos de duobus pitagoreis. quorum
alter cum a tyranno dyoniso capitis dampna-
tus esset. prescripto mortis die poposcit. ut do-
mum pgeni ei facultas daretur. ut comenda-
ret suos. ac ne reuertendi nutaret fides. Vadem
mortis obtulit ea conditione. ut si ipse deiret ad co-
stitutum diem. Vas eius sibi pro eo moriendum
agnosceret. Nec qualitatem sponsonis quam of-
ferabatur recusauit. constantique animo diem necis
prestolabatur. Itaque alter se non subtraxit al-
ter ad diem recepit. Quod eorumque fuit mirabile
ut tyrannus eos ascisceret. quorum utgebatur peri-
culum Quod ergo in spectatis et eruditis viris
plenum miraculi. Hoc in virgine multo magni-
ficentius multoque illustrius comprehendere. que magni-
ficenti patri ait. fac michi ut exiuit de ore tuo.
Sed spacium duorum poposcit mensium ut cum
equalibus conuentum ageret in montibus que
virginitatem eius predestinata nec pio affectu
psequerentur. Nec fletus equalium mouit pu-
ellam. nec dolor flexit. nec gemitus retardauit
nec dies pretereit. nec sefellit hora. Rediit ad pa-
trem quasi ad votum rediret. a voluntate propria
cunctante impulit se atque arbitrato spontaneo
ut quod erat fortuitum impietatis. fieret pietas
Coe ibi Ju Ca. is. tis sacrificium
dich se offert mirabilis. que formidatum

populis viz. olofernen adiit. filioꝝ triumphatꝝ
septum caterua. Quē primo forme grā q̄ vultꝝ
decore ptulit. Deinde sermonis circūscripsit ele
gantia. Primꝝ triumphꝝ eiꝝ fuit. q̄ integrum
populum hostis de tabernaculo reuerit. Sedus
q̄ femina de viro reportauit victoriā. fugauit
populos cōsilio suo. horruerūt p se audaciā
eiꝝ. Vtq; qd̄ in pitagoreis duobꝝ mirantē. nō
expauit mortis piculum. s̄ nec pudoris quod ē
grauꝝ hominis feminis non idū carmificis. s̄ nec
totius exercitꝝ tela trepidauit. Stetit inter cu
neos tellatoꝝ femiā. inter vidricia arma secu
ra mortis. Quātū ad molē spectat piculi. mori
tura processit. quātum ad fidē dīmicatura. Ho
nestatem igiē secuta est Iudith dū eam sequi
tur vtilitatē inuenit. Honestatis enī fuit. phi
bē. ne populꝝ dei se profanis daēt. ne ritus pa
trios q̄ sacramēta pder. ne sacras virgines.
viduas graues. pudicas matronas. barbari
ce obicēt impuritati. ne obsidionē deditione
soluēt. honestatis fuit se malle p omibꝝ pidi
tari. vt om̄s erimēt a piculo. Quāta honesta
tis auctoritas. vt cōsiliū de sūmis rebꝝ seina sibi
vēdicaēt. nec a pīcipibꝝ ppli adiutorē psumēt
q̄nta grā vt iueniēt. qd̄ vō heliseꝝ n̄ honesta
tē secutꝝ est. Cum exercitum syrie q̄ ad obside
dum eū venerat captiuū introduxit i samariā

causis oculos caecitate obduerat. et dixit. domi
ne aperi oculos eorum ut videant. Itaq; cum
rex israel percutere ingressos vellet. eamq; sibi a
propheta facultatem posceret. respondit non percu
tiendos quorum captiuitatem non esse manu ope
ratus. armisq; bellicis sed magis subsidio alimen
torum inuandos. Deniq; epularibus refecti copijs
Nunc postea in terra israel pyrre syrie reuer
tendum putauerunt. Quanto hoc sublimius quam
illud grecorum quod cum duo populi aduersus se de
gloria imperioq; decertarent. et alter ex his ha
beret copiam quemadmodum naues alterius po
puli clangulo exureret. turpe credidit. maluitq;
minus posse honestate quam plus turpiter. Et isti qui
dem sine flagitio hoc facere nequibant. ut eos qui
consumendi belli perfici gratia in societatem conue
nerant. ac fraude deciperent. quam licet non possent
negare. possent tamen non erubescere. Heliseus au
tem non fraude deceptos licet sed potestate domini
percussos. maluit tamen seruare quam perdere. quod deco
rum foret hosti parcere. et aduersario donare vitam
quam potuisset auferre nisi pepisset. Liquec
igitur id quod decorum est semper esse utile. Nam
et iudith sancta detoro contemptu proprie salutis
soluit obsidionis periculum et publicam honesta
te propria acquiuit utilitate. Et heliseus gloriose ig
nit quam periculis et vtiliter seruauit hostes quam ceperat

Vid aut aliud Iohes n ho Ca. 19.
nestate cōsiderauit. vt ihoestas nuptias
cēi ēge nō poss; ppeti dicēs. Nō tibi lic;
illam vxorē habē. Potuit tacē nisi indecorū si
bi iudicass; mortis metu vx; nō dicē. in dīmare
regi pphetiam auctoritatē adulacōis subtexere.
Itaq; mortuū sciuit se esse q; regi aduersaba
tur. s; honestatem saluti pretulit. Et tñ quid v
tilius q; qd passiōis viro sancto aduerit glo
riam. Sancta quoq; susanna denūciato falsi te
stimonij terrore. cū hīc se videret vixetī perī
culo inde obprobrio. maluit honesta morte vi
tare obprobriū. q; studio salutis turpem vitā
subire ac sustinē. Itaq; dū honestatē intendit
etiam vitā reseruauit. que si id qd sibi videbat
ad vitā vtile preoptauisset. nō tām ēportaf
set gloriam. Immo etiam id qd non solum in
utile. s; etiā piculosū foret. penā criminis forsi
tan nō euasisset. Aduertim⁹ igit. q; id qd tur
pe est nō possit cē vtile. neq; rursus id qd ho
nestū in vtile q; cōplex honestatis. est sp vtili
tas. ⁊ vtilitatis honestas. Capitu. 20.

Ecōrabile ferūt ēthpēs q; dux romanorū cū
ad eū aduersarij ēgis medic⁹ veniss; polli
cēs datūz se ēgi venenū vinctū cum ad hostē
miserit. Et reuera predarum. vt qui virtutis
certamen suscepit. nollet fraude vincere.

Non enim in victoria honestatem ponebat. sed
ipsam nisi honestate quesitam victoriam turpe
pronunciabat. Redeam⁹ ad nostrū moysen at
q; ad supiora reuertamur vt quanto pstantio
ra. tanto antiquiora promam⁹. Nolebat egyp
ti rex populum dimitte patrum. Dixit moyses
sacerdoti aaron vt extenderet virgam suam su
per omnes aquas egypti. Extendit aaron ⁊ cō
uersa est aqua fluminis in sanguine. ⁊ nemo po
terat bibere aquam omēs q; egyptij sū pibāt
sincera autem fluēta patrib⁹ habūdabant. La
ctauerūt fauillam in celū. ⁊ facta sunt vlcera et
vesice cadentes in hominib⁹ ⁊ quadrupedibus.
Deduxerūt grandinem in igne flammeo. cōtri
ta erant. sup terram omia. rogauit moyses. et
vniuersa in suam grām euerterūt. grando seda
ta est. sanata vlcera. potus solitos flumina pre
buerunt. Iterū caligantibus tenebris opta eāt
terra p triduum. ex quo moyses man⁹ leuaue
rat. ⁊ tenebras infuderat moriebatur omne pri
mogemū egypti. cum hebreorū omnis eēt in of
fensa progenies. Rogatus moyses vt finē cri
eij⁹ daret orauit ⁊ impauit. In illo predicandū
qđ a fraudis consortio tpauerit in hoc mirabi
le qm̄ diuinitus intēta supplicia detorsit. ⁊ vir
tute ppria etiā ab hoste. vere nimīū sicut scriptū
est māfuetus ⁊ mīis. sciebat q; fidem rex non

fuat pmissi. tñ honestū putabat vt rogat⁹
oraret. Iesus bñdicēt appetit⁹ remittēt. Proie
cit virgam. ⁊ serpens fact⁹ est. qui deuorauit
serpentes egyptioꝝ. Significās qđ uerbum ca
ro fiēt que serpentis diri uenena vacuaēt. per
re pmissionem ⁊ indulgentiā peccatoꝝ. Virga
est enī uerbū directū regale. plenū potestatis
insigne imperij. Virga serpens facta est. qm̄ q̄
erat fili⁹ dei. ex deo patre nat⁹ fili⁹ hoīs factus
est. nat⁹ ex uirgine. qui quasi serpens exaltat⁹
in cruce. medicinā vulnerib⁹ infudit humais
vñ ip̄e dñs ait. Sicut moyses exaltauit serpen
tem in deserto ita exaltari oportet filium hoīs.
Deniq; ⁊ alteꝝ signū ad dñm Jhm̄ p̄inet. qđ
fecit moyses. misit manū suā in sinum ⁊ protu
lit eā. ⁊ facta est man⁹ ei⁹ sicut mīx. Iteꝝ misit
⁊ protulit eā ⁊ erat sicut carnis huāne species
Significās dñm in ihesum primū fulgore diuini
tatis. post ea susceptōne carnis. in qua fide cre
dere om̄s gētes populosq; oportet meito manū
misit. quia dextera dei xp̄us est. in cuius diuini
tate ⁊ in carnacōne si quis non crediderit. q̄
si reprob⁹ flagellatur. sicut iste rex qui qm̄
signis non crediderit euidentibus postea fla
gellat⁹ orabat vt ueniā mereret Quāt⁹ igit
honestatis affect⁹ debeat. et hīs probatur. et
ex eo maxime qđ se obiciebat pro populo dicēs

vt remittēt populo teus. aut certe de libro viuē
tium se deleat. ⁊ ad cibos paupes māne inuita
ret inopes.

Capitulum. 21.

Aguel precipue qui contemplacōe hone
statis cum rogaretur vt filiam suam in
coniugiū daret. vicia quoq; filie non ta
cebat ne circūuenire peditorem videretur tace
do. Itaq; cum tobias fili⁹ tobis posceret vt eā
sibi daret puellam respondit. lege quidē ipsi e
am deheri tanq̃ p̃p̃inquo. se d̃ dedisse se eam iā
sex viris. et omnes eos esse mortuos. Iust⁹ ita
q; vir plus alienis timebat ⁊ malebat innuptā
sibi manere filiam. q̃ p̃pter nuptias eius extra
neos p̃didit. Quā breuiter absoluit omnes q̃
stiones philosophorū. Illi de vicij⁹ tractāt. do
morū tegenda an prodenda a venditore videan
tur. hic ne filie vicia celanda arbitrat⁹ est. et
certe non ipse affectabat vt eam traderet. s; ro
gabatur. Quāto itaq; iste honestior sit ill⁹ dubi
tare non possum⁹. si cōferamus quāto prestan
tior sit filie causa q̃ rei venalis pecunia. confide
rem⁹ aliud qd̃ in captiuitate gestū summum te
nuit honestatis decorē. Nullis enī aduersis ho
nestas impeditur q̃ in hīs eminet ⁊ magis pre
cellit q̃ in prosperis.

Capitulum. 22.

Inter vincula itaq; inter arma flammas f
uitute que liberis omni supplicō grauior ē

inter penas morientium. exordia patrie viroz fo-
midine pemptorum sanguine. non excedit tñ
maioribus nostris cura honestatis. sed inter e-
uerse patrie cineres fauillas. Nam cum in pñ-
dā duceretur patres nostri qui tñc dei omipo-
tentis cultores erant. acceptū ignem de altari
sacerdotes dñi occulte in valle absconderunt.
Erat illic velut puteus aque secessu in frequēs
nec populari vñui patēs ignoto & ab arbitris
remoto loco. Obsignauerūt indicō sacro pari-
ter ac silencio ignem reconditū. Nō illis studio
fuit aux defodere argentū abscondē. qđ seruare
tur. posteris suis. S; inter extrema sua honesta-
tis curā habētes. sacz ignem seruandū puta-
uerūt. ne eū l impuri contaminarēt. vel defundo-
rū sanguis exstingueret vel deformium ruinarz
aceruz aboleret. Abierūt itaq; in pñdam sola
eligioē libei q sola ill p captiuitatē extorqñ ne-
quit. Post vño plurimū tñpis qñ placuit deo de-
dit hāc mētē ēgi psaz. vt restaurari in iudea
tēplum. & legitimis reparari iherosolimis in-
bēt ritus. cuius grā muneis neemīā sacerdotē
rex psaz direxit. At ille secū deduxit illoz sacer-
dotū nepotes. q pfecturi de pño solo sacz ne pe-
riret ignē abscondēt. Vcientes aut vt patz ser-
mone ē pditū. nō inuenerūt ignē s; aquā gras-
sam. Et cū desset ignis quo adolerent altaria.

Hauriē eos aquā neemias sacerdos sibiq; defer
re. aspergere sup ligna precepit. Tunc visu mira
bile cū esset celum intertū nubib⁹ sol repente il
lurit. accensus est magn⁹ ignis ita vt omēs in
tam euidentī dñi gratia factū stupentes. leticia
profunderētur. Orabat neemias psallebant sa
cerdotes ymnū deo. vtq; cōsumptum est sacrifi
cium iussit itez neemias residua aqua maioēs
pfun di lapides. Quo facto flamma accensus lu
men autē refulgens ab altari cōsumatum illico
est hoc patefacto indicō rex psaz eo loci in quo
ignis fuerat absconditus. ⁊ postea repta est aq̃
templum fieri mādauit cui inferebantur dona
plurima. Appellauerūt autē illud quī erant cū
sando neemia epathar. qđ interpretacōnem
habet purificacōis a plurimis neptze. Inuei
tur autē in descriptōib⁹ ieremie pphete q̃ in
serit accipe de igni eos quī postea essent futuri
Vidē est ignis qui cecidit sup sacrificium mophi
⁊ cōsumpsit illud sicut scriptū est quia exiuit ig
nis a dño. ⁊ consumpsit vniuersa que erāt sup
altare holocausta. Hoc igne oportebat sacrifi
cari sacrificiū. Ideoq; filios aaron. quī alienū
ignem inferre voluerūt. Exiuit iterū ignis a do
mīno ⁊ cōsumpsit eos. ita vt mortui extra castē
picerētur. Veniēs autē Jeremias in locum inue
nit domum in modum spelunce ⁊ tabernaculum

et archam. et altare incensi intulit illud et obstru-
xit ostium. quod cum hi qui simul venerant curi-
osius perscrutarentur. ut notarēt sibi locum nequē
quē apprehendē atque inuenire potuerūt. Ut autē
cognouit jeremias quod affectassent dixit. Igno-
tus erit locus donec congreget deus congregatio-
nem populi et propicius fiat. Tunc deus ostendit
huc et apparebit maiestas domini. Congregationē
populi tenemus. propiciationem domini dei agnoscimus
quā propiciator in sua operatus est passione. Arbi-
tror quod nec ignem istum possum ignorare. cum le-
gerim quia baptizatus dominus ihesus in spiritu sancto
et igni sicut in euangelio dixit Iohannes. merito
consumabatur sacrificium quod pro peccato erat. Il-
le autē ignis typus spiritus sancti fuit. qui descen-
surus erat post domini ascensionē. et remissurus pec-
cata omnium. qui quasi ignis inflamat animum ac
mentem fidelem. unde ait Jeremias. accepto spiritu
Et factum est in corde meo ut ignis ardens flam-
migerans in ossibus meis et dissolutus sum unde
dixi et ferre non possum. Sed in actibus apostolorum. cum de-
cidisset spiritus sanctus super apostolos. et plerosque qui ex-
pectabant promissa domini. tamquam ignē dispersas esse lin-
guas legimus. Deique sic vaporabat animus singu-
lorum. ut multo impleti existimarent qui acceperant lin-
guarum diuinitatē. Quid ergo sibi vult quod ignis aequa fa-
ctus est. et aequa ignē excitauit. non quod spiritualis gracia

p ignē exurit. p aquā mūdāt pccā nostra. Elui
tur enī pccm. ⁊ exurit. vñ ⁊ apostol⁹ ait. vñ
cuiusq; opus quale sit ignis pbabit Et infra.
Si cuius opus arserit detrimentū patietur. ipē
aut salu⁹ erit. sic tamē quasi p ignem. qđ ideo
posuim⁹ vt probarem⁹ p ignem exuri peccata.
Notum est ergo hūc eē vere ignem sacrum. q̄
tunc in typo future remissionis peccator⁹ descen
dit. sup sacrificiū. Vñ igitur ignis absconditur
captiuitatis tempore quo culpa regnat. tpe au
tem libertatis pmitur. Et licet i aque specīe mu
tatus. tñ seruat ignis naturā vt cōsumeret sacri
ficium. Nec mīceris cū legeris quia pater deus
dixit. Ego sum ignis cōsumens. Et alibi me dere
liquerūt fontē aque viue. Ipse quoq; dñs ih̄s
quasi ignis inflāmat audientium corda. quasi
fons refrigerat. Nam ipse in euāgelio suo dixit
qđ ideo venerit vt ignem in terras mittēt. potū
ficiētibus aque viue ministraret. Velic⁹ quoq;
tpe descendit ignis. qñ puocauit pphetas gen
tium. vt altare sine igni accenderent. Et cum illi
nequissent facere hostiam suā. tercō ipse perfu
dit aqua. ⁊ manabat aqua in circuitu altaris ⁊
exclamauit. ⁊ cecidit ignis a dño de cel⁹ ⁊ cōsum
psit holocaustum. Volocaustū illud tu es. Con
sidera accitus singula in te descendit vapor spi
ritus sancti. te videtur exurere. cum tua peccata

sumit. Deniq; qđ consumptum ē sacrificiū moy
si tpe sacrificiū p peccō erat. vñ moyses ait si
cut in machabeoz scriptum est libro eo q non
sit māducatū. qđ erat p peccō consumptū est. Nō
ne tibi summi videē. qñ in baptismatis sacrmē
to interit homo tot⁹ exterior. Vetus homo no
ster exterior crucifig⁹ est cruci apłs clamat. Il
lic sicut patz exempla te docēt egypti⁹ dimer
gitur hebreus ēfugit sancto renouat⁹ spū. qui
etiā p mare rubrū inoffenso trāsuiit vestigio v
bi baptizati sunt patres sub nube i mari. In di
luuiū quoq; noe tpe mortua ē caro oīs iustus
enī cū sua p gemē seruat⁹. An nō consumit homo
cū absoluit mortale istud a vita. Deniq; exteri
or corūpiē. s; enouatur intēior. Nec solū in bap
tismate. s; etiā in penitētia fit carnis interitus
ad profectum spūs sicut apłica docemur aucto
ritate dicēte scō paulo Iudicam⁹ vt pñs eū qui
sic opat⁹ est tradē h mōi sathane in interitum
carnis vt spūs salu⁹ sit i die dñi nostri ihu xpī

Religior excursus admirādi Ca. 23.
grā misterij fact⁹ videē. dū studem⁹ eue
latum plenius sacramētum pādē qđ eo
usq; plenum honestatis est vt sit plenum reli
gionis. Quanta aut honestatis cura maiori
bus fuerit. vt vnus mulieris iniuriam stu
pro illatam intemperatū bello psequerentē

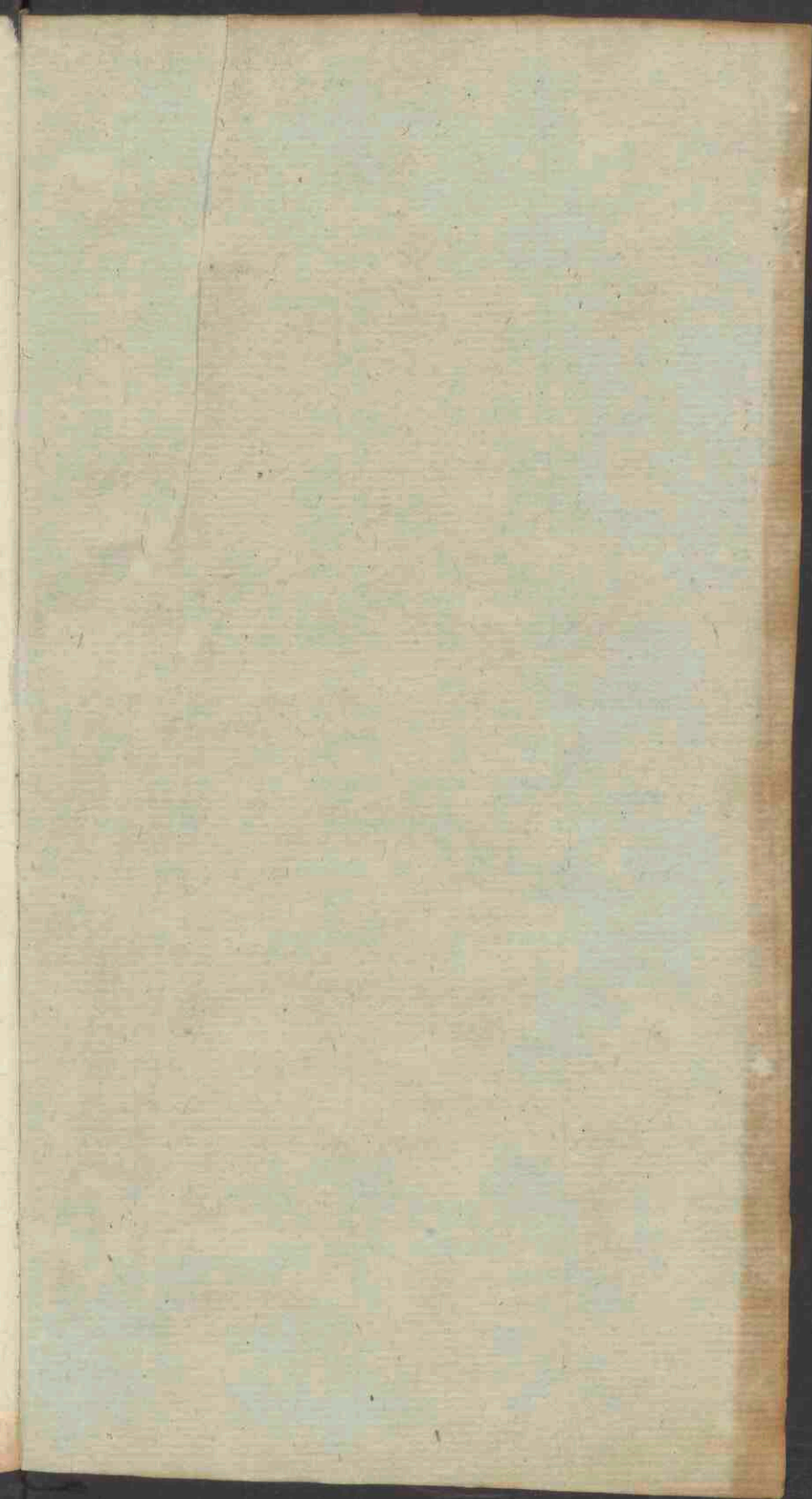
110
a victo populo tribus. Beniamin obrestarentur
in coniugium. se eis proprias filias non daturus. Re
manserat tribus sine ullo posteritatis subsidio.
nisi fraudis necessarie accepisset licentiam. que
tamen indulgentiam congruo intemperantie supplicio non
videtur vacare quam illis hoc solum promissum est
ut rapta mirentur coniugia. non connubij sacramen
to. Et reuera dignum fuit. ut qui alienum contuber
nium soluerat. ipsi nuptiarum amitterent solem
nitatem. Quam plena autem miserationis hystoria
vir inquit leuita acceperat sibi ingalem. quam
a concubitu concubinam appellabat. que aliquam
tempore post quibusdam ut fieri solet offensa viri ad
patrem se contulit fuit illi quatuor mensibus. Et
surrexit vir eius. Et abiit ad soceri sui domum. ut cum
sua iugali repararet gratiam. et reuocaret eam ac re
duceret. Occurrit ei mulier atque in domum patris
sui introduxit maritum. Letatus est adolescentu
le pater. venit obviam et sedit cum eo tribus die
bus. et epulati sunt. et quieverunt. et sequenti surre
xit leuita diluculo. et retentus est a socero. ut tam
cito non deseret conuiuii iocunditatem. et alio et
tercio die non permisit pater adolescentule profi
cisci generum suum. donec leticia inter eos et gra
tis consumeretur. Sed die septimo cum iam ad ve
esperum declinaret dies. post mensas et leta con
uiuia. cum preteriret finitima noctis viciniam ut

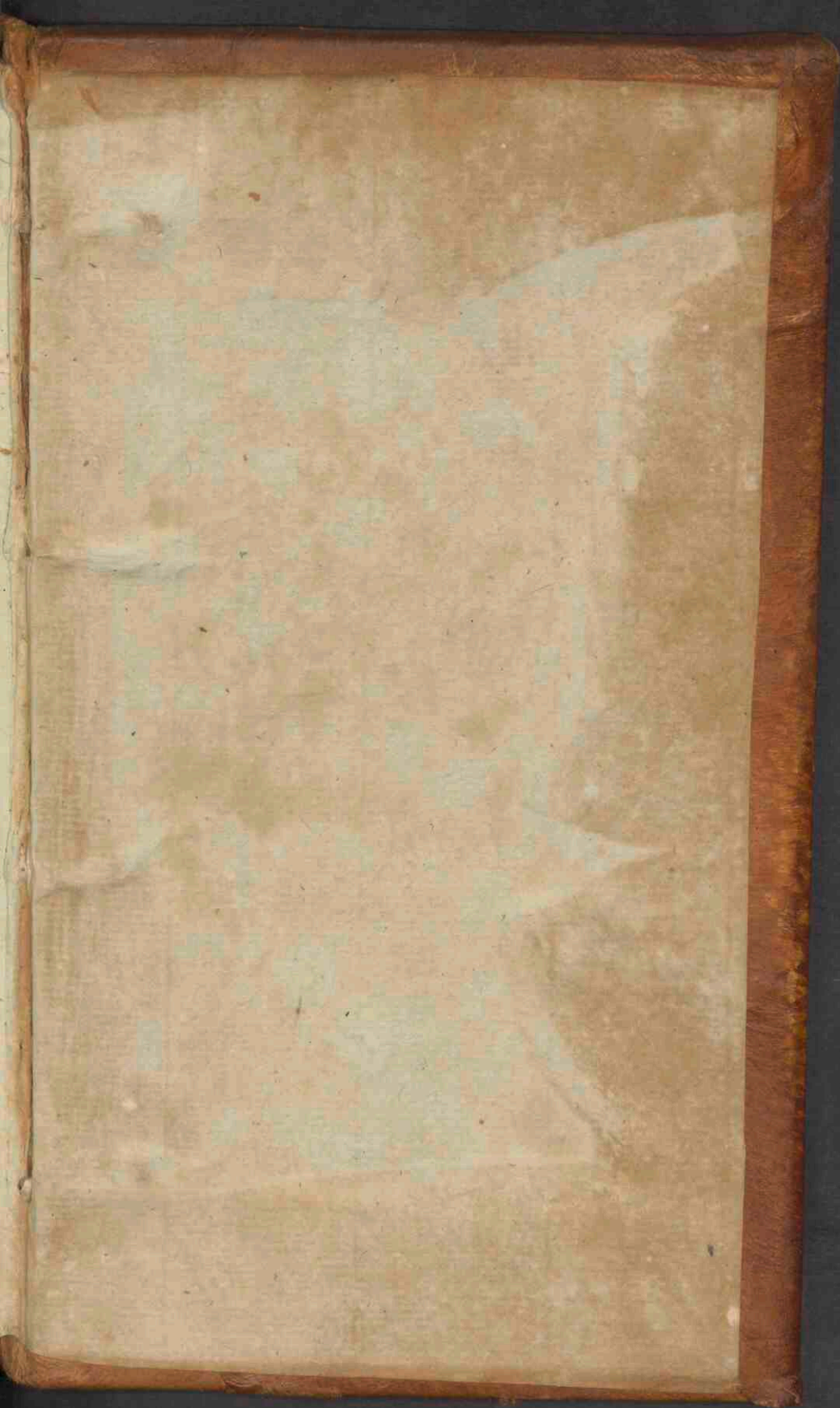
apud filios potius q̄ apud extraneos requies
cendū putaret. nequiuit tenē a dimisit vna cū
filia sua. vñ vbi facta est aliqua p̄gressio cū
vñ iam propior vigeret a appropinq̄tū foret
ad urbem Iebuseorū dicente seruulo. vt ad eā
dñs suus deflecteret. non acquieuit dñs su⁹ q̄
non erat ea ciuitas filiorū israel. S; intendit
puenire vsq; gaba. que habitabāt a populo
trib⁹ leuiamim. Nec erat quis q̄ qui aduenien
tes recipet hospiciū nisi vir p̄grin⁹ progressa
etate. Qui cū asperisset eos. a interrogasset le
uitem. quo vadis vel vnde venis. quo respon
dente q̄ eēt viator a montem repetēt effrem. a
non esset. qui colligeret eum. hospiciū ei ob
tulit a adornauit cōuiuū. At vbi sacietas epu
landi facta est. a mense remote irruerūt pesti
lētes viri. circuiert domū. Tūc senior filiā suā
v̄ginē a coeq̄lē ei⁹. cū q̄ cubitaē solita eēt. offe
rebat viris iniquitatis. tācū ne ius irogaētur ho
spiciū. vñ vbi racō paz p̄cessit a ius p̄ualuit ces
sit leuitēs iugali. et cognouerūt eā. et tota no
cte illuserūt ei. q̄ atrocitate l̄ doloē victa iniurie
aū hospiciū hospicijs. q̄ vir suus deūterat p̄iecit
se a exalauit spm̄. Sup̄mo licet vite munē affe
ctū bone cōiugis suās vt exeq̄as saltē sui fune
ris maīto cōsuaēt. q̄ cōgnito ne mēis mori ois
p̄p̄p̄s israel in bellū erant. Dubioq; eueni

cum anceps maneret prelium. tertia tñ prelicā
di vice traditus est. popul⁹ beniamin populo is
rahel ⁊ dima iudicatus sententiā. penas intpan
tie luit. ⁊ cōtempnatus quoq; ne quīs ei ex nu
mero pater filiam suam daret i vxorē. Idq; cō
firmatum iurifurandi sacramento est. Sed cō
puncti q; tam acerbam in fratres tulissent sen
tentiā. Itaq; seueritatem eius tpauerūt vt or
batas parentum virgines in coniugiū sibi asci
scerent. quoz patres pro delicto pempti forent
vel rapto copulam sociarent. q; pro tam turpis
cōmissi facinore. q; alieni matrimoniū ius viola
rent. indignos se impetrando exhibuere matri
monio. Sed ne piret vna populo trib⁹. fraudis
indulta est cohibētia. Quāta igitur honestatis
cura maiorib⁹ fuerit hinc p̄ditur vt quadragi
ta milia virorum stringerent gladios aduersus
fratres suos de tribu beniamin dum vlcisci vo
lunt iniuriā pudiciē quia temeātōres castita
tis non sufferebātur. Itaq; in eo bello cesa sunt
vtrūq; sexagitaquiq; milia bellatoz. ⁊ exulte
verbes. ⁊ cum inferior primo fuisset popul⁹ isra
hel. nec aduersi metu belli p̄citus vindicāte ca
sticatis sequestrauit dolorē tuebāt in prelio vel
sanguine suo parāt cōmissi flagicij diluē notā.

Quid mirū si populo Capitulū. 28.
dei deoz illis atq; honestū cuiē fuit qñ etiā

leprosi sicut in libris regū legim⁹. honestatū nō
defuit cōsideracō. fames erat magna i samaria
quia obsederat eā firoꝝ exercit⁹. Rex militaēs
exubias supra muros solici⁹ sedebat. inter
pellauit eū mulier dicēs. psuasit michi hec mu
lier vt afferre filiū meū ⁊ attuli ⁊ coxim⁹ et co
medim⁹ ⁊ pmissit vt ⁊ ipa postea suū filium af
ferret ⁊ carnes illi⁹ simul manducaēm⁹. nunc
aut filium suū abscondit ⁊ non vult eū afferre
Motus rex q̄ non solū huānis s̄ etiam parici
dalib⁹ cadauerib⁹ mulieres paste vidētur. ⁊
tam atrocis calamitatib⁹ exemplo p̄cūt⁹. Desi
seo denūciāuit necē. cuius in ptate fore crederet
vt obsidionē soluēt. ⁊ pulsaret famē. vel quia
non permiserat regi vt percuteret firos quos
cēitate perfuderat. Sedebat heliseus cum seni
oribus in bethel ⁊ p̄m̄sq̄ introiret ad eum re
gis nūci⁹. ait ad seniores viros. Si vidisti
quoniam filius homicide illius. misit auferre
caput meum. et introiuit nūci⁹ ⁊ mandatū
regis perculit. denūciantis p̄sens capitis
periculum. Cui respondit propheta hac hora
dicit crastina mensura similaginis siclo et due
mensure ordeī sic importa samarie. Et cum mis
sus a rege nūci⁹ non credidisset dicens. si
pluerit domin⁹ de celo habundantiā frū
menti. nec sic quidem hic posse effici. Dixit

Cm

colorchecker DIGITAL SG

DCSG - UBU # MX - 7181

